

gł

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK



1 9 3 4

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILESIE.



**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.**

TELEFONY: KRÓLHUTA 409-01 I KATOWICE 972

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL” BIELSZOWICE, „KNURÓW”

ADR. TELEGR. **SKARBOFERME** KRÓL. HUTA.

ZJEDNOCZONE FABRYKI ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH W MOŚCICACH I W CHORZOWIE

produkują i polecają
pierwszorzędnej jakości
nawozy azotowe:

AZOTNIAK

SALETRE WAPNIOWĄ

S A L E T R Z A K

SIARCZAN AMONU

i wysokowartościowy nawóz fosforowy

SUPERTOMASYNE

zawierającą 30% kwasu fosforowego

oraz produkty chemiczne: amonjak skroplony, azotyn sodowy, karbid, kwas azotowy i techniczny, kwas azotowy chemicznie czysty 40° Bé, saletre amonową, saletre sodową techn. i rafinowaną, saletre potasową, salmiak, węglan amonu, wodę amonjalkalną chem. czystą, chlor ciekły, chlorobenzol (monochlorobenzol), paradwuchlorobenzol, sodę kaustyczną, wapno chlorowe (bielące), azot. tlen, wodór.

WSZELKĄ KORESPONDENCJĘ UPRASZA SIĘ KIEROWAĆ POD ADRESEM
FABRYKI W CHORZOWIE (NA GÓRNYM ŚLĄSKU)

ZAKŁADY HOHENLOHEGO — HOHENLOHE-WERKE

SPÓŁKA AKCYJNA WEŁNOWIEC GÓRNY ŚLĄSK

Adr. telegr. HOHENLOHE, WEŁNOWIEC GÓRNY ŚLĄSK
Telefon: KATOWICE Nr. 339-71 i 339-78

ODDZIAŁ I

Węgiel:

WĘGIEL PŁOMIENNY Z KOPALN: MAKS, WUJEK
BRYKIETY Z KOPALNI WUJEK MARKI H. W.

ODDZIAŁ II

Metale:

CYNK, H. H. KORONA (PODWÓJNIE RAFINOW.)
CYNK HOHENLOHE (RAFINOW. I NIERAFINOW.)
PYŁ CYNKOWY, BLACHA CYNKOWA
ORYGINALNY OLÓW HUTNICZY

ODDZIAŁ III

Kwasy:

KWAS SIARKOWY (60° BÉ) TECHN. CZYSTY
KWAS SIARKOWY 92 ÷ 100%
OLEUM 12%, OLEUM 20% :- :-

FULMEN GÓRNOŚLĄSKI HANDEL WĘGLA

Spółka z ogr. odp. Wełnowiec G. Śl.

Adr. telegr.: FULMEN WEŁNOWIEC
Telefon: KATOWICE Nr. 339-68 i 339-69

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ WĘGLA Z KOPALN ZAKŁADÓW
HOHENLOHEGO — HOHENLOHE - WERKE, SPÓŁKA AKCYJNA

!! Unikniesz strat !!
a pomnożysz zyski !!

gdy informatorem Twymi doradcą będzie

CODZIENNA GAZETA HANDLOWA

JEDYNY TEGO RODZAJU ORGAN PRASOWY
W POLSCE ZAWIERA OCÓLNE I BRANŻOWE
WIADOMOŚCI HANDLOWE, PRZEMYSŁOWE
I FINANSOWE, CAŁOSTRONNE NOTOWANIA
GIEŁD TOWAROWYCH I PIENIĘŻNYCH, DZIAŁ
PORAD PRAWNYCH, PRZETARGI I DOSTAWY

Wydawnictwo Agencji Wschodniej w Warszawie

ul. Nowy Świat Nr. 16

W Y D A N I A R O K I X

ODDZIAŁY:

Poznań, Katowice, Lwów, Kraków, Łódź,
Gdańsk, Gdynia, Wilno

Żądajcie 10-ciodniowej BEZPŁATNEJ wysyłki
propagandowej.

Odlewy

ŻELIWNE I STALOWE, ODLEWY MASZYNOWE
WSZELKIEGO RODZAJU DO 70 TONN W SZTUCE.
ODLEWY STALOWE DO 30 TONN W SZTUCE

Blachy

GRUBE, ŚREDNIE I CIENKIE WSZELKICH GATUN-
KÓW DO LAKIEROWANIA, CYNOWANIA, CYNKO-
WANIA, NIKLOWANIA, BLACHY DO WYTŁACZANIA,
GARNKI I NACZYNIA DLA UŻYTKU DOMOWEGO.

Stal

SZYBKOTNĄCA, NARZĘDZIOWA, STAL DO ZAWORÓW I BUDOWY SILNIKÓW, NIERDZE-
WIEJĄCA I KWASOODPORNĄ, STAL KONSTRUKCYJNA, SPECJALNA STAL REFOROWA

Rury

STALOWE BEZ SZWU DO ŚREDN. 800 MM I DŁUGOŚ-
CI 30 M, GAZOWE, WODOCIĄGOWE I PAROWE,
WIERTNICZE, PRZEWODOWE NA WYSOKIE CIŚNIENIE

Konstrukcje

ŻELAZNE SPAWANE I NITOWANE, MASZYNY I CZĘŚCI
MASZYN, MOSTY, HALE, WINDY WYCIĄGOWE
I WIERTNICZE, POMOSIY, ŻÓRAWIE, ZBIORNIKI,
LEKKIE KONSTRUKCJE Z BLACHY FALISTEJ :- :-

WSPÓLNOTA INTERESÓW

Katowickiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa i Górnosląskich
Zjednoczonych Hut Królewskiej i Laury, Spółki Akc. Górnico - Hutniczej

Katowice, Kościuszki 30, Tel.: 329-61

Opis koncernu, prospekty i katalogi wysyłamy na życzenie bezpłatnie

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
ODDŁUŻENIE ROLNICTWA — <i>st. s.</i>	1029	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1043
UMOWA CELNA I KONTYNGENTOWA Z GDAŃ- SKIEM — <i>WE. WILCZEWSKI.</i>	1032	Praca portu gdyńskiego w lipcu 1934 r. — <i>O.</i>	
UKŁAD POLSKO-GDAŃSKI O OBROTCIE TOWARAMI ROLNICTWA, OGRODNICTWA I RYBOŁÓW- STWA — <i>DR. T. PILCH</i>	1035	POCZTA I TELEGRAF	1045
ŻYCIE GOSPODARCZE		Przekazy pieniężne w obrocie pocztowym Polski z zagranicą — <i>J. Głodkowski</i>	
I Ogólnopolskie Targi Futrzarskie — <i>M. Szyszowski</i>		PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM: ORZECZNICTWO SĄDOWE	1046
Z MINISTERSTWA SKARBU	1037	KRONIKA BIEŻĄCA: PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1046
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	1046
GÓRNICZTWO WĘGLOWE	1038	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1039	KREDYT	1046
HANDEL		Obrót obligacjami Pożyczki Narodowej — <i>J. Ł.</i>	
HANDEL ZAGRANICZNY	1039	Umowy ubezpieczeń bezpośrednich w walucie zagranicznej — <i>Dr. I. P.</i>	
Handel zagraniczny w czerwcu i lipcu 1934 r. — <i>W. J.</i>		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1049
TARGI I WYSTAWY	1041	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1041	ANGLJA	1050
RYNEK AKCYJNY	1042	NIEMCY	1051
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO	1042	WŁOCHY	1051
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1042	CZECHOSŁOWACJA	1051
Zniżka taryfowa na przewóz kamieni — <i>A. Dobiecki</i>		SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	1052
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1053

ODDŁUŻENIE ROLNICTWA

CHARAKTERYSTYKĘ podjętej obecnie przez Rząd akcji oddłużenia rolnictwa należy rozpocząć od pobieżnego choćby przeglądu warunków zewnętrznych, na podstawie których wytyczane były zasadnicze linie całości planu oddłużeniowego.

Sytuacja rolnictwa w ciągu ubiegłego roku gospodarczego, w porównaniu z latami poprzednimi, uległa dalszemu pogorszeniu, którego najjaskrawszym — jakkolwiek nie całkowicie miarodajnym — objawem był spadek ceny żyta z $\text{zł } 18$ do $\text{zł } 12\frac{1}{2}$ za kwintal. W związku z tem pogorszeniem się położenia — pomimo wszelkich stosowanych dotychczas środków zaradczych i ochronnych — wzmógł się nacisk na rolnictwo ze strony wierzycieli, a jednocześnie uwidoczniła się poważna wewnętrzna dezorganizacja rolnictwa, występująca przede wszystkim w postaci gospodarki rabunkowej i wyprzedawania — w obawie przed wierzycielami — już nietylko nadwyżki plonów, lecz i zapasów oraz środków przyszej produkcji, zboża do siewu, inwentarzy i t. p.

Dotychczasowe środki pomocy dla rolnictwa, stosowane stopniowo, w miarę rozwoju przesilenia, w postaci ulg podatkowych i ulg w spłacie zobowiązań, następnie w formie ochrony dłużnika i wreszcie przez ułatwienia likwidacji zobowiązań w drodze odstępowania części substancji majątku — wszystkie te środki miały charakter fragmentaryczny, przychodziły zbyt późno i dlatego nie mogły osiągać wpelni celu.

Skoro weźmie się pod uwagę znaczenie rolnictwa jako zawodu, jako podstawy bytu $\frac{2}{3}$ ludności Rzeczypospolitej, jako najważniejszej gałęzi naszej produkcji, gdy się uwzględni znaczenie, jakie ma dla nas niezależność aprowizacyjna i dodatni bilans handlowy — osiąganę właśnie dzięki rolnictwu — to staje się wtedy rzeczą oczywistą, iż każdy Rząd w Polsce musiał i musi brać pod troskliwą uwagę położenie rolnictwa i jego potrzeby. Im położenie jest trudniejsze, a potrzeby bardziej naglące, tem szybsza i tem szerzej zakrojona musi być akcja Rządu, mająca na celu przywrócenie zachwianej równowagi.

Drugim elementem, który musiał wpłynąć na całość planu oddłużeniowego, była ta suma środków materialnych, jaką Państwo i społeczeństwo byłyby w stanie przeznaczyć na rzecz załamującego się rolnictwa. Jest rzeczą powszechnie wiadomą — bez wnikanía nawet w ściślejsze obliczenia — iż środki te były i są nader ograniczone.

W związku właśnie z tą szczupłością rozporządzalnych środków należy wziąć pod uwagę, że dla Państwa i społeczeństwa nie może być rzeczą obojętną, czy — w ramach realnych możliwości — utrwała się podstawy bytu zgorą 3 milionów, czy też kilku-tysięcy tysięcy rodzin. Jest to zagadnienie, wychodzące poza granice ściśle gospodarczych rozważań. Wzgląd na ilościowe wyniki musi w tym wypadku zwyciężyć. Dlatego też w rządowym planie oddłużeniowym nastąpiło pewne uprzywilejowanie drobnej własności rolnej wobec średniej, a średniej w stosunku do większej.

Jak już wspomniano, dotychczasowe poczynania oddłużeniowe miały tę ujemną stronę, że przeciągnęły okres niepewności i chwiejności w rolnictwie; obecnie będą przyznane rolnikom ulgi, które umożliwią olbrzymiej ilości warsztatów powrót do równowagi i opłacalności pracy. Należy stwierdzić, że w rolnictwie naszym nastąpiła już likwidacja szeregu wybujałości, będących wynikiem przejściowego okresu dobrej konjunktury. Obecnie rolnictwo przystosowało się naogół do nowych trudniejszych warunków produkcji. Stabilizacja na niższym poziomie wartości i cen wymaga logicznie sprowadzenia do tego poziomu wszystkich elementów gospodarczych, a więc i ciężaru świadczeń, ponoszonych przez rolnictwo z tytułu zaciągniętych zobowiązań. Tego rodzaju przymusowe przystosowanie będzie — już obecnie — w szeregu wypadków jedynie usankcjonowaniem stanu faktycznego, który powstał jako jedyne rozwiązanie, odpowiadające dobrze zrozumianemu wspólnemu interesowi wierzyciela i dłużnika. Akcja oddłużeniowa ma więc na celu urealnienie zobowiązań i przywrócenie skromniejszej, lecz niezawodnej wypłacalności rolniczej. Jednocześnie jednak — dla zakończenia okresu niepewności — w całości planu oddłużeniowego jest przewidziana likwidacja tych warsztatów rolnych, którym nawet i obecny program oddłużeniowy nie dałby jeszcze warunków, koniecznych dla normalnego istnienia i rozwoju.

Dlatego też — zgodnie z intencją Rządu — należy uznać, iż obecny program oddłużenia rolnictwa jest programem ostatecznym, programem, po którego zrealizowaniu musi nastąpić powrót do normalnych stosunków, w których, posługując się używaną obecnie często terminologią — działać będzie swobodnie automatyzm gospodarczy.

Okres działania przyszłego ustawodawstwa oddłużeniowego nie został w tezach, uchwalonych przez Komitet Ekonomiczny Ministrów, ustalony. Z analizy też szczegółowych wynika jednak, że, z pewnymi wyjątkami, ustawy ochronne będą kolejno uchylane w miarę dokonywania przeliczeń i przeszacowań poszczególnych kategorii zobowiązań rolniczych.

Szczególną cechą planu oddłużeniowego, ujmowanego jako całość, jest jego powszechność. W zasadzie przewiduje on drogi wyjścia ze stanu nadmiernego zadłużenia dla wszystkich typów gospodarstw rolnych oraz dla wszelkich rodzajów i stopni zadłużenia.

P wyższa zasada nie może być jednak interpretowana w ten sposób, iż wszystkie gospodarstwa rolne będą korzystać z wszystkich planowanych ulg i w stopniu jednakowym. Przeciwnie — jak już wspomniano — przewidziany jest podział rolników na kategorie w zależności od obszaru ich gospodarstw i od wysokości zadłużenia. Drobne gospodarstwa korzystać będą z ulg w najszerszym zakresie; ulgi te będą maleć stopniowo w miarę wzrostu obszaru indywidualnego gospodarstwa.

Dłużnicy złośliwi — złej woli — będą wogóle pozbawieni prawa korzystania z dobrodziejstw akcji oddłużeniowej.

Co do podziału dłużników na kategorie, to zostanie on przeprowadzony w sposób następujący: do kategorii pierwszej, najbardziej uprzywilejowanej (kategoria A) należeć będą — bez względu na wysokość zadłużenia — drobne gospodarstwa rolne do 50 hektarów, z wyjątkiem gospodarstw ogrodniczych, prowadzonych na sposób handlowy. W niektórych okręgach gospodarczych granica obszaru gospodarstw kategorii A będzie mogła być podwyższona do 100 hektarów.

Drugą kategorię (kategoria B) stanowić będą gospodarstwa, których obszar nie przekracza (różnie w poszczególnych okręgach gospodarczych) 500 do 1000 ha, oraz gospodarstwa ogrodnicze, prowadzone na sposób handlowy. Gospodarstwa te będą zaliczone do drugiej kategorii o tyle, o ile ogólne ich zadłużenie nie będzie przekraczało 75% szacunku.

Trzecią kategorię (kategoria C) stanowić będą pozostałe gospodarstwa, niemieszczące się w kategorii A i B. Korzystać one będą mogły z dobrodziejstw akcji oddłużeniowej, o ile ich zadłużenie nie będzie przekraczało ustalonych granic, mianowicie:

1) dla gospodarstw o rozmiarze (różnie w poszczególnych okręgach gospodarczych) powyżej 500 do 1000 (względnie 1500) ha granicę dopuszczalnego zadłużenia stanowić będzie 50% szacunku;

2) dla gospodarstw o rozmiarze (różnie w poszczególnych okręgach gospodarczych) od 1000 (względnie 1500 ha) do 2000 (względnie 2500 ha) granicę dopuszczalnego zadłużenia stanowić będzie 40% szacunku;

3) wreszcie dla gospodarstw o rozmiarze (różnie w poszczególnych okręgach gospodarczych) powyżej 2000 (względnie 2500) ha granicę dopuszczalnego zadłużenia stanowić będzie 30% ich szacunku.

Te 3 wymienione powyżej kategorie gospodarstw rolnych korzystać będą, w zakresie swych kwalifikacji, z właściwych ulg, jakie otworzy przed niemi akcja oddłużeniowa. Dla gospodarstw, które nie znajdują się w żadnej z wymienionych kategorii, a będą to gospodarstwa większe, obdłużone zbyt wysoko, będzie przewidziane specjalne uproszczone postępowanie, umożliwiające ich właścicielom zwolnienie się z nadmiernych zobowiązań na drodze układów z wierzycielami i częściowej lub całkowitej parcelacji.

Wracając do tych gospodarstw, do których zastosowane będą zasady oddłużenia bez uciekania się do parcelacji, należy raz jeszcze podkreślić, że kategoria A, t. j. gospodarstwa do 50 ha, korzystać będzie z wielkich ulg, które da akcja oddłużeniowa, bez żadnych ograniczeń co do wysokości ich zadłużenia.

W podobnie korzystnym położeniu znajdują się gospodarstwa kategorii B, t. j. gospodarstwa o obszarze 50 ÷ 500 ha, o ile ich zadłużenie nie przewyższa 75% szacunku.

Natomiast gospodarstwa kategorii C przy konwersji kredytu zorganizowanego przez Bank Akceptacyjny nie będą mogły korzystać z dopłat do oprocentowania, dokonywanych ze Skarbu Państwa, przewidzianych przy konwersji tego rodzaju kredytów, a płacić będą całe oprocentowanie, przyznane instytucjom wierzycielskim. Innymi słowy, gospodarstwa kategorii C płacić będą od skonwertowanego kredytu zorganizowanego oprocentowanie wyższe niż kategorie A i B.

Rządowy plan oddłużenia rolnictwa przewiduje dalej dla wszystkich 3 kategorii gospodarstw możliwość spłacania wszelkiego typu zobowiązań w ciągu 3 lat listami zastawnymi lub innymi walorami państwowymi, ustalonymi przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych. Warunki, na jakich dokonywane będą tego rodzaju spłaty, zostaną szczegółowo ustalone.

Należy dodać, że przez akcję oddłużeniową objęte będą wszystkie zobowiązania, powstałe przed dniem 1 lipca 1932 r.

Zamierzone ulgi, związane z poszczególnymi rodzajami zobowiązań rolniczych, przedstawiają się w ogólnych zarysach w sposób następujący:

W kredycie długoterminowym dla większej własności rolnej pożyczki, zaciągnięte w instytucjach długoterminowego kredytu ziemskiego, pozostaną bez zmiany — tak co do wysokości, jak i oprocentowania; planowane jest obniżenie kosztów, związanych z administracją tych kredytów. Prywatne zadłużenie hipoteczne będzie mogło być skonwertowane na długoterminowe pożyczki emisyjne ziemskich instytucji kredytu długoterminowego. Natomiast kredyty długoterminowe dla drobnej własności, a więc kredyty Państwowego Banku Rolnego, ulegną rewizji, w szczególności zaś kredyty, udzielone w obligacjach meljoracyjnych tego banku.

Można przypuszczać, że przy udzielaniu ulg w zakresie kredytu w obligacjach meljoracyjnych uwzględniony będzie z jednej strony ogólny spadek dochodowości w rolnictwie oraz wysokie koszty wykonanych robót meljoracyjnych, a z drugiej strony wzięte będą pod uwagę korzyści, osiągnięte przez właścicieli wskutek zmeljorowania gruntów. Przewidywane jest również umorzenie pewnej części kredytów meljoracyjnych, udzielonych na budowę nadmiernie kosztownych odplywów. Zaległe raty kredytu długoterminowego będą skonwertowane na pożyczki długoterminowe.

Drobni rolnicy, zobowiązani w stosunku do Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, uzyskają poważne ulgi przede wszystkim w zakresie wysokości sumy dłużnej. Przewidywane są również częściowe ulgi w zobowiązaniach w stosunku do Funduszu Byłych Banków Byłych Państw Zaborczych. Przy udzielaniu tych ulg brany będzie pod uwagę stan zadłużenia rolnika łącznie z zobowiązaniami w stosunku do Państwowego Banku Rolnego.

W zakresie kredytu średnio- i krótkoterminowego Państwowy Bank Rolny przeprowadzi rewizję zadłużeń z tytułu kredytów t. zw. celowych (hodowlanych,

maszynowych, na drzewka owocowe i t. p.) oraz kredytów kłeskowych.

Wszystkie zobowiązania krótko- i średnioterminowe w stosunku do banków państwowych oraz banków prywatnych, spółdzielń, kas komunalnych i t. p., czyli cały t. zw. kredyt zorganizowany, zostaną dla gospodarstw kategorii A i B przymusowo skonwertowane przez Bank Akceptacyjny. Przymus obowiązywać będzie zarówno dłużnika, jak i wierzyciela. Dla gospodarstw kategorii A i B oprocentowanie wynosić będzie 4%, termin całkowitej spłaty ustalony zostanie dla gospodarstw do 50 ha na 14 lat, a dla gospodarstw większych na lat 10. Obniżka oprocentowania obowiązywać będzie wstecz w stosunku do zawartych już układów.

Gospodarstwa kategorii C, jak to już wspomniano, będą mogły korzystać z pomocy Banku Akceptacyjnego, opłacając jednak wyższe oprocentowanie.

Przedterminowe spłaty należności z tytułu zatwierdzonych przez Bank Akceptacyjny układów konwersyjnych będą mogły być dokonywane walorami państwowymi po kursie nominalnym.

Wobec wprowadzenia przymusu konwersji dla gospodarstw kategorii A i B przewidziane jest dalsze uproszczenie postępowania przy zawieraniu układów pomiędzy dłużnikami i instytucjami wierzycielskimi oraz przy zatwierdzaniu tych układów przez Bank Akceptacyjny.

Przechodząc skolei do zadłużenia prywatnego, należy rozpatrywać odrębnie zadłużenie mniejszych i większych gospodarstw rolnych.

W odniesieniu do gospodarstw poniżej 50 ha obowiązywać będzie zasadniczo przymusowa konwersja zobowiązań prywatnych na kredyt 15-letni, przy czym oprocentowanie zostanie ustalone na 3% rocznie. Wierzycielowi przysługiwać jednak będzie prawo odwoływania się do urzędu rozjemczego o skrócenie terminu spłaty. Odwrotnie, dłużnik, spłacający swe prywatne zobowiązania przedterminowo, będzie miał prawo do bonifikaty części dłużnej. Zaleganie przez dłużnika ze spłatą rat w ciągu 3 kwartałów da wierzycielowi prawo do dochodzenia całej swej wierzytelności.

Zadłużenia nabywców ziemi z parcelacji, z tytułu reszty ceny kupna, ulegną rewizji z uwzględnieniem zmian ceny ziemi.

Co do gospodarstw średnich i większych, których zadłużenie nie przekracza granic, ustalonych dla kategorii B i C, to przewidywane będzie dla nich prawo spłacania swych zobowiązań prywatnych listami zastawnymi instytucji długoterminowego kredytu ziemskiego. Wierzyciele takich gospodarstw będą mieli ze swej strony prawo domagania się spłaty swych wierzytelności temi listami. Instytucjom długoterminowego kredytu ziemskiego będzie przysługiwała decyzja kwalifikowania dłużnika co do otrzymania przez niego pożyczki w listach zastawnych. W wypadkach, gdy pożyczka prywatna nie będzie objęta konwersją na listy zastawne, wojewódzkie urzędy rozjemcze stanowiąc będą o sposobie ich spłaty, podobnie jak przy gospodarstwach kategorii A.

Dla gospodarstw powyżej 500 względnie 1000 ha urzędy rozjemcze będą mogły uzależnić przyznanie ulg w spłacie należności prywatnych od ugody z dłużnikami i częściowej lub całkowitej parcelacji.

Na zakończenie należy jeszcze wymienić przewidywane w planie oddłużeniowym zarządzenia, mające na celu likwidację hipotek fikcyjnych oraz umożliwiające pewne przesunięcia hipotek z tytułu

zobowiązań między małżonkami. Ponadto zamierzone jest podjęcie prac dla stworzenia prowizorycznych hipotek włościańskich.

St. S.

UMOWA CELNA I KONTYNGENTOWA Z GDAŃSKIEM

W DNIU 6 sierpnia 1934 r. przedstawiciele Rządu Polskiego i Senatu Wolnego Miasta Gdańska podpisali następujące umowy: w sprawie uregulowania pewnych spraw celnych, o udziale Wolnego Miasta w kontyngentach przywozowych, o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa, oraz weterynaryjną, sanitarną i o uregulowaniu przepisów, dotyczących ochrony roślin.

Wymienione umowy stanowią krok naprzód w normowaniu stosunków polsko-gdańskich i odbijają się niezawodnie na przyszłym rozwoju naszych obrotów gospodarczych z Gdańskiem.

Umowa celna składa się: z 18 artykułów właściwej umowy, protokołu dodatkowego oraz wymiany 5 not.

Artykuł 1 umowy celnej stwierdza, że Wolne Miasto ma prawo i obowiązek organizować na swym obszarze służbę celną, zgodnie z postanowieniami art. 119 Umowy Warszawskiej z dn. 24/X 1921 r., który mówi, że „organizacja gdańskiej służby celnej jest rzeczą Rządu Wolnego Miasta”. Artykuł 1 umowy celnej zastrzega jednak, że organizacja służby celnej w Gdańsku następuje w wykonaniu prawodawstwa celnego polskiego i decyzji Ligi Narodów. Ma to na celu usunięcie praktykowanego dotychczas przez gdańską administrację celną sposobu niewykonywania zarządzeń Ministerstwa Skarbu pod pretekstem, iż dotyczą one „organizacji”, zastrzeżonej Wolnemu Miastu. W ten sposób niewykonywane były przez celników gdańskich między innymi zarządzenia, dotyczące celenia poza miejscem urzędowym i wyważania towarów. Odtąd tego rodzaju sposób obchodzenia zarządzeń władz celnych nie powinien mieć miejsca.

W art. 2 zastrzeżono, że żadna zmiana w obecnym stanie dróg i przejść granicznych, jak również w stanie przystani statków i łodzi, utworzonych na obszarze Wolnego Miasta, nie będzie mogła nastąpić bez uprzedniego porozumienia z polską centralną administracją celną. Władze gdańskie nie zmniejszą liczby istniejących w chwili podpisania umowy urzędów celnych, ani nie zadecydują ich przeniesienia bez porozumienia z centralną administracją celną, a w razie tworzenia nowego urzędu celnego Gdańsk zawiadomi o tem polskiego Naczelnego Inspektora Cel. Gdańska Dyrekcja Cel wreszcie radzić się będzie Naczelnego Inspektora Cel w sprawach, dotyczących zmiany miejsca posterunków celnych. Postanowienia art. 2 pozwalają Ministerstwu Skarbu na pewną regulację niemiecko-gdańskiego ruchu granicznego, który odbywał się dotąd przy bezpośrednim porozumiewaniu się Gdańska z Niemcami.

Art. 3 mówi, że Gdańska Dyrekcja Cel, poza specjalnymi upoważnieniami, wynikającymi z międzynarodowych umów, zwracać się będzie do władz zagranicznych i organów międzynarodowych za pośrednictwem władz polskich. Art. 4 i 5 postanawia, że w zasadzie gdańscy urzędnicy celni nie będą mogli, bez porozumienia z polskimi władzami cel-

nymi, wykonywać żadnych dodatkowych funkcji poza funkcjami, jakie Rząd Polski powierzył swoim urzędnikom celnym, a w każdym razie jakiegokolwiek dodatkowe funkcje, zlecone gdańskim urzędnikom celnym, nie będą mogły utrudniać sprawowania ich funkcji ściśle celnych.

W myśl art. 5 Wolne Miasto będzie dbało o stałe powiększanie liczby gdańskich urzędników celnych, znających dostatecznie język polski, a w pierwszym rzędzie tych, którzy mają kontakt z publicznością. Dotychczas gdańscy urzędnicy celni, tam, gdzie chciano rozmówić się po polsku, wykazywali kompletną niezajomość tego języka, wzywając zwykle tłumacza, który najczęściej wcale się nie zjawiał.

Art. 6 stypuluje, że procedura, odnosząca się do kontroli, wykonywanej przez polskich inspektorów celnych w myśl art. 201 i 202 Umowy Warszawskiej, rozciąga się na kontrolę stosowania przez gdańskich funkcjonariuszów wszystkich przepisów celnych. Gdańsk bowiem często twierdził, że wspomniana procedura nie dotyczy tych lub innych przepisów celnych, a to ze względu, że przedmiot sporu miał jakoby być t. zw. prawem specjalnem Gdańska, przyznanem mu na zasadzie zał. II (C) do Umowy Warszawskiej, i nie podlega kontroli polskich inspektorów celnych. Obecnie, każde niezastosowanie się gdańskiej administracji celnej do przepisów celnych może być usterkowane przy pomocy procedury wymienionych artykułów Umowy Warszawskiej.

Art. 7 i 8 umowy celnej precyzują i ulepszają technikę kontroli polskich inspektorów celnych w urzędach Gdańskiej Dyrekcji Cel. Praktyka inspekcyjna napotykała cały szereg wypadków, w których inspektor nie był w możności dokonać kontroli spowodu odmowy przedstawienia mu dokumentów celnych pod pretekstem, że dokumenty są w toku odprawy. Obecnie, na żądanie polskiego inspektora celnego gdańscy urzędnicy celni obowiązani będą przedstawić niezwłocznie, na miejscu urzędowania inspektora, wszystkie dokumenty, papiery i książki, dotyczące spraw celnych. Nadto urząd celny zawiadamiać będzie inspektora o wszystkich odprawach celnych, dokonywanych poza godzinami służbowymi lub poza miejscem odprawy. Umowa postanawia, że żądanie inspektora, zmierzające do ustalenia stanu faktycznego, winno być wykonane. W tym celu pobierane będą według wskazówek inspektora polskiego próbki towaru, fotografie, rysunki, opisy etc., poświadczane przez urząd celny.

Przepisy art. 9 umowy celnej upraszczają kontrolę kredytów celnych. Art. 10 i 11 pozwalają inspektorom polskim skutecznie interwenjować w sprawach przemytu przez gdański odcinek granicy celnej. Naczelnym Inspektorem Cel będzie miał prawo żądać od Gdańskiej Dyrekcji przeprowadzania dochodzeń i rewizyj w domach handlowych i przedsiębiorstwach gdańskich, podejrzanych o przemyt lub inne przestępstwa celne. Tak samo, Gdańska Dyrekcja

Ceł rozpocznie dochodzenia i przeprowadzi rewizje w domach i przedsiębiorstwach gdańskich, obciążonych podejrzeniem, gdy przemyt wykryty został w Polsce.

Jednym z najważniejszych artykułów umowy celnej z dn. 6/VIII jest art. 12. Przepisy tego artykułu zastrzegają wykonalność wszelkich zarządzeń celnych Ministerstwa Skarbu „ipso iure”, nawet gdyby one dotyczyły specjalnych uprawnień Gdańska, ustanowionych Umową Warszawską z dn. 24/X 1921 r., i nawet gdyby były sprzeczne z postanowieniami obowiązujących umów. Na wypadek różnicy zdań decydować będzie Wysoki Komisarz Ligi Narodów w Gdańsku — w drodze skróconej do 37 dni procedury, przewidzianej art. 16. Zarządzenie Ministerstwa pozostaje jednak w mocy aż do chwili załatwienia sporu — bądź drogą bezpośredniego porozumienia między Rządem Polskim i Senatem Wolnego Miasta, bądź drogą wspomnianej procedury. Od postępowania powyższego uczynione są pewne wyjątki, a mianowicie Centralny Zarząd Ceł nie będzie mógł wydawać zarządzeń z natychmiastową wykonalnością w sprawach personelu celnego, w sprawach zamknięcia rachunków i podziału wpływów celnych, w sprawach ustalania odpowiedzialności za wpływy celne, postępowania karnego w dziedzinie celnej, w sprawach wypadków, uregulowanych art. 2 ÷ 11 oraz art. 13 ÷ 15 umowy, jak również, aż do czasu, w którym strony dojdą do porozumienia co do unifikacji postanowień, rządzących temi sprawami na obszarze polskim i gdańskim, w sprawach, objętych następującymi paragrafami zał. II (Cł) do Umowy Warszawskiej, a więc: § 9, który mówi, że cło będzie wpłacane według stawek taryfowych i przepisów, obowiązujących w dniu dostawy towaru do ocenia lub zapisania na wywóz, § 12, zwalniającego od cła materiały, używane do budowy, naprawy lub wyposażenia samolotów, statków rzecznych i morskich, § 13, ustanawiającego obrót uszlachetniający w Gdańsku, § 20, ustalającego 30-dniowy termin dla zażeń przeciw postępowaniu przy odprawie celnej i przeciw niewłaściwemu stosowaniu taryfy celnej, § 21, tworzącego w Gdańsku biuro dla udzielania informacji o stosowaniu taryfy celnej do towarów, które mają być sprowadzone, oraz § 22, przekazującego Gdańskiej Dyrekcji Ceł niektóre upoważnienia, zastrzeżone w polskim prawodawstwie celnym Centralnemu Zarządowi Ceł, jak: a) udzielanie zwolnień od cła dla towarów, sprowadzanych na wystawy i do doświadczeń, b) udzielanie zwolnień od cła dla towarów w ruchu pogranicznym, c) ustalanie wysokości opłat w urzędowych składach celnych, d) oznaczanie dróg celnych, miejsca ładowania promów, miejsc przeprawy, mostów i pomostów dla przybijania statków na obszarze Wolnego Miasta, e) udzielanie zwolnień od cła dla produktów gospodarstw rolnych, pochodzących z nieruchomości, rozciągających się poza linię celną, i których zarząd znajduje się w obrębie polskiego obszaru celnego, wreszcie f) udzielanie zezwoleń na późniejsze składanie dokumentów, wymaganych przy pewnych zwolnieniach od cła.

Ważne są art. 13, 14 i 15 umowy z dn. 6/VIII, które zapewniają Ministerstwu Skarbu pewną bezpośrednią ingerencję w organizację gdańskiej służby celnej. Było to konieczne, gdyż zwłaszcza w ostatnim czasie gdańska służba celna poza wymianą pism nie

miała właściwie żadnego bezpośredniego kontaktu z Ministerstwem Skarbu, i to do tego stopnia, że np. Prezes Gdańskiej Dyrekcji Ceł nie był oficjalnie Ministerstwu Skarbu znany. Odtąd, Gdańska Dyrekcja Ceł komunikować będzie władzy celnej listę wszystkich funkcjonariuszy gdańskiej służby celnej z wyszczególnieniem ich zajęcia oraz 2 razy do roku o każdej zmianie, zasłanej w stanie swych funkcjonariuszy. Przed obsadzeniem stanowiska kierownika Gdańskiej Dyrekcji Ceł, jego zastępcy, naczelnego komisarza kontroli granicznej, 2 wyższych kontrolerów tej kontroli, jak również naczelników 8 urzędów celnych Senat Wolnego Miasta konsultować będzie Ministerstwo Skarbu, przyczem jeżeli Ministerstwo uzna, że dany kandydat w swej uprzedniej działalności przeciwstawiał się w sposób niedopuszczalny interesom celnym i na skutek tego nie daje dostatecznej gwarancji właściwego sprawowania swych obowiązków, odmówi swej aprobaty. Ewentualny spór, mogący powstać z tego tytułu, rozstrzygnąć ma Wysoki Komisarz Ligi Narodów w Gdańsku przy zastosowaniu skróconej 37-dniowej procedury, przewidzianej w art. 16 umowy z dn. 6/VIII. Tak samo, jeżeli okaże się, że urzędnik, zajmujący jedno z wymienionych wyżej stanowisk, nie odpowiada w pełnieniu swych funkcji obowiązkom lojalności wobec interesów celnych, Ministerstwo Skarbu będzie miało możność zażądać od Wolnego Miasta jego odwołania, i w tym wypadku w razie sporu obowiązuje wspomniana wyżej procedura z Wysokim Komisarzem Ligi Narodów w Gdańsku. Poza to, w wypadku żądania odwołania nieodpowiedniego funkcjonariusza celnego Senat Wolnego Miasta obowiązany jest do czasu wydania decyzji przez Wysokiego Komisarza w zasadzie zawiesić danego funkcjonariusza w urzędowaniu. Wreszcie, na żądanie Ministerstwa Skarbu lub Naczelnego Inspektora Ceł w Gdańsku Gdańska Dyrekcja Ceł obowiązana jest wdroyć dochodzenia, mające na celu postępowanie dyscyplinarne przeciw każdemu gdańskiemu urzędnikowi celnemu, przyczem postępowanie takie, jak również wszystkie czynności dochodzenia — będą miały miejsce w obecności polskiego inspektora celnego. Dotychczas Senat Gdański uważając, że organizacja gdańskiej służby celnej jest jego rzeczą, nie dopuszczał polskich inspektorów celnych do dochodzeń i postępowania dyscyplinarnego przeciw urzędnikom gdańskim. Obecność polskiego inspektora celnego będzie miała miejsce również w wypadku, gdy dochodzenie lub postępowanie dyscyplinarne wszczęte będzie z inicjatywy władz gdańskich.

Art. 16 określa skróconą procedurę postępowania w razie sporu, mogącego wyniknąć w sprawie stosowania art. 12 i 14 omawianej umowy. Procedura ta oparta jest o postanowienia art. 39 polsko-gdańskiej Konwencji Paryskiej z dn. 9/XI 1920 r. i skraca czas wydania decyzji do 37 dni.

Wreszcie w art. 17 zaznaczono, że postanowienia umowy oraz dołączonych do niej dokumentów stanowią przepisy, dopełniające lub interpretacyjne do części VI i zał. II (Cł) Umowy Warszawskiej z dn. 24/X 1921 r., przyczem w razie sprzeczności między warunkami niniejszej umowy i warunkami Umowy Warszawskiej pierwszeństwo mają przepisy umowy z dn. 6/VIII r. b. W wypadku wygaśnięcia umowy z dn. 6/VIII obydwie układające się strony zastrzegły sobie swój prawny punkt widzenia w dziedzinie

interpretacji części VI i zał. II (Clo) do Umowy Warszawskiej.

Końcowy art. 18 stypuluje, że umowa z dn. 6/VIII zawarta jest na przeciąg 2 lat, poczem zostaje odnowiona automatycznie z roku na rok, jeżeli jedna ze stron nie wypowie jej na 6 miesięcy naprzód. Umowa z dn. 6/VIII wchodzi w życie z dniem 1 września 1934 r.

W protokóle dodatkowym zawarte są szczegóły, dotyczące art. 7 i 12 umowy z dn. 6/VIII r. b., wspomniane przy omawianiu tych artykułów. Poza-tem jako załączniki do umowy dochodzą odpisy wymiany 5 not. Noty te wyszczególniają drogi celne, punkty przejściowe oraz miejsca przybijania statków w związku z art. 2; zastrzegają, że art. 3 umowy nie przesądza w niczem sprawy prowadzenia spraw zagranicznych Wolnego Miasta przez Rząd Polski, oraz zaznaczają, że Rząd Polski nie zgłasza zastrzeżeń, aby gdańscy urzędnicy celni sprawowali pewne wykonywane dotychczas dodatkowe funkcje, o których mowa w art. 4; wreszcie wyliczają stanowiska i urzędy celne odnośnie art. 14.

Co się tyczy umowy z dn. 6/VIII r. b. o udziale Wolnego Miasta Gdańska w kontyngentach, to umowa ta składa się z wstępu i 11 artykułów, protokółu dodatkowego, protokółu wykonawczego z wykazem gdańskich udziałów w polskich kontyngentach przywozowych i protokółu w sprawie kontyngentów przywozowych na niektóre produkty naftowe na zapotrzebowanie Wolnego Miasta.

Wstęp umowy stwierdza, że układające się strony pragnąc dojść w obopólnym interesie do ściślejszego związania i współpracy życia gospodarczego polskiego i gdańskiego, zawierają układ, który w art. 1 zawiera wyrzeczenie się przez Wolne Miasto na przeciąg trwania umowy praw, przysługujących mu na mocy art. 212 Umowy Warszawskiej z dn. 24/X 1921 r., dotyczących ograniczeń i zakazów przywozu, przyczem ograniczenia i zakazy przywozu o charakterze gospodarczym będą wprowadzane w życie na obszarze Wolnego Miasta w tym samym czasie co na obszarze Rzeczypospolitej. W artykule tym zatem Gdańsk rzeka się korzystania z t. zw. specjalnych kontyngentów gdańskich na przeciąg trwania umowy i zobowiązuje się do równoczesnego wprowadzania gospodarczych ograniczeń i zakazów przywozu, czego dotychczas nie było, gdyż Wolne Miasto zwykle opóźniało się z wprowadzeniem w życie naszych zakazów. Wzamian za to otrzymuje Gdańsk w myśl art. 2 umowy udziały w polskich kontyngentach przywozowych. Udziały Gdańska w kontyngentach przywozowych, wyznaczanych dla całego obszaru celnego, ustanawiane będą wspólnie z przedstawicielami Wolnego Miasta i odpowiadać winny potrzebom gdańskiej ludności, przemysłu, rzemiosła, rolnictwa i handlu. W razie, gdy Rząd Polski nie wyznaczy kontyngentu przywozowego na jaki towar, a Gdańsk nie będzie mógł zaopatrzyć się w ten towar w Polsce, Wolne Miasto otrzymać może specjalne pozwolenie przywozu, określone ilościowo na podstawie rzeczywistych potrzeb lokalnego spożycia na obszarze gdańskim.

Art. 3 i 4 zastrzegają kontyngenty dla Gdańska w razie tworzenia nowych zakazów oraz zmianę ustalonych już kontyngentów w wypadku, gdyby się okazało, że istnieją po temu poważne gospodarcze powody.

W art. 5 ustanowione są wyjątki, w których Gdańsk nie będzie miał udziału, określonego kontyngentem, mianowicie: w wypadkach sporadycznych i wyjątkowych pozwoleń przywozowych, pozwoleń przywozowych w obrocie kompensacyjnym i clearingowym oraz pozwoleń przywozowych na skutek podziału, dokonywanego przez państwa zagraniczne. We wszystkich powyższych wypadkach Gdańszczanie będą otrzymywać pozwolenia przywozowe narówni z firmami polskimi.

Postanowienia art. 6 i 7 gwarantują udział przedstawicielstwa gdańskich sfer gospodarczych w Centralnej Komisji Przywozowej przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, przyczem kupcy gdańscy, otrzymujący z tego Ministerstwa pozwolenia przywozowe, otrzymywać je będą na tych samych warunkach co i kupcy polscy.

Art. 8 stypuluje, że towary, sprowadzone do Gdańska przed wejściem w życie omawianej umowy na specjalne kontyngenty gdańskie z art. 212 Umowy Warszawskiej, traktowane będą narówni z towarami, sprowadzonymi po wejściu w życie umowy.

W art. 9 postanowiono, że w razie różnicy zdań w sprawie stosowania art. 2, 3 i 4 umowy spór będzie rozstrzygnięty drogą procedury art. 39 Konwencji Paryskiej z dn. 9/XI 1920 r., skróconej do 37 dni tak, jak w umowie celnej z dn. 6/VIII r. b.

Wreszcie art. 10 zawieszca na czas trwania umowy kontyngentowej spór, wszczęty przez Rząd Polski wnioskiem z dn. 29/II 1932 r. w sprawie zniesienia specjalnych kontyngentów gdańskich oraz przez Gdańsk wnioskiem z dn. 28/VI 1932 r. w sprawie zmiany części VII Umowy Warszawskiej.

Art. 11 ustala czas trwania umowy na 2 lata z automatycznym przedłużaniem, o ile która strona nie wypowie umowy z terminem 6-miesięcznym.

Umowa kontyngentowa wchodzi w życie z dniem 1 września 1934 r.

Protokół dodatkowy do umowy kontyngentowej z dn. 6/VIII zawiera szereg ważnych szczegółów. Ustala mianowicie, że procentowe określenia przyznanych Gdańskowi udziałów w kontyngentach przywozowych mają charakter gwarancji i znajdują zastosowanie tylko na wypadek, gdy Centralna Komisja Przywozowa nie osiągnęłaby zgody przy podziale kontyngentów między firmy gdańskie, oraz zawiera postanowienie, że gdańscy eksporterzy korzystać będą z Polskiego Funduszu Eksportowego, powstającego z opłat, przypadających od przywozu. W protokóle podane są zasady, dotyczące udziału firm gdańskich w obrocie kompensacyjnym. Wreszcie, protokół pozwala przyznać Senatowi w ramach udziału gdańskiego pewne kontyngenty na potrzeby instytucyj senackich. Poza-tem pewna część udziału gdańskiego w kontyngentach przywozowych będzie wydzielana dla potrzeb drobnych firm gdańskich, przyczem pozwolenia na tę część kontyngentu będą dostarczane przez delegata Ministerstwa Przemysłu i Handlu, rezydującego w Gdańsku i na wniosek Senatu. Wkońcu zaznacza się w protokóle dodatkowym, że remanenty towarów, przywiezionych do Gdańska przed dn. 1/IX r. b. na specjalne kontyngenty gdańskie, mogą być wprowadzone na polski obszar polityczny w ciągu roku, częściowo i pod kontrolą Senatu, przyczem przywóz będzie następował po uprzednim porozumieniu z przedstawicielem polskim przy senackim Urzędzie dla Handlu Zagranicznego.

Dołączony do umowy protokół wykonawczy, zawiera ustalone z Senatem po dłuższych pertraktacjach procentowe, a w niektórych wypadkach liczbowe określenia udziału Gdańska w kontyngentach przywozowych. Są to granice dla kontyngentów, wyznaczanych w łonie Centralnej Komisji Przywozowej wspólnie z delegacją gdańską.

W skład umowy wchodzi wreszcie protokół komisji rzeczoznawców w sprawie kontyngentów przywozowych na produkty naftowe, określający artykuły i kontyngenty na pewne produkty naftowe, przeznaczone na zapotrzebowanie Wolnego Miasta Gdańska.

Po wprowadzeniu w życie umowy kontyngentowej zniesiona będzie dotychczasowa kontrola towarów, pochodzących z kontyngentów specjalnych, przyznaných Gdańskowi na mocy art. 212 Umowy Warszawskiej.

Zarówno umowa celna jak i kontyngentowa z dn. 6/VIII r. b. regulują cały szereg spraw spornych, które od dłuższego czasu zatruwały atmosferę zaufania i współpracy polsko-gdańskiej na polu gospodarczym, i dlatego pozwalają mieć nadzieję, że odtąd współpraca ta potoczy się w sposób dla obydwu układających się stron pomyślny.

Wł. Wilczewski

UKŁAD POLSKO-GDAŃSKI O OBROTCIE TOWARAMI ROLNICTWA, OGRODNICTWA I RYBOŁÓWSTWA

JEDNYM z podpisanych w dn. 6/VIII r. b. układów gospodarczych polsko-gdańskich jest układ, regulujący obrót produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa. Układ ten ma specjalnie duże znaczenie dla rolnictwa pomorskiego, gdyż normuje wywóz artykułów rolniczych na rynek, który był i jest ciągle jeszcze naturalnym odbiorcą produktów, wytwarzanych przez rolnictwo pomorskie.

Stosunki wymienne w zakresie produktów rolniczych między Polską i Gdańskiem przedstawiały wiele do życzenia. Gdańsk dążył do samodzielności gospodarczej i do rozbudowania własnej produkcji rolniczej. Te dążności przybrały na nasileniu zwłaszcza w okresie pogłębiania się kryzysu. Mając z Polską wspólną granicę celną, Gdańsk początkowo szukał rozmaitych dróg pośrednich dla ograniczenia przywozu rozmaitych produktów rolniczych z Polski. Posługiwał się bądź zarządzeniami sanitarnymi, bądź też zarządzeniami weterynaryjnymi i fitopatologicznymi. Następnie obrał inną drogę regulowania podaży produktów rolniczych na swoim obszarze, posługując się wzorem Niemiec. Mianowicie, powołał do życia cały szereg organizacji o charakterze przymusowym, które skupiają zarówno producentów, jak i handel oraz konsumentów odnośnych artykułów rolniczych. W ten sposób powstały na terenie Gdańska rozmaite centrale gospodarcze, względnie rozwinął się system koncesyjny w niektórych branżach handlu artykułami rolniczymi. Oczywiście, stan taki przynosił szkodę rolnikowi i kupcowi polskiemu. System ten uzależniał bowiem polskiego kupca czy też rolnika od odbiorcy gdańskiego — zarówno jeżeli chodzi o ilość, jak zwłaszcza o cenę, uzyskiwaną na rynku gdańskim. Pomimo to, że poziom cen artykułów rolniczych był w Gdańsku znacznie wyższy od poziomu polskiego, Polska uzyskiwała ceny, zbliżone do rynkowych cen pomorskich. Różnica w postaci pokaźnego zysku dostawała się pośrednikowi, w danym wypadku odpowiedniej centrali lub handlarzowi gdańskiemu.

Oczywiście, że strony polskiej zarządzenia gdańskie spotykały się z reakcją — tak, że w rezultacie handel między Polską i Gdańskiem w zakresie artykułów rolniczych napotykał na cały szereg trudności, powodujących zmniejszanie wzajemnych obrotów. Był to stan nie naturalny, gdyż zarówno wspólna granica celna, jakoteż specjalne położenie Gdańska

nakazywały szukanie dróg do wzajemnej współpracy.

W kompleksie zagadnień gospodarczych, które czekały na życiowe rozwiązanie, znajdowała się również i wyżej opisana sprawa obrotu produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa. Obydwie strony, pragnąc doprowadzić do likwidacji trudności, na jakie napotykał wzajemny handel, zdecydowały się na kompromis. Polska uznała zarządzenia gdańskie, dotyczące regulowania rynku gdańskiego, stwierdzając jednak, że są to zarządzenia o charakterze tymczasowym, wywołane kryzysem w rolnictwie. Ponadto Gdańsk będzie mógł przeprowadzać regulowanie rynku jedynie w zakresie produktów, które układ wyraźnie wymienia. Są to następujące produkty: 1) mleko, śmietana, maślanka i t. p., masło, ser, 2) zwierzęta, mięso i produkty mięsne, 3) ryby i przetwory rybne, 4) ziemniaki, 5) chleb, bułki, mąka, 6) jaja, 7) niektóre pasze (siano, słoma, siewczka). Gdańsk będzie miał również możliwość po uprzednim porozumieniu się z Polską przystąpić do regulowania rynku w zakresie jarzyn oraz jagód.

Obrót wszelkimi innymi produktami między Polską i Gdańskiem jest wolny i nieograniczony.

Jeśli chodzi o przywóz produktów rolniczych z Gdańska do Polski, to nie podlega on żadnym ograniczeniom z wyjątkiem serów, ryb słodkowodnych i morskich oraz przetworów rybnych. Jeśli chodzi o te ostatnie produkty, to zostały ustalone ilości w drodze rokowań branżowych, które Gdańsk będzie mógł w ciągu roku przywieźć do Polski. Kontrolę co do nieprzekraczania ustalonych ilości przeprowadzać będzie sam Gdańsk.

Obrót z Gdańskiem produktami, objętymi zarządzeniami, regulującym rynek — ma być uregulowany przez specjalne układy branżowe. Ze strony gdańskiej układy takie zawierać będzie odpowiednia centrala, ze strony zaś polskiej wskazana przez Rząd Polski organizacja gospodarcza. W samym układzie ustalono jedynie ilości, które będą przez Gdańsk zakupione w ciągu bież. roku gospodarczego, oraz ustalono ogólne wytyczne umów branżowych.

Ilości zostały obliczone na podstawie faktycznych przywozów z Polski do Gdańska w ostatnich kilku latach oraz na podstawie analizy obecnej sytuacji rynkowej Gdańska.

W zakresie ważniejszych produktów ilości te przedstawiają się następująco: mleko zależnie od sezonu 15÷30 tys. l dziennie, masło 30 q dziennie, jaja 4500 tys. szt. rocznie, konie 300 szt. rocznie, bydło rzeźne 2500 szt. rocznie, świnie żywe 41250 szt. rocznie (poz. bekonowemi), owce 10000 szt. rocznie, cielęta 2000 szt. rocznie, bydło rogате bite 500 szt. rocznie, trzoda bita 2500 szt. rocznie, cielęta bite 1000 szt. rocznie, owce bite 1000 szt. rocznie, gęsi, kaczki, indyki bite 70 tys. szt. rocznie, ziemniaki 200 tys. q rocznie, ryby słodkowodne 800 q rocznie, ryby morskie 5351 q rocznie i t. d.

Wartość wyżej wymienionych produktów przekracza 10 milj.

Jeśli chodzi o obrót mąką—to sprawa ta jest załatwiona osobną umową, zawartą jeszcze dn. 5/I r. b. między zainteresowanymi sferami gospodarczemi Polski i Gdańska. Umowa ta obowiązuje do końca bieżącego roku—tak, że w listopadzie r. b. zostaną nawiązane rokowania celem dalszego uregulowania tego zagadnienia.

Zaznaczyć należy, że ilości zostały ustalone na bieżący rok gospodarczy. W czerwcu 1935 r. obydwie strony porozumieją się co do ilości na najbliższy rok gospodarczy. Procedura ta będzie się powtarzać co roku przez czas trwania układu. Co roku też będą odnawiane porozumienia branżowe, regulujące technikę obrotów.

Jak wyżej już wspomniano, układ precyzuje jedynie ogólnie treść przyszłych układów branżowych. Przewiduje się zwłaszcza, że tam, gdzie w Gdańsku istnieją centrale gospodarcze, tam strona gdańska udzieli dostawcom polskimi gwarancją odbioru ustalonych ilości towaru.

Najważniejszą zdobyczą jest gwarancja, że ceny, uzyskiwane za polskie produkty w Gdańsku, będą kalkulowane na poziomie cen rynkowych gdańskich. Są one w tej chwili wyższe od poziomu cen polskich. Gdańsk jest uprawniony do odliczenia pewnych procentów, których wysokość dla poszczególnych produktów będzie ustalona w układach branżowych, celem pokrywania wydatków, związanych z działalnością central gospodarczych. W każdym razie odliczenia takie nie mogą przewyższać 25% cen gdańskich.

W ten sposób gwarancja uzyskiwania wyższych cen gdańskich rekompensuje poniekąd ograniczenia ilościowe.

Ponieważ w chwili zawierania układu nie dało się przewidzieć z całą precyzją wysokości zapotrzebowania Gdańska na poszczególne artykuły rolnicze, przeto do układu została wprowadzona ogólna klauzula, na zasadzie której Gdańsk zobowiązał się do pokrywania całego zapotrzebowania w zakresie artykułów rolniczych w Polsce, naturalnie o ile odnośnie artykuły Polska produkuje i o ile może je dostarczyć. Klauzula ta znalazła sankcje w postanowieniu, że dopuszczenie produktów rolniczych z zagranicy dla własnego użytku Gdańska jest możliwe jedynie po uprzednim uzyskaniu zgody Komisji Mieszanej, która została przewidziana jako stały mieszany organ arbitrażowy dla przeprowadzenia postanowień układu.

Jedyny wyjątek od tej ogólnej zasady przewiduje załącznik do układu, w którym zostały sprecyzowane poszczególne produkty rolne oraz ich ilości, które Gdańsk będzie mógł sprowadzać z zagranicy. Są to wyłącznie wysokowartościowe elity zbóż i nasion

oraz zwierzęta hodowlane. Ponadto pewne ilości szczepionek i surowic weterynaryjnych. Układ zastrzeża, że strona gdańska wyda zarządzenia, któreby uniemożliwiały sprzedawanie tych produktów do Polski. Są to zresztą niewielkie ilości, naprzykład: zboża—28 q rocznie, nasiona traw i roślin pastewnych—15 q rocznie, nasiona bur ków—5 q, ziemniaki sadzeniaki—750 q, konie—100 szt. rocznie, bydło rogате—35 szt. rocznie, trzoda—30 szt. rocznie, owce—50 szt. rocznie, preparaty chemiczne, przeznaczone do ochrony lub leczenia roślin oraz do walki ze szkodnikami w oryginalnem opakowaniu—10 q, surowica przeciwpryszczycowa—1000 l rocznie.

Produkty, wymienione w tym załączniku, będzie Gdańsk mógł sprowadzać bez cła, względnie opłacając najniższą, każdorazowo obowiązującą, stawkę celną.

Układ postanawia, że gdańskie zarządzenia o regulowaniu rynku produktów rolnych nie mogą w żadnym wypadku utrudniać tranzytu przez obszar Gdańska. Układ przewiduje zawarcie specjalnej umowy, ułatwiającej ruch podróźnych i ruch graniczny.

Stosunki wymienne w zakresie produktów rolniczych będą więc obecnie regulować specjalne umowy branżowe. Rokowania w sprawie zawarcia takich umów są obecnie prowadzone i w najbliższym czasie zostaną ukończone. Po stronie gdańskiej prowadzi te rokowania Prezes Gdańskiej Izby Włościańskiej (Landesbauerkammer), udział zaś biorą reprezentanci poszczególnych central gospodarczych. Po stronie polskiej przewodniczącym rokowań jest Przewodniczący Komisji Rozdzielczej, powołanej przez Panów Ministrów: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych na terenie Pomorza celem wykonywania układu, a zwłaszcza celem rozdziału ilości, uzgodnionych z Gdańskiem, pomiędzy zainteresowanych eksporterów. Poza tem po stronie polskiej biorą udział w rokowaniach rozmaite organizacje branżowe, jak naprzykład: Polski Związek Bekonowy, Związek Spółdzielni Mleczarskich i t. d.

Ponieważ wykonywanie układu, regulującego cały szereg szczegółowych zagadnień polsko-gdańskiego obrotu handlowego, będzie wymagać stałego nadzoru, przeto omawiany układ przewi uje powołanie Komisji Mieszanej, której celem jest nadzorowanie wykonania układu oraz załatwianie spraw spornych. W sprawach spornych rozstrzygają 2 przewodniczący, z których jeden jest wyznaczony przez stronę polską, drugi—przez stronę gdańską. Dopiero w razie, gdyby przewodniczący nie mogli dojść do porozumienia, porozumiewają się celem załatwienia zagadnienia spornego Rząd Polski oraz Senat W. M. Gdańska.

Znacznie prostsza procedura została przewidziana dla rozstrzygania sporów, dotyczących jakości dostarczanych produktów. Mianowicie, każdy przewodniczący mianuje dla poszczególnych gałęzi wytwórczości po jednym rzeczoznawcy w charakterze arbitra. Ci arbitrzy rozstrzygają ostatecznie. Jeśli nie dojdzie między nimi do porozumienia, wówczas w miesiącach nieparzystych rozstrzyga głos arbitra gdańskiego, w miesiącach zaś parzystych głos arbitra polskiego.

Poza omówionym układem zawarto układ weterynaryjny, układ fitopatologiczny oraz układ sanitarny.

Układ weterynaryjny precyzuje warunki obrotu hodowlanego, oraz znosi we wzajemnym obrocie zezwolenia przywozowe. Układ precyzuje wypadki wzajemnej współpracy weterynaryjnej. Ponadto została uregulowana sprawa zezwoleń weterynaryjnych na przywóz ze wspólnej zagranicy przez Gdańsk. Przywóz będzie uzależniony od zezwolenia polskiego, jeśli takie zezwolenie jest wymagane na podstawie przepisów polskich. Ponadto wymagane będzie zezwolenie Senatu W. M. Gdańska.

W zakresie ochrony roślin Gdańsk zobowiązał się przejąć przepisy polskie, m. in. również jeśli chodzi o przywóz z zagranicy (w stosunku do całego obszaru celnego). Obrót między Polską i Gdańskiem i naodwrot traktowany będzie analogicznie jak obrót wewnątrz kraju.

W układzie sanitarnym przyjęto również zasadę wolności obrotu, przyczem Gdańsk zobowiązał się przejąć cały szereg przepisów sanitarnych polskich. Ponadto ustalono procedurę uzgadniania tych przepisów na przyszłość.

Układy powyższe regulują całokształt zagadnień, związanych z obrotem produktami rolniczymi. Uzupełniają one lukę, która przez cały szereg lat obydwu stronom dawała się odczuwać. Należy się spodziewać, że w związku z załatwieniem spraw spornych nastąpi ściślejsza współpraca czynników gospodarczych na terenie Polski i Gdańska, która może wyjść jedynie na pożytek obydwu stronom.

Dr. T. Pilch

ŻYCIE GOSPODARCZE

I OGÓLNOPOLSKIE TARGI FUTRZARSKIE

W dn. 18 sierpnia r. b. zostały otwarte w Wilnie I Ogólnopolskie Targi Futrzarskie. Otwarcia dokonał P. Podsekretarz Stanu w Min. Przemysłu i Handlu F. Doleżał, któremu towarzyszył P. Dyrektor Dep. Handlowego M. Skołowski, w obecności licznie zaproszonych gości z b. Prezesem P. Aleksandrem Prystorem na czele. W swem przemówieniu inauguracyjnym P. Wiceminister F. Doleżał podkreślił z dużym uznaniem nową inicjatywę Wilna w zakresie handlu i przemysłu futrzarskiego.

Targi Futrzarskie obejmują następujące działy: 1) zwierzęta futerkowe, hodowane w Polsce, 2) hodowla owiec (w szczególności owiec kożuchowych), 3) surowe skóry futrzane, 4) wyprawione skóry futrzane, 5) konfekcja i galanterja futrzana, 6) przemysł garbarski (skóry), 7) konfekcja i galanterja skórzana, 8) przetwórstwo produktów owczych, 9) artykuły uboczne produkcji garbarskiej i futrzarskiej.

Obok wystawców krajowych biorą również udział wystawcy zagraniczni. Własne stoiska posiadają firmy z Rumunii oraz Anglii, nadesłały też towar firmy włoskie, belgijskie, francuskie, amerykańskie i holenderskie.

Jak informują przedstawiciele Targów Futrzarskich, w ciągu kilku pierwszych dni Targów dokonano już znacznych transakcyj. Zainteresowanie targami stale wzrasta. Zapowiedziały swój przyjazd do Wilna w najbliższych dniach liczne przedsiębiorstwa zagranicznych sfer kupieckich, w szczególności kupcy z Rumunii.

Biorący udział w Targach kupcy oraz przemysłowcy doceniają znaczenie tej imprezy dla życia gospodarczego Polski i przewidują korzyści na dalszą metę z punktu widzenia propagandy oraz korzyści doraźne z uwagi na zawierane transakcje.

Ogólnopolskie Targi Futrzarskie udowodniły już obecnie swe znaczenie dla skoncentrowania rynku futrzarskiego oraz ścążnięcia możliwie dużej ilości transakcyj z zagranicy, przedewszystkiem z Lipska.

Jak informuje Zarząd Targów, cały szereg poważnych kupców lipskich zainteresował się Targami w kierunku wykorzystania ich.

Dlatego też już w okresie próbnym Targi Futrzarskie, pomimo może drobnych usterek, spełniają swoje zadanie i należy przewidywać, że późniejszy okres, umożliwiający organizacji Targów bardziej

systematyczne przygotowanie, oraz nabyte doświadczenia—pozwolą Targom Futrzarskim zająć w Polsce właściwe miejsce, jako ośrodka, skupiającego poważniejszy handel i przemysł futrzarski.

Należy z całym uznaniem podkreślić inicjatywę Targów Wileńskich, że pomimo licznych trudności Targi Futrzarskie zorganizowały, wyprzedzając pod tym względem inne ośrodki handlu i przemysłu futrzarskiego w Polsce.

Dalsze wyniki w tym kierunku będą wymagały nawiązania ściślejszych kontaktów z poważnymi kontrahentami zagranicznymi, oraz zapoczątkowania ściślejszej współpracy z organizacjami futrzarskimi w Polsce z poszczególnych ośrodków produkcji i handlu.

Od zdolności organizatorów imprezy będzie zależało w przyszłości wykorzystanie tych wszystkich atutów, które dzisiaj posiada teren Polski — jako miejsce targów futrzarskich — w stosunku do innych terenów zagranicznych, w pierwszym rzędzie Lipska.

Wilno posiada wszystkie naturalne warunki jako baza dla targów futrzarskich — w pierwszym rzędzie dogodne geograficzne położenie wobec państw, zainteresowanych w handlu i przemyśle futrzarskim. Ponadto Wilno jest pokaźnym ośrodkiem futrzarskim, gdzie jednocześnie rozwinęła się obróbka uszlachetniająca futer zwykłych (szereg zakładów przetwórczych). Produkcja ta ma dlatego duże znaczenie, że zastępuje import gotowych futer wyprawionych importem surowca, co przyczynia się do korzystnego kształtowania się bilansu handlowego w tym dziale.

M. Szyszkowski

Z MINISTERSTWA SKARBU NOWY DYREKTOR DEPARTAMENTU CEŁ.

Pan Stefan Franciszek Królikowski, Naczelnik Wydziału Handlu Zagranicznego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, został z dn. 7/VIII r. b. mianowany Kierownikiem Departamentu Ceł Ministerstwa Skarbu. P. Dyr. Królikowski jest od początku założenia naszego pisma stałym jego współpracownikiem.

OD REDAKCJI

Redaktor Naczelny naszego tygodnika, P. Czesław Peche, powrócił z kilkunastodniowego urlopu wypoczynkowego i objął urządowanie.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W LIPCU 1934 R. —

Po sezonowym osłabieniu konjunktury w przemyśle węglowym, zaobserwowanem w wiosennych miesiącach r. b. — w lipcu nastąpiła pewna poprawa, wywołana wzrostem zapotrzebowania, zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych. W wyniku korzystnego kształtowania się zbytu, ogólne wydobycie węgla kamiennego w lipcu w porównaniu z czerwcem zwiększyło się o 9,29%, gdy natężenie produkcji, t. j. przeciętna dzienna wytwórczość — wskutek większej w lipcu o 1 liczby dni roboczych w porównaniu z czerwcem — wzrosła w stopniu znacznie mniejszym, a mianowicie o 5,09%. W przemyśle koksarskim w związku z rozpoczynającym się sezonem zaznaczyła się pewna poprawa zarówno w zbyciu krajowym, jak i na rynkach zagranicznych. W przemyśle brykietarskim nastąpiła również poprawa zarówno odnośnie produkcji, jak i zbytu ogólnego.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w lipcu — według danych tymczasowych — wykazuje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobyte	Zbyt do kraju ¹⁾	Eksport	Zapasy na zwalach ²⁾
Śląski	1 719	879	649	1 208
Dąbrowski	429	260	126	430
Krakowski	147	125	—	62
Razem:	2 295	1 264	775	1 700
Lipiec 1933	2 107	1 112	834	2 170
Zmiany w stosunku do lipca 1933	+ 188	+ 152	- 59	- 470

Z danych tego zestawienia wynika, że wydobycie węgla kamiennego w lipcu wzrosło w stosunku do czerwca o 195 tys. t, a w porównaniu z lipcem r. ub. o 188 tys. t. Podkreślić przytem należy, że w rej. dąbrowskim i krakowskim zaznaczył się silniejszy wzrost wydobycia, niż w rej. śląskim. Ogólne wydobycie węgla kamiennego w okresie styczeń ÷ lipiec 1934 r. wyniosło 15 681 tys. t wobec 14 232 tys. t w analogicznym okresie poprzedniego roku, a zatem wzrosło o 10,18%. Przeciętne dzienne wydobycie w lipcu (przy 26 dniach roboczych) wyniosło ok. 58 tys. t wobec 84 tys. t w czerwcu, a zatem o ok. 4 tys. t więcej.

Ogólny zbyt węgla kamiennego z kopalń w lipcu wzrósł o 138 tys. t i tłumaczy się zwiększonym zapotrzebowaniem węgla w związku z rozpoczynającą się produkcją sezonową szeregu gałęzi przemysłowych. Ponieważ zbyt krajowy wzrósł w stopniu znacznie wyższym niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego; podczas gdy w czerwcu udział zbytu krajowego w ogólnym zbyciu stanowił 60%, a eksportu 40% — to w lipcu udział zbytu krajowego wzrósł do 62%, a eksportu zmalał do 38%.

Zbyt krajowy węgla kamiennego w lipcu wzrósł w porównaniu z czerwcem o 93 tys. t, a w porównaniu z analogicznym miesiącem r. ub. o 125 tys. t. Zbyt krajowy od początku roku, t. j. w okresie styczeń ÷ lipiec 1934 r., wynosił 8 421 tys. t wobec 7 821 tys. t w analogicznym okresie poprzedniego roku, a zatem wzrósł o 7,67%.

Wzrost zapotrzebowania węgla dotyczył wszystkich grup odbiorców, chociaż w stopniu nierównomiernym; najsilniej wzrosły dostawy dla kolei (19,14%), w nieco mniejszym stopniu na cele opału domowego (9,54%), wreszcie stosunkowo najsłabiej zwiększył się odbiór węgla ze strony przemysłu (3,83%). Odnośnie do poszczególnych gałęzi przemysłu, to dość poważnie wzrosły dostawy dla cukrowni, również (choć w nieco mniejszym stopniu) zwiększył się odbiór węgla ze strony koksowni oraz przemysłu hutniczo-żelaznego i chemicznego, spadło natomiast zapotrzebowanie przemysłu włókienniczego, ceramicznego oraz rolnictwa łącznie z jego przemysłami przetwórczymi. Silny wzrost odbioru węgla ze strony cukrowni pozostaje w związku ze zbliżającą się kampanją produkcyjną.

¹⁾ Bez zużycia własnego kopalni i deputatów.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, użytego na cele własne kopalni, na deputaty, oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

Eksport¹⁾ węgla kamiennego w lipcu przy większej o 1 liczbie dni roboczych (26) w porównaniu z czerwcem (25) wzrósł o 45 tys. t, t. j. o 6,16%, pozostając jednak mniejszy o 59 tys. t od wywozu w analogicznym miesiącu r. ub. W ciągu okresu styczeń ÷ lipiec 1934 r. wyeksportowano ogółem 5 534 tys. t — wobec 4 958 tys. t w analogicznym okresie r. ub., a zatem o 11,62% więcej.

Zapasy węgla kamiennego na zwalach kopalnianych w miesiącu sprawozdawczym wzrosły o 11 tys. t.

Liczba robotników, zapisanych z końcem lipca w kopalniach węgla kamiennego, wzrosła o 772, jak wynika z następującego zestawienia:

Rejony	Czerwiec	Lipiec	Spadek (—) lub wzrost (+) w stos. do czerwca
Śląski	46 280	46 134	- 146
Dąbrowski	18 661	19 552	+ 891
Krakowski	6 310	6 337	+ 27
Razem :	71 251	72 023	+ 772

Ceny węgla w kraju pozostały bez zmiany. Ceny eksportowe f. o. b. Gdynia/Gdańsk do krajów wolnej konkurencji utrzymały się mniej więcej na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosiły dla grubych gatunków węgla górnośląskiego sh 10/6 ÷ 12/6 w zależności od kraju przeznaczenia.

Frachty morskie w lipcu w porównaniu z czerwcem nie wykazywały poważniejszych odchyłeń prócz stawek do portów włoskich, które wykazywały dość silną tendencję zwyżkową. Za stówek ok. 3 000 tonn płacono z Gdańska Gdyni za tonne w sh papierowych:

Sztokholm, Göteborg 4/9, Kopenhaga 4/-. Aarhus 4/3, Tromsøe 6/-. Oslo 5/6, Bergen 5/9, Dronljem 6/-. Stavanger 5/6, Ryga 4/3, Reval 4/3, Gent 4/3 ÷ 4/6, Rouen fr. 24 Bordeaux 31, Nantes 30, Nice 11/-. Amsterdam, Rotterdam 5/- ÷ 5/3, Barcelona 11/-. Setubal 9/6, Algier, Philippeville, Bona, Sfax, Oran 10/-. Wenecja 9/- ÷ 9/6, Livorno 8/- ÷ 8/6, Savona, Genova, Spezia 8/- ÷ 8/6, Buenos Aires 12/-. Rio de Janeiro 11/-. Dublin 5/3, Cork 5/6, Waterford 8/9, Limerick 7/6, Jugosławia 9/-. Helsingfors 4/-.

Produkcja koksu w lipcu wyniosła 107 148 t, czyli wzrosła o 6 625 t (6,59%). Natomiast natężenie produkcji, t. j. przeciętna dzienna wytwórczość, wskutek większej o 1 ilości dni roboczych tylko nieznacznie wzrosła. Ogólna produkcja koksu w okresie styczeń ÷ lipiec 1934 r. wyniosła 739 601 t — wobec 646 981 t w analogicznym okresie poprzedniego roku, a zatem wzrosła o 14,38%. Ogólny zbyt koksu w lipcu wynosił 111 426 t — wobec 93 603 t w czerwcu, a zatem wzrósł o 19,04%. Z ogólnego zbytu — na zbyt krajowy przypada 76 785 t, t. j. o 2 311 t (3,10%) więcej, a na eksport 34 641 t wobec 19 129 t w czerwcu, a zatem o 15 512 t (81,09%) więcej w porównaniu z miesiącem poprzednim. Wzrost wysytek koksu na rynek wewnętrzny tłumaczy się zwiększonym odbiorem ze strony przemysłu, podczas gdy odbiór koksu na cele opału domowego kształtował się nadal niepomyślnie. Co się tyczy eksportu, to zwiększył on się bardzo poważnie do Szwecji, a w mniejszym stopniu do Austrii i Włoch.

Produkcja brykietów w lipcu w porównaniu z czerwcem wzrosła o 845 t do 13 511 t, a ogólny zbyt brykietów wzrósł o 1 693 t do 14 079 t.

Węgla brunatnego w lipcu wydobyto 1 450 t, t. j. o 363 t mniej niż w czerwcu, również odpowiednio spadł zbyt krajowy.

EKSPORT WĘGŁA KAMIENNEGO W I POŁOWIE SIERPNI 1934 R. w porównaniu z przeciętną za połowę sierpnia przy mniejszej o 1 ilości dni roboczych (12 wobec 13) wzrósł o 27 tys. t (6,96%) i wynosił 415 tys. t.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1 ÷ 15 sierpnia (przy 12 dniach roboczych) wyniosła ok. 34,5 tys. t, a zatem wzrosła o ok. 4,5 tys. t w porównaniu z miesiącem poprzednim. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wyniosła ok. 29,5 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 5 tys. t.

Wzrost eksportu dotyczył wyłącznie rej. śląskiego, skąd wywieziono 355 tys. t, t. j. o 30 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę lipca, natomiast wywóz z rej. dąbrowskiego zmalał o 3 tys. t do 60 tys. t. Z rej. krakowskiego w okresie sprawozdawczym wyeksportowano tylko nieznaczne ilości.

¹⁾ Liczby, dotyczące eksportu, omówiliśmy szczegółowo w zes. 31/1934, str. 962.

Ekspert na rynki środkowo-europejskie wyniósł 52 tys. t. t. j. utrzymał się mn. w. na poziomie przeciętnej za połowę poprzedniego miesiąca. Odnośnie do poszczególnych rynków zbytu, to zaszyły dość poważne zmiany: eksport do Austrii wzrósł, zmalał natomiast do Czechosłowacji.

Na rynki skandynawskie wywieziono 167 tys. t, a więc o 33 tys. t więcej w porównaniu z miesiącem poprzednim, przyczem wzrost eksportu dotyczył wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków, prócz Danii, do której nieznacznie zmalał.

Wywóz na rynki bałtyckie w okresie sprawozdawczym ograniczał się wyłącznie do Łotwy, do której wywieziono ok. 1 tys. t.

Ekspert na rynki zachodnio-europejskie zmalał o 2 tys. t do 88 tys. t, przyczem spadek wywozu dotyczył Francji, Szwajcarii i Holandji, wzrosły natomiast wysyłki do Belgii i Irlandji. Spadek wysyłek do Holandji pozostaje w związku ze skontyngentowaniem importu paliwa mineralnego do tego kraju. Na mocy odpowiedniego rozporządzenia import paliwa mineralnego ma zostać ograniczony do wysokości 60% wwozu w 1933 r.; rozporządzenie to weszło w życie z dniem 15/VII r. b.

Na rynki południowo-europejskie wywieziono 59 tys. t. t. j. o 5 tys. t mniej, przyczem spadek wysyłek dotyczy tylko Włoch. Wzrosły natomiast wysyłki węgla do Jugosławji. Również — po kilkumiesięcznej przerwie — wznowiono wysyłki do Grecji.

Ekspert na rynki pozaeuropejskie w okresie sprawozdawczym wynosił 11 tys. t. t. j. o 1 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę lipca. Wspomnieć należy, że w okresie sprawozdawczym uplasowano transport węgla w ilości ok. 4 tys. t na rynku egipskim.

Wywóz węgla okrętowego wzrósł o 5 tys. t do 24 tys. t; spadły natomiast wysyłki do W. M. Gdańska, a mianowicie o 3 tys. t do 13 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w I połowie sierpnia w porównaniu z przeciętną za połowę lipca wzrósł o 48 tys. t do 375 tys. t, z czego na Gdynię przypada 241 tys. t, t. j. o 30 tys. t więcej, a na Gdańsk 134 tys. t, t. j. o 18 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę lipca.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

SYTUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W LIPCU 1934 R. — Wydobyte ropy w lipcu r. b. wyniosło 4512 cyst. brutto (w czerwcu r. b. 4350), a mianowicie: w okręgu jasielskim 805 cyst. (w czerwcu 762), drohobyckim 3406 cyst. (w czerwcu 3296) i stanisławowskim 301 cyst. (w czerwcu 292). Z tych ilości na ropę marki podstawowej przypadało 2580 cyst. (w czerwcu 2497) i na marki specjalne 1932 cyst. (w czerwcu 1853).

Gazów ziemnych wydobyto 36 593 tys. m³ (w czerwcu r. b. 36 326), a mianowicie (w tys. m³): w okręgu jasielskim 9 071 (w czerwcu 9 409), drohobyckim 23 793 (w czerwcu 23 321) i w stanisławowskim 3 729 (w czerwcu 3 596).

Cena ropy bruttowej, zakupywanej przez „Polmin”, ustalona została na zł 1 400 za cysternę 10-tonnową — wobec zł 1 500 w czerwcu r. b.

Cenę gazu ziemnego w rejonie borysławskim ustalono w wysokości niezmięnionej — zł 4'53 za 1 m³.

Czynnych było w lipcu 699 kopalń ropy i gazów (w czerwcu 695), zatrudniających 8 975 robotników (w czerwcu 8 851).

Nowych otworów uruchomiono w lipcu 22 (o 7 więcej niż w czerwcu), z czego: 11 w rejonie okręgu jasielskiego (więcej o 2), 6 w okręgu drohobyckim (więcej o 2), 5 w okręgu stanisławowskim (więcej o 3).

Zgłoszona została tylko 1 kopalnia — „Arbor” w Bitkowie na polu naftowym „Vacuum II”.

Ruch terenowy był w lipcu naogół słaby.

Roboty poszukiwawcze na przedgórzu Karpat prowadzono w obrębie powiatu rudeckiego i w obrębie powiatów sąsiednich: Mościska i Przemysł. Wykonano 6 płytkich wierceń rdzeniowych w gminach: Koniuszki, Siemienowskie i Chłopczyce (pow. Rudki), Lacha Wola (pow. Mościska) i Medyka oraz Byków (pow. Przemysł). Prowadzono też drugie płytkie wiercenie w gm. Opary.

Kontynuowano dalej badania geologiczne metodą elektryczną na linii Wownia — Bilcze — Rudniki, i w gminach: Dobrowlany, Rolów i Tynów.

Prowadzono też badania sejsmiczne w obrębie gm. Daszawa, Gelsendorf, Feliksówka, Komarów i Oleksice. Wykonano 51 profili o długości 20 ÷ 800 m, przy użyciu 552 kg dynamitu (średnio 0 75 kg na strzał), otrzymując refleksy z warstw w głęb. 500 ÷ 700 m, oraz z głębszego podłoża 1 500 ÷ 2 000 m. Z końcem miesiąca ponadto rozpoczęte zostały prace na profilu Stryj ÷ Mikołajów.

Rafinerje olejów mineralnych przerobiły w lipcu r. b. 4 316 cyst ropy (w czerwcu r. b. 4 236).

Wytworzono produktów naftowych 3 951 cyst. (w czerwcu 3 888), w tem (w cysternach): benzyn 756, nafty 1 437, olejów gazowego i opałowego 424, olejów smarowych 667, parafiny i świec 223 oraz innych produktów naftowych 444.

Wysłano z rafinerji z przeznaczeniem do spożycia w kraju 2 104 cyst. (w czerwcu 2 035), a mianowicie (w cysternach): benzyn 606, nafty 405, olejów gazowego i opałowego 444, olejów smarowych 370, parafiny 47 oraz innych produktów naftowych 232.

Wysłano z rafinerji z przeznaczeniem na eksport 1 505 cyst. (w czerwcu 1 304), a mianowicie (w cysternach): benzyn 650, nafty 231, olejów gazowego i opałowego 226, olejów smarowych 311, parafiny 63 oraz innych produktów 24.

Zapasy produktów naftowych w rafinerjach w końcu lipca r. b. wynosiły 22 122 cyst. (w końcu czerwca 21 613), w tem (w cysternach): benzyn 1 928, nafty 5 615, olejów gazowego i opałowego 1 652, olejów smarowych 6 482, parafiny 742 oraz innych produktów naftowych 5 703.

Zapasy ropy w rafinerjach w końcu lipca r. b. wynosiły 2 635 cyst. (w końcu czerwca 2 699).

Czynnych było 35 rafinerji, które zatrudniały 3 483 robotników.

Zakłady gazolinowe przerobiły w lipcu 23 287 tys. m³ gazu (w czerwcu 23 327); otrzymano gazoliny 337 cyst. (w czerwcu 327); wysłano na skutek zapotrzebowania krajowego i rafinerji olejów mineralnych 330 cyst. (w czerwcu 330). 28 czynnych zakładów zatrudniało 346 robotników.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY W CZERWCU I LIPCU 1934 R. — Na rozmiar eksportu wpływa z jednej strony istniejąca w kraju nadwyżka produkcyjna, realna lub potencjalna, z drugiej zaś — pojemność rynków zbytu, znajdujących się w zasięgu aparatu handlowego eksportu; pojemność ta zależy — zwłaszcza w obecnych warunkach — nie tylko od sytuacji konjunkturnej rynku importującego, lecz również od obowiązujących na nim zarządzeń, regulujących rozmiary importu.

Wedle tych przesłanek nie istniałyby podstawy do zwiększania się rozmiarów eksportu polskiego. Stan nadwyżek produkcyjnych można uważać, z dostateczną dokładnością, za czynnik, zachowujący się neutralnie, bowiem z reguły nadwyżki te (zwłaszcza potencjalne) nie są w pełni wykorzystywane, od dłuższego czasu istni j; marża dostatecznie wielka, aby zmiany w jej rozmiarach nie wpływały praktycznie na nasilenie podaży towaru eksportowego. Pojemność zaś najważniejszych naszych rynków zbytu wprawdzie wzrasta, lecz wzrost ten nie może

być wykorzystywany na skutek sztywnych ograniczeń importowych. Co więcej, wypadki handlowo-polityczne miesięcy ostatnich zredukowały praktyczną pojemność rynków zagranicznych dla towaru polskiego; dotyczy to rynku francuskiego, gdzie system kontyngentowy uległ zmianom dla nas niekorzystnym, rynku hiszpańskiego, w zakresie produktów hodowlanych rynku angielskiego i włoskiego, rynku czechosłowackiego, gdzie niżka waluty działa podobnie do zwykłej ceł, wreszcie — last but not least — rynku niemieckiego, na którym warunki transferu stawiają celowość i możliwość rozwoju eksportu pod znakiem zapytania. Nie mamy natomiast do zanotowania żadnych takich poważniejszych zdarzeń handlowo-politycznych, które w ostatnich miesiącach oddziaływałyby na rozmiary eksportu polskiego korzystnie.

W myśl powyższego, należałoby oczekiwać kurczenia się rozmiarów eksportu, co jednak nie następuje, przeciwnie — mamy do czynienia z długotrwałą już, wyraźną i konsekwentną tendencją zwiększającą. Już w kolejnych kwartałach r. ub. wartość wywozu wynosiła: zł 213'1 miljn., zł 222'1 miljn., zł 248'5 miljn.

i 275,9 milj., przyczem ta ostatnia liczba była większa od odpowiedniej liczby w IV kwartale 1932 r. W r. b. owa tendencja zwyklowa trwa i wzmacnia się, pozwalając na zwyklowe również kształtowanie się importu (w milj. 2):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
Styczeń	65,6	80,7	+ 15,1
Luty	56,1	68,9	+ 12,8
Marzec	72,8	87,6	+ 14,8
Kwiecień	66,0	76,2	+ 10,2
Maj	66,2	78,0	+ 11,8
Czerwiec	66,5	81,2	+ 14,7
Lipiec	69,1	81,9	+ 12,8

Dynamika liczb miesięcznych jest zaciemniona przez działanie czynnika przypadkowości, na którego wyjątkowe obecnie znaczenie zwracaliśmy uwagę w jednym z ubiegłych sprawozdań; o ile dla częściowego wyeliminowania przypadkowości oprzemy się na liczbach kwartalnych — otrzymamy wartość wy-

wozu w I kwartale r. b. 237,2 milj. i w II kwartale r. b. 235,4 milj., a więc liczby poważnie wyższe niż w odpowiednich kwartałach r. ub. Powyższe liczby miesięczne — po wyeliminowaniu sezonowości — przedstawiają się następująco (w milj. 2):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
Styczeń	70,8	87,4	+ 16,4
Luty	67,6	78,0	+ 10,4
Marzec	77,0	94,5	+ 17,6
Kwiecień	61,2	82,4	+ 21,2
Maj	58,8	81,9	+ 23,1
Czerwiec	60,9	87,3	+ 26,4
Lipiec	64,7	82,3	+ 17,6

Linję rozwojową naszego handlu zagranicznego porównać należy z liczbami handlu zagranicznego międzynarodowego, aby w pełni ocenić jej cechy dodatnie; podajemy więc poniżej liczby, obliczone przez Sekretariat Ligi Narodów dla pierwszych 5 miesięcy r. b. (w milj. \$ zł):

	1932					1933				
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
Europa	618:90	585:81	648:02	600:68	642:02	630:42	575:28	631:37	589:53	602
Ameryka Półn.	113:11	103:04	118:43	104:19	117:25	101:74	96:16	119:62	104:46	118:40
Ameryka łac.	48	45	54	44	49	46	41	45	48	45
Azja	141:58	139:49	163:39	136:57	144:36	132	119	137	138	131
Afryka	51:11	51:53	54:15	46	46	51	47	51	47	
Oceania	22:08	19:41	20:50	18:45	18:89	22:81	19:11	19:27	20:69	20:99
Ogółem:	994:78	944:28	1 058:49	950	1 018	984	898	1 003	949	966
1929 r. = 100	34,8	33,1	37,0	33,3	35,6	34,4	31,4	35,1	33,2	33,8
Europa	461:23	454:97	503:58	450:66	490:48	447:99	425:30	480:84	432:24	447
Ameryka Półn.	146:17	121:46	136:84	114:82	129:50	136:26	119:52	145:90	123:26	127:49
Ameryka łac.	70	65	70	63	66	84	81	82	71	70
Azja	126:31	128:36	143:56	122:27	133:85	126	132	150	134	140
Afryka	69:24	62:68	67:02	56	50	60	56	60	52	
Oceania	38:29	39:63	42:79	30:89	27:37	41:06	42:16	41:36	29:42	26:02
Ogółem:	911:24	872:10	963:79	838	897	891	855	960	842	861
1929 r. = 100	34,5	33,0	36,5	31,8	34,1	33,8	32,4	36,4	31,9	32,6

Pomyślny rozwój eksportu polskiego stoi w wyraźnej sprzeczności z obserwacjami, uczynionymi na wstępie niniejszego sprawozdania, wedle których należałoby oczekiwać raczej tendencji spadkowej. Wytlumaczenie tej rozbieżności mieści się w zmianach struktury eksportu, jakie w międzyczasie nastąpiły; można tę tezę sformułować w ten sposób, że czynniki o charakterze poniekąd statycznym i pochodzące z zewnątrz działają na rozmiary wywozu redukcyjnie, podczas gdy czynnik dynamiczny, t. j. celowe zmienianie struktury towarowej i geograficznej, działa zwyklowo, przyczem okazuje się on silniejszym.

Szczególnie charakterystyczne są zmiany, zachodzące w strukturze geograficznej. Jako tło dla rozważań na ten temat można podać rezultaty prac Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, stwierdzające, że w eksporcie polskim stosunkowo bardzo dużą rolę grają te kraje, w których sytuacja gospodarcza oceniana pod kątem pojemności importowej ma tendencję zwyklową. Jeżeli, mianowicie, poszczególne kraje ująć — wedle powyższego kryterjum — w grupach, poniżej podanych, otrzymujemy, że kraje grupy II i III partycypują w znacznie poważniejszym procencie w eksporcie polskim aniżeli np. w eksporcie niemieckim lub światowym (w %):

Grupa krajów	Polska (4 mies. 1934)	Niemcy 1933	Cały świat 1933
I (spadek lub poziom stały)	31,6	49,6	29,5
II (słaby wzrost)	34,4	15,7	10,7
III (silny wzrost)	25,7	21,7	36,2
Nieuwzględnione	8,1	13,0	23,4

Na podstawie liczb powyższych należy twierdzić, że zasadnicza struktura eksportu układa się w ten sposób, że rozwój konjunktury w poszczególnych krajach stwarza dla nas sytuację

pomyślną, umożliwiając rozwój eksportu, o ile nie jest on hamowany przez politykę gospodarczą naszych odbiorców, względnie w zakresie tych towarów, które ich polityką importową nie są objęte. W zestawieniu powyższym Niemcy umieszczono w grupie II, co w warunkach dzisiejszych może nasuwać słuszne zastrzeżenie; jednak nawet po wprowadzeniu odnośnej poprawki wymowa liczb nie ulega zmianie.

Obserwacje powyższe traktujemy jako tło jedynie, w przekonaniu, że swobodna gra sił gospodarczych prowadzi w licznych wypadkach do potencjalnego tylko wzrostu pojemności rynków, będąc skutecznie nałamywaną przez politykę importową. Niedocenianie tych czynników byłoby błędem, tem niemniej bardziej charakterystyczne są zmiany, zachodzące w samej strukturze eksportu aniżeli w charakterystyce jego rynków. Uwidacznia się to już z faktu, że kraje pozaeuropejskie stanowiły w I połowie r. b. 10,5% wywozu całkowitego wobec 7,2% w odpowiednim okresie r. ub. Ten stan rzeczy, wynikający w pewnym stopniu z metod kompensacyjnych, odbił się również na imporcie, dla którego liczby, odpowiadające poprzednim, wynoszą 40,3% i 32,3%. Kraje pozaeuropejskie wchłonęły w ubiegłym półroczu towarów polskich na sumę 2 18,5 milj., większą niż w I półroczu r. ub., zaabsorbowały więc mniej więcej połowę całkowitego wzrostu eksportu; przywóz z krajów pozaeuropejskich wzrósł o 2 36,1 milj., co oznacza, że przywóz z krajów europejskich spadł o 2 21,2 milj. na korzyść innych kontynentów. Jest to objaw wybitnie dynamiczny, rezultat nie czego innego, jak aktywności kupieckiej, wspomaganej przez odpowiednią politykę rządową i stwarzającej zupełnie nowe pozycje wywozowe, niezależne od istniejących dawniej. Wśród krajów europejskich wzrost zarówno przywozu, jak i wywozu (w I półroczu r. b. w porównaniu z I półroczem r. ub.) wykazały: Anglja, Austria, Belgja, Grecja, Hiszpanja, Irlandja, Portugalia i Szwecja; są to więc bądź kraje, z którymi wydatnie pracujemy odniedawna, bądź też takie, z którymi zawarto ostatnio układy, rozszerzające wymianę towarową. Ta ostatnia uwaga dotyczy przedewszystkiem Austrii,

bęcej — rzecz charakterystyczna — jedynym państwem sąsiednim, figurującym w powyższej grupie. Ujawnia się więc nader wyraźnie, również na terenie Europy, tendencja naszego handlu zagranicznego do zróżnicowania jego struktury geograficznej, do objęcia w jego orbitę krajów, nienależących do t. zw. przed paru laty „rynków naturalnych”, która to nazwa jest błędna i nie posiada żadnych logicznych podstaw. Spadek zarówno importu, jak eksportu wykazały: Danja, Francja, Norwegia, Rumunia, Szwajcaria, Turcja i Węgry, a więc — oprócz Norwegii — kraje, mające ostrą reglamentację przywozu lub dewiz, niezrównoważoną odpowiednio skutecznymi układami. Co do krajów sąsiedzkich — to nastąpił przeważnie wzrost wywozu i spadek przywozu.

W. J.

TARGI I WYSTAWY

I OGÓLNOPOLSKIE TARGI FUTRZARSKIE — p. str. 1037.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 9 ÷ 22/VIII r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	9 ÷ 15/VIII	16 ÷ 22/VIII	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszennica			
Warszawa	22'33	20'00	-10'5
Poznań	21'06	20'00	-5'1
Lwów	17'75	16'69	-6'0
Przeciętna	20'38	18'89½	-7'2
Żyto			
Warszawa	17'00	17'25	+1'4
Poznań	17'62½	17'62½	—
Lwów	—	—	—
Przeciętna	17'31	17'43½	—
Owies			
Warszawa	18'12½	15'52	-14'4
Poznań	16'00	15'84	-1'0
Lwów	11'91½	—	—
Przeciętna	15'35	15'68	—
Jęczmień browarowy			
Warszawa	21'75	21'50	-1'2
Poznań	22'62½	22'15	-2'1
Lwów	—	—	—
Przeciętna	22'19	21'82½	-1'7
Jęczmień zwykły			
Warszawa	18'75	17'75	-5'4
Poznań	20'50	19'80	-3'5
Lwów	15'75	14'41	-8'6
Przeciętna	18'33	17'32	-5'8

— Niejednolita tendencja, jaka panowała w okresie ubiegłym, t. zn. zniżkowa dla większości zbóż i przetworów, a zwykłowa — zaledwie dla kilku, ustąpiła w okresie sprawozdawczym (od 13 do 18 sierpnia) tendencji zdecydowanie zniżkowej; tyczy to się zarówno giełdy towarowej warszawskiej, jak i poznańskiej; wyjątek stanowił jedynie jęczmień browarowy, który na giełdzie poznańskiej zwykłował o zł 1'25 na 100 kg, oraz żyto, które na obu giełdach utrzymało ostatnio notowany kurs w tygodniu ubiegłym. Spadek notowań w Warszawie był następujący (w zł na 100 kg): pszenica jednolita 0'50, — zbierana 1'50, owies jednolity 1'00, — zbierany 1'50, jęczmień browarowy 0'50, —przemiałowy 1'00, wszystkie gatunki mąki pszennej 2'00, otręby pszenne i żytnie 0'50; mąka żytnia odnotowała minimalne różnice w pobliżu zera. W Poznaniu niżki były następujące (jak wyżej): pszenica 1'25 (przy usposobieniu wybitnie słabem), jęczmień jednolity i zbiorowy 0'25, owies 0'50, wszystkie gatunki mąki pszennej 2'50, — żytniej 0'50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w tygodniu sprawozdawczym (krótszym o 1 dzień spowodu przypadającego święta) wyniósł 44 112 t, w tem 36 377 t żyta (dla okresu ubiegłego odpowiednie liczby stanowiły: 28 523 i 21 115).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l bez obrotów, — jednolita 747 g/l 20'00 ÷ 21'00 (21'50 ÷ 22'00), — zbierana 737 g/l 19'00 ÷ 20'00 (21'00 ÷ 21'50), żyto stare i nowe 17'00 ÷ 17'50, jęczmień browarowy 20'50 ÷ 22'00 (21'00 ÷ 22'50), —przemiałowy 632 g/l 17'00 ÷ 18'00 (18'50 ÷ 19'00), owies jednolity 468 g/l stary 17'00 ÷ 17'50 (18'00 ÷ 18'50), — jednolity nowy 14'00 ÷ 15'00, —zbierany 438 g/l stary 16'00 ÷ 16'50 (17'00 ÷ 18'00), — zbierany nowy 13'50 ÷ 14'00, mąka pszenna I B 0 ÷ 45% 34'00 ÷ 36'00 (36'00 ÷ 38'00), — I C 0 ÷ 55% 32'00 ÷ 34'00 (34'00 ÷ 36'00), — I D 0 ÷ 60% 30'00 ÷ 32'00 (32'00 ÷ 34'00), — I E 0 ÷ 65% 28'00 ÷ 30'00 (30'00 ÷ 32'00), — II B 20 ÷ 65% 26'00 ÷ 28'00 (28'00 ÷ 30'00), — II D 45 ÷ 65% 25'00 ÷ 26'00 (27'00 ÷ 28'00), — II F 55 ÷ 65% 24'00 ÷ 25'00 (26'00 ÷ 27'00), — II G 60 ÷ 65% 23'00 ÷ 24'00 (25'00 ÷ 26'00), — III A 65 ÷ 70% 16'00 ÷ 18'00 (18'00 ÷ 20'00), mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 25'50 ÷ 26'50, — I gat. 0 ÷ 65% 24'50 ÷ 25'50, — II gat. 19'50 ÷ 20'50, — razowa 19'50 ÷ 20'50, — „poślednia” 15'50 ÷ 16'50, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 12'50 ÷ 13'00 (13'00 ÷ 13'50), — średnie z przemiału standartowego 12'00 ÷ 12'50 (12'50 ÷ 13'00), — mialkie z przemiału standartowego 12'00 ÷ 12'50 (12'50 ÷ 13'00), otręby żytnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50 (11'50 ÷ 12'00).

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań, dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 19'50 ÷ 20'00 (21'00 ÷ 21'25), żyto stare i nowe, zdane do przemiału, 17'50 ÷ 17'75, jęczmień 695 ÷ 705 g/l 20'75 ÷ 21'25 (21'00 ÷ 21'50), — 675 ÷ 685 g/l 19'25 ÷ 19'75 (19'50 ÷ 20'00), — browarowy 22'25 ÷ 22'75 (21'00 ÷ 21'50), owies nowy 15'50 ÷ 16'00 (15'75 ÷ 16'50), mąka wraz z workiem: pszenna I gat. A 20% 34'00 ÷ 37'00 (36'50 ÷ 39'50), — I gat. B 45% 32'00 ÷ 32'50 (34'50 ÷ 35'00), — I gat. C 55% 31'00 ÷ 31'50 (33'50 ÷ 34'00), — I gat. D 60% 30'00 ÷ 30'50 (32'50 ÷ 33'00), — I gat. E 65% 29'00 ÷ 29'50 (31'50 ÷ 32'00), — II gat. A 20 ÷ 55% 28'00 ÷ 28'50 (30'50 ÷ 31'00), — II gat. B 20 ÷ 65% 27'50 ÷ 28'00 (30'00 ÷ 30'50), — II gat. D 45 ÷ 65% 25'00 ÷ 25'50 (27'50 ÷ 28'00), — II gat. F 55 ÷ 65% 21'50 ÷ 22'00 (24'00 ÷ 24'50), — III gat. A 65 ÷ 70% 19'50 ÷ 20'00 (22'00 ÷ 22'50), — III gat. B 70 ÷ 75% 16'50 ÷ 17'00 (19'00 ÷ 19'50), mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 24'00 ÷ 25'00 (24'50 ÷ 25'50), — I gat. 0 ÷ 65% 22'50 ÷ 23'50 (23'00 ÷ 24'00), — II gat. 55 ÷ 70% 18'00 ÷ 19'00 (18'50 ÷ 19'50), — „poślednia” ponad 70% 16'00 ÷ 17'00 (16'50 ÷ 17'50), — razowa 0 ÷ 95% 20'00 ÷ 21'00 (20'50 ÷ 21'50), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 12'50 ÷ 12'75, — grube z przemiału standartowego 13'00 ÷ 13'25, otręby żytnie z przemiału standartowego 13'00 ÷ 13'50.

NAWOZY SZTUCZNE

Lwów. — Ceny orientacyjne — w zł za wagon 10-tonnowy ceny netto kasa bez skonta i rabatów w wagonie luzem przy odbiorze minimum wagonowym 10 t; dla województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego i krakowskiego: kainit zwykły 8 ÷ 11% K₂O 410'00, — pylasty 500'00, sól potasowa o zaw. 20 ÷ 22% K₂O 892'50, — 24 ÷ 26% 1 150'00, — 40 ÷ 42% 1 850'00, kalimag o zaw. 34% K₂SO₄ 1 250'00; dla województw: lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, wołyńskiego, lubelskiego, biłostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego i poleskiego: kainit zwykły 8 ÷ 11% K₂O 360'00, — pylasty 450'00, sól potasowa o zaw. 20 ÷ 22% K₂O 819'00, — 24 ÷ 26% 1 037'50, — 40 ÷ 42% 1 800'00, kalimag o zaw. 34% K₂SO₄ 1 200'00; dla województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego: kainit o zaw. minimum 12% K₂O 510'00, — pylasty 500'00, sole potasowe o zaw. 20 ÷ 22% K₂O 892'50, — 24 ÷ 26% 1 150'00, — 40 ÷ 42% 1 850'00, kalimag o zaw. 34% K₂SO₄ 1 250'00.

METALE

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg (w nawiasach podane są ostatnie notowania z okresów, poprzedzających sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): cyna Banka w blokach 6'70, ołów hutniczy 0'67, cynk hutniczy 0'80, antymon 1'10 (1'05), aluminium hutnicze 3'50, blacha miedziana 2'75 — 3'40, blacha mosiężna 2'50 ÷ 3'50, blacha cynkowa 0'87, nikiel w kostkach 8'50.

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i Ref. Roln., sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

PAPIER

Warszawa — Z dniem 16 b. m. „Centropapier” wprowadził nowy cennik papierów, obniżający wydatnie dotychczasowe ceny. Zniżka wynosi $5 \div 8\%$ i obejmuje papiery: gazetowy, pakowy i drzewny. W stosunku do cen z okresu przedsyndykackiego — obecnie obowiązujące ceny są niższe: o 30% dla papieru rotacyjnego, o $31 \div 32\%$ dla papierów pakowych i $29 \div 32\%$ dla papierów drzewnych.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 13 do 18 sierpnia 1934 r.

Rynek akcyjny wykazał minimalne ożywienie, przy obrotach ograniczonych i tendencji niejednolitej. Bank Polski, który w początku okresu lekko zwiększył — w II połowie tygodnia spadł o $\text{zł} 1.25$ na skutek względnie dużej podaży. Zwiększyły akcje Warszawskiego Tow. Fabryk Cukru o $\text{zł} 0.25$ (w stosunku do ostatniego notowania sprzed paru tygodni) oraz Lilpopa. Akcjami: Norblina i Starachowic, zawierano sporadyczne transakcje, przyczem pierwsze straciły $\text{zł} 0.50$, drugie — $\text{zł} 0.25$.

Z giełd prowincjonalnych — jedynie na poznańskiej oferowano Bank Polski po $\text{zł} 86.00$, a więc po kursie utrzymanym z końca ubiegłego tygodnia. Giełdy: krakowska i lwowska — bez notowań.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	$\text{zł} 100$	87.00	85.75	86.00
Warsz. T-wo Fabr.				-85.75
Cukru	$\text{zł} 100$	20.00	19.50	20.00
Lilpop	$\text{zł} 25$	9.75	9.60	9.60
Norblin	$\text{zł} 100$	27.00	27.00	27.00
Starachowice	$\text{zł} 50$	10.50	10.50	10.50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 86.00 (86.00 — 85.50).

CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

PRZEDŁUŻENIE ZWROTU CŁA PRZY WYWOZIE SPIRYTUSU ETYLOWEGO. — W „Dzien. Ust. R. P.” Nr. 73.1934, poz. 699 ukazało się rozporządzenie, przedłużające moc obowiązującą zwrotu cła przy wywozie spirytusu etylowego do dn. 29/X r. b. Jak wiadomo, powyższy zwrot cła ustalony został rozporządzeniem z dn. 9/I r. b. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 11, poz. 93) i miał obowiązywać do dn. 31/VII r. b.

Obecnie przedłużono go do chwili wejścia w życie rozporządzenia o prawie celnym, stanowiącego nową podstawę prawną dla wszystkich rozporządzeń o zwrotach ceł, które też w tym czasie będą musiały być na nowo wydane.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJA MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

ZNIŻKA TARYFOWA NA PRZEWÓZ KAMIENI. — Najjaskrawszym przykładem dalekoidącego dopasowywania się taryfy towarowej Polskich Kolei Państwowych do istniejących koniunktur gospodarczych oraz do wyjątkowo trudnej sytuacji w dziedzinie budownictwa drogowego i ruchu budowlanego — może być znajdująca się obecnie w końcowym stadium przygotowań sprawa zniżki na przewóz kamieni.

Kamienie — produkt o minimalnej wartości, dopóki znajdują się one w kamieniołomach czy też na polu — uzyskują wartość dopiero przez transport, który z reguły ciąży na tej wartości udziałem $50 \div 100\%$ -owym, mimo zresztą że taryfa na kamienie zawsze znajdowała się na poziomie klas najniższych. Jako przedmiot przewozu są one przytem objektem bardzo niewdzięcznym, wymagając uciążliwego niszczącego taboru naładunku, dowozu, urzędzeń bocznicowych, a przytem trudno je gromadzić i trzymać w zapasie.

Nie jest żadną przesadą, że przewóz kamieni jest tylko ciężkim serwitutem i żmudnym obowiązkiem kolei, wobec niezmiernie niskich zarobków, jakie kolej może stąd osiągnąć, a w przeważającej ilości przypadków wobec nawet oczywistych strat eksploatacyjnych i zniszczeń, jakie przy tym transporcie kolej ponosi.

Niemniej zastąpienie kolei przez inne środki komunikacyjne nie jest w poważniejszych rozmiarach ani słuszne, ani pożądane. Ciężka sytuacja gospodarcza wsi popchnęła wprawdzie wieśniaka do podyktowanej walką o egzystencję działalności furmańskiej po $\text{zł} 5$ od dnia i konia, jednak słabe pojazdy chłopskie niezdolne są do przewozu bardziej odległego, niszczą

się bardzo szybko przy tym transporcie, a — co gorsza — rujnują w sposób niesłychany drogi. Jeżeli tu i ówdzie rozwinęła się odległa przewózka kamieni takimi środkami — to, obok wskazanej trudnej sytuacji wieśniaków, powodem stały się jeszcze dwie udręki, ciężące na transporcie kolejowym — tak dobrze już znane i tak trudne do usunięcia — mianowicie: miejski podatek od przewozu, obciążający także transport kamieni, przywożonych do miast kolejami, oraz kontrola skarbowa transportów kolejowych, od której furmanki się uchylają.

Inaczej ma się rzecz wewnątrz miast, gdzie do transportu kamieni z kolei służą szczególnego rodzaju pojazdy konne przedsiębiorstw budowlanych, zwożące pod rząd materiał na miejsce budowy.

Ruch samochodowy nie posiada u nas tendencji do podejmowania przewozu ciężkich produktów masowych, a tem bardziej tak tanich i ciężkich towarów, jak kamienie. Pod tym względem konie swoją taniością biją jakiegokolwiek szanse samochodów, a przedsiębiorcy samochodowi, nie schodząc z reguły przy kalkulacji transportu poniżej taryf, skalkulowanych na poziomie $\text{zł} 10$ od tonny i kilometra — nie podejmują przewozu towaru, który kolej wozi po ok. $\text{zł} 2$.

Śledząc rozwój taryfy kolejowej na kamienie, spostrzeżemy począwszy od 1929 r. szereg ciągłych zniżek na ten produkt.

Szacując kamienie w zasadniczej klasyfikacji z końcem 1929 r. na poziomie ówczesnych cen rynkowych, przyznano im następujące tonnowe stawki normalne w zależności od 4 podstawowych gatunków:

Odległość km	Kamienie polne	Kostka	Kamienie budowlane: obtluczone obrobione	
100	8·80	9·90	9 90	12·40
300	17·20	19·70	19·70	25·10
500	22·40	25·60	25·60	32·90
1 000	29·20	33·50	33·50	43·10

Recesja koniunkturalna nie pozwoliła na utrzymanie tego poziomu taryf i już w niedługim czasie w formie kilkakrotnych redukcji taryfy wyjątkowej K-3 przyznane zostały znaczne ulgi i cena przewozu spadła dla kamieni polnych o 33 ÷ 50%.

W ciągu następnych lat i ta taryfa nie utrzymała się i w drodze szczególnych zarządzeń, podjętych w interesie budowy dróg kołowych, obniżono tę wyjątkową taryfę o dalszych 10 ÷ 24%, a w całych składach pociągowych o dalszych 40 ÷ 50%.

Również ewolucję zniżkową przeszła taryfa na przewóz kostki, dla której obniżka stawek wyniosła 40 ÷ 60%, kamieni budowlanych, które otrzymały stawki niższe o 11 ÷ 13%, i kamieni obrobionych — nawet o 20 ÷ 23%.

W ten sposób do chwili obecnej obowiązywały stawki, wynoszące (w zł od tonny):

Odległość km	Kamienie polne: wagony pociągi		Kostka	Kamienie budowlane: obtluczone obrobione	
100	4·50	3·90	5·00	8·80	9·90
300	7·80	6·00	8·70	17·20	19·90
500	9·60	6·90	10·70	22·40	25·50
1 000	18·00	12·60	20·00	29·20	33·50

I te niższe stawki, przy których — w niektórych przypadkach — schodzi się już poniżej minimalnych kosztów eksploatacyjnych, okazały się zbyt wysokimi dla zbieżnej gospodarki drogowej i słabego budownictwa.

Inaczej niż zniżka przewoźnego dla cennych towarów, gdzie kolej, dając ustępstwa nawet 50%-owe, tylko w bardzo małym stopniu przyczynić się może do obniżki ceny artykułu, podnosząc jedynie zyski pośredników — w zakresie kamienia, gdzie, jak wspomniano, koszt transportu dochodzić może do blisko 100% ceny towaru, każda zniżka kolei ma ogromny wpływ na ukształtowanie ceny rynkowej.

Chociaż nie może uchodzić za pożądaną finansowo cel wzmacnianie transportów deficytowych po to tylko, aby wozić więcej i żeby wagony próżno nie stały — kolej, licząc się z pozostającym pod wspólnym nadzorem zarządem dróg kołowych z jednej strony i z okolicznością, że ożywienie ruchu budowlanego popchnie na lepsze tory gospodarkę narodową, a w następstwie ożywi transporty innego rodzaju, zdecydowała się na krok radykalny, przekraczający stosowane dotychczas eksperymenty taryfowe, powiększając, mianowicie, wydatnie rozmiar zniżek.

Mający wejść niebawem w życie projekt przewiduje dalsze zniżki stawek przewozowych dla kamienia polnego o 10 ÷ 30%, dla kostki o 20 ÷ 37%, a dla kamieni obtluczonych i obrobionych nawet o 55 ÷ 60%. Stawki, mianowicie, mają być następujące (w zł od tonny):

Odległość km	Kamienie polne: wagony pocagi		Kostka	Kamienie budowlane: obtluczone obrobione	
100	3·50	3·50	3·50	3·50	4·50
300	7·00	5·40	7·00	7·00	8·90
500	9·00	6·20	9·00	9·00	11·50
1 000	12·50	10·00	12·50	12·50	15·00

W niektórych przypadkach następuje tu zejście o 50% poniżej minimalnych kosztów kalkulacji opłacalności eksploatacyjnej. Od stawek normalnych z 1929 r. jest to ustępstwo, wynoszące 60 ÷ 72% dla kamieni polnych, a 63 ÷ 65% dla kostki oraz kamieni budowlanych.

Zrównanie cen na kostkę, kamienie polne i obtluczone budowlane ułatwi dostarczanie lepszego surowca dla dróg i budownictwa.

Projektowana ulga wyprzedza przygotowywane inne zarządzenia Ministerstwa Komunikacji, idące w kierunku obniżki taryf na artykuły, nieodzownie potrzebujące zniżek w związku z całokształtem polityki gospodarczej Państwa. Pozytywny jej charakter potwierdza tem bardziej rację negatywnego ustosunkowania się do linearnej obniżki taryfy na wszystkie produkty o jakiś ustalony jednakowy procent, bez uwzględnienia indywidualnych potrzeb w zakresie poszczególnych przewozów oraz pilności i kolejności zniżek.

A. Dobiecki

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

POŚWIĘCENIE „OSIEDLA MARYNARZY IM. MINISTRA F. ZARZYCKIEGO“. — W dn. 22 b. m. odbyło się w Gdyni uroczyste poświęcenie „Osiedla Marynarzy im. Ministra F. Zarzyckiego”, na które przybył z Warszawy Pan Minister Przemysłu i Handlu H. Floyar-Rajchman, w towarzystwie P. Podsekretarza Stanu, Dr. F. Doleżala, P. Dyr. Dep. Morskiego w Min. Przem. i Handlu, L. Możdżeńskigo, oraz szeregu wyższych urzędników.

Osiedle składa się z szeregu drewnianych domków, przeznaczonych na mieszkania dla marynarzy. Powstanie swe zawdzięcza ono inicjatywie b. Ministra Przemysłu i Handlu Gen. F. Zarzyckiego, która została zrealizowana przez gdyńskie towarzystwa żeglarskie kosztem ok. zł 150 tys., przyczem w akcji finansowej uczestniczył dość poważną kwotą Bank Gospodarstwa Krajowego.

PRACA PORTU GDYŃSKIEGO W LIPCU 1934 R. — Wyniki pracy portu gdyńskiego w lipcu r. b. zasługują na szczególną uwagę po niespodziewanym, a dość znacznym obniżeniu się czerwcowych liczb ruchu statków i obrotu towarowego. Należało przypuszczać, że obniżenie się tych liczb jest jedynie przypadkowe, lecz potwierdzenie takiego przypuszczenia znaleźć można było dopiero w wynikach, osiągniętych w lipcu.

Rozpatrując zestawienia liczbowe za lipiec, możemy stwierdzić, że ogólna sytuacja uległa pewnej poprawie przyczem stosunkowo bardziej dotyczy to ruchu statków niż obrotu towarowego, w którym zdecydowany wzrost wykazywało tylko liczby, charakteryzujące przywóz w obrocie zamorskim.

W lipcu, mianowicie, zawinęło do portu gdyńskiego 410 statków (w czerwcu 349) o ogólnej pojemności 339 549 nrt (309 222 nrt), wyszło zaś 409 statków (363) o pojemności 345 571 nrt (324 131). Na uwagę zasługuje fakt, że liczby, dotyczące ilości statków w miesiącu sprawozdawczym, są niemal identyczne z liczbami w lipcu r. ub. (410 statków na wejściu i 407 na wyjściu). W porównaniu z czerwcem r. b. w miesiącu sprawozdawczym zmalał średni tonnaż statku, zawijającego do Gdyni (828·2 nrt wobec 886 nrt w czerwcu). Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie, wyniosła 40 (39), średni zaś postój statku w porcie — 56·1 godzin (54·6).

Ogólny obrót towarowy w miesiącu sprawozdawczym osiągnął 587 184 t, z czego na obrót zamorski przypada 580 115 t, na obrót drogą wodną z wnętrzem kraju 6 173 t i na obrót przybrzeżny zaledwie 896 t. W porównaniu z czerwcem znajdujemy poprawę w pozycji obrotu zamorskiego (550 044 t), natomiast pewne pogorszenie w pozycji obrotu drogą wodną z wnętrzem kraju (14 311 t). Nikła pozycja obrotu przybrzeżnego (797 t) nie gra w ogólnych zestawieniach niemal żadnej roli. Należy zaznaczyć, że wyniki, osiągnięte w lipcu 1933 r., były nieco lepsze od tegorocznych (608 804 t, z czego 598 130 t w obrocie zamorskim).

Z powyższych 580 115 t towarów, które przeszły przez Gdynię w lipcu r. b. w obrocie zamorskim, na przywóz przypada 100 846 t (w czerwcu 72 450 t) i na wywóz 479 269 t (477 594 t). Na liczby te składają się następujące pozycje:

Przywóz		Wywóz	
Ryż surowy	14 503	Ryż	—
Owoce świeże	701	Mąka ryżowa i pa-	
„ suszone	56	stewna	800
Orzechy i migdały	6	Cukier	14 314
Korzenie	114	Napoje alkoholowe	2
Kawa, kakao i her-		Sól	210
bata	1 112	Bekony	1 683
Tytoń	526	Wędliny	201
Napoje alkoholowe		Płactwo bite	16
(prócz wina)	5	Masło	638
Śledzie	1 000	Jaja	731
Fosforyty	—	Makuchy	1 916
Żuźle Thomasa	9 100	Melasa	—
Sadze	49	Skóry	26
Tłuszcze zwierz. sur.	649	Deski i łąty	25 020
Skóry	2 154	Bale i słupy	—
Nasiona oleiste różne	9 538	Wyroby z drzewa	477
Oleje	129	Kleпки	—
Żywica	512	Dykty	431
Kauczuk	754	Meble gięte	306
Wyroby gumowe	27	Wyroby koszykarskie	60
Tłuszcze i oleje roślin.	188	Węgiel eksportowy	383 670
Asfalt	476	„ bunkrowy	15 723
Garbniki	799	Koks	17 310
Farby	28	Saletra	4
Ruda żelazna	4 989	Nawozy azotowe	—
Piryty	6 996	Soda	673
Złom żelazny	28 902	Karbid	43
Miedź	1 273	Salmiak	10
Cyna	7	Biel cynkowa	113
Cynk	154	Szyny kolejowe	4 956
Metale różne	331	Wyroby żelazn. i stal.	1 719
Wyroby żelazne i stal.	105	Cynk	696
Maszyny, aparaty		Błacha cynkowa	357
i części	152	Ruda mangan.	—
Samoch. i motocykle	32	Celuloza	342
Szmaty	392	Papa, tektura, papier	1 252
Celuloza	1 140	Bawełna	6
Papa, tektura, papier	1 060	Materiały i wyr.	
Bawełna i odpadki	4 877	włókiennicze	615
Juta	1 040	Różne	3 760
Len, konopie, sisal			
i t. p.	111		
Wełna i odpadki	741		
Różne	6 117		
		Razem: 479 269	
Razem: 100 846			

Blizsza analiza liczb przywozu wykazuje szereg poważnych różnic w porównaniu z miesiącem poprzednim, przeważnie na korzyść miesiąca sprawozdawczego. Największe różnice in plus wykazują: ryż surowy, którego w lipcu nadeszły 2 całokrzętowe transporty (14 503 t wobec 8 129 t w czerwcu), dalej żuźle Thomasa (9 100 t wobec 3 702 t), nasiona oleiste (9 538 t wobec 4 714 t), złom żelazny (28 902 t wobec 21 950 t) oraz zbiorowa pozycja różnych artykułów (6 117 t wobec 1 691 t). Z innych artykułów wzrost wykazują: kawa, kakao i herbata (1 112 t wobec 727 t), śledzie (1 000 t wobec 17 t), skóry (215 t wobec 1 877 t), miedź (1 273 t wobec 738 t), celuloza (1 140 t wobec 270 t), papa, tektura i papier (1 060 t wobec 599 t) i juta (1 040 t wobec 941 t). Na poziomie czerwcowym utrzymała się w lipcu pozycja rudy żelaznej (4 989 t wobec 4 436 t), natomiast pewien spadek wykazują: owoce świeże (701 t wobec 1 845 t), tłuszcze zwierzęce (649 t wobec 1 033 t), piryty (6 996 t wobec 9 245 t) i bawełna (4 877 t wobec 5 347 t).

Ogólna liczba wywozu, dokonane przez Gdynię w lipcu, nie różni się niemal wcale od liczby w czerwcu; podobne zjawisko obserwujemy również przy porównywaniu poszczególnych pozycji, które nie wykazują niemal żadnych różnic. Stosunkowo największą zmianę widzimy w szynach kolejowych (w lipcu 4 956 t wobec 1 801 t), makuchach (w lipcu 1 916 t wobec 841 t), oraz nawozach azotowych, których w zestawieniu lipcowym brak zupełnie (w czerwcu 3 048 t). Z innych poważniejszych pozycji warto podkreślić: cukier (w lipcu 14 314 t, w czerwcu 15 101 t), bekony (1 683 t — 1 870 t), deski i łąty (25 020 t — 23 812 t), węgiel eksportowy (383 670 t — 396 834 t), węgiel bunkrowy (15 723 t — 18 373 t), koks (17 310 t — 12 530 t), wyroby żelazne i stalowe (1 719 t — 1 645 t), papę, tekturę i papier (1 252 t — 1 288 t) oraz zbiorową pozycję „różnych” (4 760 t — 2 498 t).

Obrót drogą wodną z wnętrzem kraju (6 173 t, z czego przywóz 2 491 t i wywóz 3 682 t) uzależniony jest przede wszystkim od ilości przewiezionego tą drogą cukru eksportowego, którego w miesiącu sprawozdawczym przywieziono zaledwie 1 222 t. Drugą ważniejszą pozycją jest w lipcu — obok cukru — w tym rodzaju przywozu soda (618 t). Na pozycję wywozu złożyły się: ryż (735 t), tłuszcze zwierzęce (734 t), skóry, żywica, miedź i inne.

W ruchu przybrzeżnym przywieziono jedynie 96 t ryb, wywieziono zaś 674 t ryżu wyluszczonego i 123 t warzyw.

Ruch pasażerów ożywił się, jak zwykle w okresie letnim: przyjechało 2 010 osób (w czerwcu 580), wyjechało 2 086 (w czerwcu 583).

O.

GOŚCIE RUMUŃSCY W GDYNI. — W dn. 12/VIII r. b. przybyli do Gdyni przedstawiciele Rządu Rumuńskiego w osobach PP.: Podsekretarza Stanu Manulescu Strunga, Ministra Pełnomocnego w Warszawie Cadere, Rady Handlowego Poselstwa Floru, oraz PP.: Prezes Izby Handlowej w Kiszyniowie Valuta i Sekretarz Inż. Cristea. Gościom towarzyszyli PP.: Wiceminister R. Raczynski, jako delegat Rządu Polskiego, oraz Naczelnik Wydziału w Min. Przem. i Handlu Wańkiewicz, Radca Pilch i Radca Giedroyc. W przyjęciu gości w Gdyni uczestniczył również Pan Minister Beck, bawiący w Orłowie.

Zwiedzeniu Gdyni poświęcono przedpołudnie dn. 13 sierpnia, popołudniu zaś tego dnia goście odjechali do Gdańska.

OBRADY KOMISJI DLA SPRAW ROZBUDOWY MIASTA I PORTU. — W dn. 11/VIII odbyło się w Gdyni posiedzenie Komisji dla Spraw Rozbudowy Miasta i Portu, któremu przewodniczył Pan Minister Spraw Wewn. Zydrum-Kościałkowski. W konferencji wzięli udział PP.: Wiceminister Korsak, Wojewoda Pomorski Kirtiklis, Dyr. Dep. Morskiego w Min. Przem. i Handlu Mozdzeński, Komisarz Rządu w Gdyni Sokół, Naczelnik Wydziału Budowy Portu Inż. Wenda oraz szereg innych osób. Tematem obrad były zagadnienia budowlane m. Gdyni.

FRANCUSKI STATEK WYCIECZKOWY W GDYNI. — W dn. 11/VIII zawiął do Gdyni francuski statek pasażerski „Colombie” (13 390 brt), objeżdżający z wycieczką turystyczną (ok. 400 pasażerów) porty bałtyckie. Po zwiedzeniu przez turystów portu i miasta — „Colombie” tego samego dnia udał się w dalszą drogę do Kopenhagi i Hawru.

RYNEK FRACHTOWY. — Sytuacja rynków frachtowych kształtowała się korzystnie w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym, przyczem poza dalszą zwykłą stawką notowano zapotrzebowanie i kontraktowanie tonnażu na późniejsze terminy, jak np. na rynku La Platy na październik i listopad. Na rynku tym dokonano znów licznych zafrachtowań; pod zboże zakontraktowano ogółem 50 statków o łącznym tonnażu 332 300 t. Za średni tonnaż na sierpień/wrzesień płacono sh 18/6 z portu Rosario do Anglii, za większe statki na wieszanie do Antwerpii sh 16/9, a do Rotterdamu sh 17/-. Z portów górnego biegu rzeki na wrzesień/październik — zależnie od pozycji — płacono sh 17/- ÷ 17/3 do portów Anglii oraz Antwerpii i Rotterdamu.

Na rynkach północno-amerykańskim i kanadyjskim spodziewana jest poprawa stawek wobec zbyt słabej podaży tonnażu w stosunku do jego zapotrzebowania. Tak w Montreal, Churchill jak i w portach północnego Pacyfiku kursował szereg propozycji, jednakże wobec niesłuchania niskich stawek tonnaż był właściwie niedotrzymania. Poszukiwany był również tonnaż pod ładunki złomu do portów Anglii, zachodnich Włoch, Galatzy, Gdyni i t.p. Zakontraktowano kilka większych statków pod złom do Japonii po stawce sh 13/3 na sierpień i sh 12/6 (za 10 000-tonnowiec) na wrzesień.

W wywozie zboża z portów australijskich zawarto poważną ilość kontraktów po stawkach stale zwykłych. Z zachodnich portów płacono sh 27/-, z południowych i Wiktorji sh 28/6 za pszenicę workowaną do morza Śródziemnego, Anglii i Kontynentu, za pszenicę luzem sh 25/-, przy załadunkach w sierpniu i wrzesniu. Duże ożywienie panowało również w wywozie ryżu, soi i ziarna palmowego, przyczem stawki wynosiły sh 28/- z wybrzeża Madras, sh 23/- ÷ 25/- z Bombaju, a z portu Dalny sh 27/6 na sierpień/wrzesień, sh 26/6 na wrzesień, sh 25/6 na październik/listopad i sh 25/- na grudzień.

Ruch na rynku dunajskim i w portach czarnomorskich Z. S. R. R. był minimalny.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

PRZEKAZY PIENIĘŻNE W OBROcie POCZTOWYM POLSKI Z ZAGRANICĄ W LATACH 1925 ÷ 1933. —

Międzynarodowy obrót przekazów pocztowych jest o tyle ciekawszy od innych ruchów pocztowych, że stanowi on jeden z elementów, wpływających na kształtowanie się bilansu płatniczego, oświetlając zarazem, specjalnie w naszych warunkach, pewne zagadnienia społeczne, mianowicie łączność wychodźstwa polskiego z Macierzą. Należy bowiem uwzględnić, że wpływ pieniądza do Polski z obrotu przekazowego zaledwie w drobnej części jest wynikiem międzynarodowych obrotów gospodarczych, a pochodzi głównie z pracy zarobkowej wychodźstwa na obczyźnie. Świadczy o tem fakt, iż najpoważniejsze (co do rozmiarów) źródła wpływu pieniądza z obrotu przekazowego do Polski stanowią państwa, które posiadają najliczniejszą emigrację polską.

Rozmiary obrotu przekazowego w latach ubiegłych ilustruje poniższe zestawienie (w tys. zł):

Rok	Przekazy:		Saldo
	z Polski	do Polski	dla Polski
1925	642	26 044	25 402
1926	369	32 315	31 946
1927	799	43 687	42 888
1928	3 909	43 959	40 050
1929	10 790	63 655	52 864
1930	18 731	95 063	76 332
1931	20 631	94 068	73 437
1932	16 909	74 955	58 046
1933	16 771	69 901	53 133

Wzrastający z roku na rok ruch przekazowy osiągał swój najwyższy punkt w latach 1930 ÷ 1931. Ostatnie 2 lata przyniosły znaczny spadek międzynarodowego obrotu przekazów pocztowych, spowodowany zapewne w dużej mierze depresją gospodarczą, ale niewątpliwie i faktem, iż emigracja polska, pozbawiona dopływu świeżych elementów z kraju, zatracza z biegiem czasu bezpośredni kontakt materialny ze starym krajem, przenosząc sferę swych stosunków majątkowych i rodzinnych do nowej ojczyzny.

Spadek ruchu przekazowego łagodzony jest w pewnym stopniu przez podejmowanie obrotu przekazowego z coraz to nowymi państwami, wprowadzaniem do nawiązanych już stosunków w tej dziedzinie — obrotu przekazów telegraficznych, wreszcie zaprowadzeniem pomiędzy państwami ruchu pobrań pocztowych, który przyczynia się do zwiększenia ruchu przekazowego, ponieważ kwoty, zainkasowane za przesyłki pobraniowe, przesyłane są nadawcom przesyłek pobraniowych za pomocą przekazów pocztowych.

W 1933 r. Polska utrzymywała obrót przekazowy z 34 krajami. Od dn. 1/III 1933 r. podjęta została wzajemna wymiana przekazów pocztowych pomiędzy Polską i Niemcami.

W I połowie 1934 r. podjęto po raz pierwszy międzynarodowy obrót przekazów telegraficznych, który dotychczas objął 23 kraje: Austrię, Belgię, Czechosłowację, Danję, Estonję, Finlandję, Francję, Algier, Grecję, Hiszpanję, Holandję, Luksemburg, Łotwę, Niemcy, Norwegię, Państwo Watykan, Szwecję, Szwajcarię, Tunis, Węgry, Włochy, Marokko i W. M. Gdańsk.

Dominujące miejsce w obrocie przekazów pocztowych Polski z zagranicą zajmuje Francja i Stany Zjedn. Ilustracją tego stanu jest poniższe zestawienie sald w obrocie przekazów pocztowych z Francją i Stanami Zjedn. (w tys. zł):

Rok	Saldo na korzyść Polski:	
	z Francją	ze Stanami Zjedn.
1925	10 401	14 128
1926	16 846	13 981
1927	25 009	15 970
1928	21 963	15 711
1929	36 524	17 835
1930	57 133	18 399
1931	52 443	19 249
1932	39 039	20 025
1933	34 226	15 428

Obrót przekazów pocztowych z Niemcami w 3 kwartałach 1933 r. przyniósł saldo dodatnie dla Polski w kwocie zł 3 215 tys. Wynik ten nie stanowi jednak dostatecznej podstawy dla oceny możliwości rozwojowych w zakresie obrotu przekazowego pomiędzy Polską i Niemcami, ponieważ obejmuje on okres górzysty, na który poprzedni układ stosunków pieniężnych pomiędzy obu krajami wywierał jeszcze swój wpływ. Niewąt-

pliwie, na wynikach obrotu przekazowego pomiędzy Polską i Niemcami w 1934 r. odbijają się w sposób ujemny ostatnie zarządzenia Rządu Rzeszy, reglamentujące obrót dewizami.

Zestawienie sald dla Polski z obrotu przekazowego z Francją, Stanami Zjedn. i Niemcami wykazuje dobitnie, iż dodatnia pozycja w bilansie płatniczym Polski, pochodząca z międzynarodowego obrotu przekazów pocztowych, oparta jest o stosunki z temi 3 krajami.

Ilustrację stosunków Polski w zakresie obrotu pocztowych przekazów pieniężnych z zagranicą w 1933 r. stanowi poniższe zestawienie (w zł):

Kraje	Przekazy:		Saldo:	
	z Polski	do Polski	1933	1932
Francja . . .	4 397 398	38 623 069	+ 34 225 671	+ 39 038 733
Stany Zjedn.				
Am.	892 072	16 320 479	+ 15 428 407	+ 20 024 542
Niemcy . . .	2 806 596	6 021 904	+ 3 215 308	—
Kanada . . .	213 471	1 573 831	+ 1 360 360	+ 1 826 682
Belgia . . .	1 110 829	2 271 673	+ 1 160 844	+ 1 004 652
Gdańsk . . .	702 273	1 481 229	+ 778 956	+ 726 654
Czechosłow.	1 487 869	1 849 418	+ 361 549	— 500 881
W. Brytania	135 434	320 847	+ 185 413	+ 153 861
Holandja . .	138 063	297 478	+ 159 415	+ 88 633
Łotwa . . .	93 997	206 390	+ 109 393	+ 127 130
Ter. Saary .	7 536	41 763	+ 34 228	+ 29 763
Luksemburg .	7 161	25 853	+ 18 692	+ 25 905
Tunis . . .	4 004	13 354	+ 9 350	+ 8 394
Hiszpanja . .	29 011	32 760	+ 3 749	— 3 493
Chiny . . .	139	3 044	+ 2 905	+ 1 736
Bulgaria . .	8 463	10 492	+ 2 029	+ 33 255
Portugalia .	427	1 395	+ 968	— 603
Japonia . . .	181	725	+ 544	—
Islandja . . .	—	—	—	—
Chili . . .	73	—	— 73	+ 1 063
Finlandja . .	6 320	5 315	— 1 105	— 928
Watykan . . .	2 314	—	— 2 314	— 3 757
Grecja . . .	3 681	179	— 3 502	— 2 259
Szwecja . . .	24 771	18 796	— 5 975	— 7 160
Dania . . .	28 730	22 408	— 6 322	— 20 620
Norwegia . .	6 786	470	— 6 316	— 2 593
Estonja . . .	17 383	7 787	— 9 596	+ 20 767
Egipt . . .	88 707	40 448	— 48 259	+ 14 429
Rumunia . . .	214 789	146 273	— 68 516	+ 117 836
Jugosławia . .	77 994	173	— 77 821	— 51 228
Węgry . . .	153 818	19 996	— 138 822	— 88 661
Szwajcaria .	633 341	481 158	— 152 183	— 93 157
Włochy . . .	904 014	61 337	— 842 677	— 405 345
Austria . . .	2 565 014	3 413	— 2 561 601	— 4 017 750

Józef Głodkowski

OBRÓT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W MAJU 1934 R. kształtował się następująco:

w obrocie krajowym wpłacono przekazów pocztowych 982 897 szt. i przekazów telegraficznych 8 162 szt. na kwotę zł 66 407 475, wpłacono zaś przekazów pocztowych 978 871 szt. i przekazów telegraficznych 7 582 szt. na kwotę zł 66 074 263; w obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 14 892 szt. na kwotę zł 1 412 399, wpłacono zaś 72 207 szt. na kwotę zł 5 326 826.

Poważniejszy obrót przekazów pocztowych mieliśmy w maju r. b. z następującymi krajami:

	Przekazy wpłacone:		Przekazy wypłacone:	
	ilość	kwota — zł	ilość	kwota — zł
Austria	2 194	167 779	1	30
Belgia	681	71 794	2 364	178 812
Czechosłowacja	1 326	89 552	3 734	121 424
Egipt	50	9 295	69	3 392
Francja	2 966	342 083	27 709	3 078 423
Holandja	121	14 192	504	21 228
Jugosławia	90	6 024	—	—
Kanada	62	14 739	1 118	70 992
Łotwa	98	4 966	90	6 194
Niemcy	4 178	325 919	18 725	681 325
Rumunia	235	11 958	304	14 031
Stany Zjednoczone	315	67 933	13 337	923 953
Szwajcaria	416	63 801	513	43 610
W. Brytania	184	8 587	473	29 244
Włochy	1 146	133 976	131	6 680
W. M. Gdańsk	507	57 295	2 612	124 574

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

ORZECZNICTWO SĄDOWE

PRACOWNIK UMYSŁOWY CZY FIZYCZNY? — W szeregu spraw na tle sporów o przynależność skarżącego pracownika do kategorii pracowników umysłowych (przynależność ta ma, jak wiadomo, doniosłe skutki prawne w zakresie wypowiedzenia umowy o pracę i urlopy) znalazł się taki wypadek, gdy skarżący był zatrudniony w fabryce jako „kontroler-brakarz”.

Sądy merytoryczne ustaliły, że sprawowana przez skarżącego kontrola polegała na mechanicznym badaniu przy pomocy specjalnych narzędzi, czy praca robotników, pozostających pod tą kontrolą, odpowiada ustalonym wzorowi. Skarżący domagał się uznania siebie za pracownika umysłowego na tej zasadzie, że prawo zalicza do kategorii pracowników umysłowych majstrów, kierujących technicznie pracą w zakładzie pracy i za pracę tę odpowiedzialnych.

Sąd Najwyższy (sprawa Nr. C I 598/33) podzielił pogląd sądów niższych instancji, że skarżący był tylko pracownikiem fizycznym, ponieważ w opisanym powyżej stanie faktycznym skarżący nie decydował ostatecznie o tem, czy wykonana przez robotnika praca winna być przyjęta czy też odrzucona, a więc nie może on być poczytywany za osobę, kierującą technicznie działem w zakładzie pracy i ponoszącą odpowiedzialność za pracę pozostających pod jej kontrolą robotników.

ZŁA WIARA NABYWCY WEKSŁU. — W prawie wekslowym jest przepis, z którego wynika, że dłużnik wekslowy może — wbrew zasadzie bezwzględności zobowiązania wekslowego wobec osób trzecich, które weksel w drodze indosu nabyły — zasłaniać się wobec trzeciego posiadacza weksłu, jeżeli ten ostatni nabył weksel w porozumieniu z remitentem wekslowym (osobą, na której zlecenie weksel był wystawiony), aby w ten sposób pozbawić dłużnika wekslowego możliwości wystąpienia z zarzutami, które wpłynąć mogłyby na jego obowiązki świadczenia z weksłu.

Otóż, Sąd Najwyższy (sprawa C II Rw. 2633/33) wyjaśnił, że takie porozumienie na szkodę dłużnika wekslowego istnieje nie tylko wtedy, gdy zachodzi świadome działanie na szkodę tego dłużnika, ale także i wtedy, gdy zachodzi tylko świadomość, że z przeniesienia weksłu może powstać szkoda dla dłużnika i że przeniesienie to następuje w celu pozbawienia dłużnika możliwości wysunięcia służących mu przeciwko pierwotnemu posiadaczowi weksłu zarzutów.

Ta świadomość wystarczy, by zachodziło działanie w złej wierze na niekorzyść dłużnika wekslowego, który w takim wypadku nie jest ograniczony w możliwości obrony przeciwko trzeciemu posiadaczowi weksłu.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ POROZUMIENIA GOSPODARCZE:

Przedłużenie prowizorycznego porozumienia handlowego z Czechosłowacją — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 73/1934, poz. 697 i 698.

Porozumienie celne pomiędzy Polską a Rzeszą Niemiecką — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 74/1934, poz. 701.

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Zwrot cła przy wywozie spirytusu etylowego — rozporz. Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Roln. i Ref. Roln. z dn. 26/VII 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 73/1934, poz. 699).

Zawieranie umów ubezpieczeń bezpośrednich w walucie zagranicznej — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 10/VIII 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 73/1934, poz. 700).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH

8 września:

— **Cukrownia „Unisław”, S. A.** — o g. 11 w lok. S-ki w Unisławie.

9 września:

— **Przem. Cement. „Wiek”, S. A.** — o g. 17 w lok. adw. A. Taubwurcla w W-wie, Kredytowa 16.

10 września:

— **„T-wo Zakładów Żyrardowskich”, S. A.** — o g. 10 w sali Stow. Techników w W-wie, Czackiego 3/5.

— **Cukrownia „Kujawy”, S. A.** — o g. 15 w hotelu Basta w Inowrocławiu.

— **T-wo Akc. Budowy i Eksploat. Domów „Wegan”, S. A.** — o g. 13 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

13 września:

— **„Rymofilm”, S. A.** — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Focha 8.

15 września:

— **„Marmury Kieleckie”, S. A.** — o g. 16 w lok. firmy M. Grzybowski i S-ka w Kielcach, Sienkiewicza 64.

16 września:

— **Zakład Lecznicy „Pod Piastem” w Inowrocławiu** S. A. — o g. 11 w W-wie, Widok 23 m. 3.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

KREDYT

OBRÓT OBLIGACJAMI POŻYCZKI NARODOWEJ. — Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 21 VII r. b. o spłacie zobowiązań obligacjami 6% pożyczki wewnętrznej i o zasadach zastawu tych obligacji¹⁾ zostało uzupełnione obwieszczeniami Komisarza Generalnego z dn. 8/VIII r. b. Nr. 7030/34 i 7085/34. Obwieszczenia te podają spis instytucji kredytowych, które otrzymały zezwolenie na dokonywanie przelewu obligacji Pożyczki Narodowej, przyjmowanych na spłatę zobowiązań, oraz zasady i technikę uzyskiwania zezwoleń na przelewy.

Zgodnie z powyższymi obwieszczeniami zezwolenie na przelewy otrzymują:

- wszystkie komunalne kasy oszczędności, należące do do jednego ze związków komunalnych kas oszczędności;
- spółdzielnie kredytowe, których wykaz imienny został dołączony do obwieszczenia.

Spółdzielnie, nieobjęte tym wykazem, mogą się starać o uzyskanie zezwolenia na dokonywanie przelewu obligacji Pożyczki Narodowej przez złożenie umotywowanego podania do przewodniczącego Rady Spółdzielczej.

Zezwolenie otrzymać mogą również kasy samopomocy pracowników i korporacji zawodowych. Instytucjom tym Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej udzielać będzie zezwoleń na

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 30/1934, str. 939.

podstawie podań, do których winien być załączony bilans za ostatni rok sprawozdawczy.

Zgodnie z cytowanym na wstępie rozporządzeniem Ministra Skarbu, zezwolenia na dokonywanie przelewu obowiązują tylko w tych wypadkach, gdy instytucje przyjmować będą obligacje Pożyczki Narodowej na spłatę zobowiązań, powstałych przed dniem 1/I 1934 r., do wysokości zł 300 imiennej wartości obligacji po kursie 96 za 100 i o ile spłata zobowiązań dokonana będzie do dn. 31/XII 1935 r. Termin powstania zobowiązań przed dn. 1/I 1934 r. rozumieć należy jako datę, przed którą powstało samo zobowiązanie niezależnie od tego, w jakim terminie następowało odnowienie tego zobowiązania przez wystawienie nowego obligu dłużnego.

Instytucje kredytowe mogą przyjmować od poszczególnego dłużnika obligacje również i ponad zł 300, nie korzystają jednak wówczas z prawa zastawu odnośnie sumy, przekraczającej tę kwotę.

Instytucja, przyjmująca od jednego dłużnika spłatę zobowiązań obligacjami Pożyczki Narodowej ponad zł 300 imiennej wartości, która pragnie korzystać z zastawu na pełną kwotę, winna złożyć specjalne podanie do Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej.

Prawo spłaty zobowiązań obligacjami Pożyczki Narodowej przysługuje jedynie pierwonabywcom oraz osobom, które otrzymały obligacje w drodze spadku lub na zasadzie wyroku sądowego.

Dla zabezpieczenia dostatecznej płynności instytucjom kredytowym, które przyjmować będą spłaty wierzytelności w obligacjach Pożyczki Narodowej, przewidziana została możliwość lombardowania otrzymanych przez nie w ten sposób obligacji w/g stopy 60 za 100. Operację lombardu prowadzić będą: Poczta Kasa Oszczędności i Bank Gospodarstwa Krajowego; oprocentowanie uzyskanych w tej drodze pożyczek wynosić będzie 6½% w stosunku rocznym.

Obwieszczenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej Nr. 7085/34 ustala między innymi następujące zasady przelewów.

Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej udziela z reguły zezwoleń na przelewy:

1) instytucjom kredytowym, które otrzymały zezwolenie w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21/VII 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 66, poz. 585) na przyjmowanie wpłat na poczet swych wierzytelności w obligacjach Pożyczki Narodowej;

2) centralnym instytucjom kredytowym, które udzielać będą zastawu instytucjom kredytowym, przyjmującym obligacje na spłatę zobowiązań;

3) zakładom ubezpieczeń, które otrzymały zezwolenie na zawieranie umów ubezpieczeń na życie, opartych na wpłatach, dokonywanych w obligacjach Pożyczki Narodowej;

4) instytucjom państwowym i samorządowym oraz instytucjom ubezpieczeń społecznych, które przyjmować będą obligacje Pożyczki Narodowej jako kaucje i wadja w razie przypadku tych kaucyj i wadżów;

5) spadkobiercom, którzy, dziedzicząc obligacje Pożyczki Narodowej, udowodnią prawa spadkowe dokumentami, wymaganymi przez obowiązujące przepisy prawa, oraz osobom, które otrzymują obligacje na zasadzie prawomocnego wyroku sądowego.

W powyższych wypadkach Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej udziela zezwoleń z reguły; obwieszczenie przewiduje również szereg wypadków, w których Komisarz Generalny może udzielić zezwolenia w zależności od swego uznania, a mianowicie:

1) na rzecz najbliższej rodziny, t. zn. małżonków oraz wstępnych i wstępnych do drugiego stopnia pokrewieństwa włącznie (rodzice, dziadkowie, dzieci, wnuki);

2) w razie przypadku kaucyj i wadżów, przyjętych w obligacjach Pożyczki Narodowej, na zasadzie zezwolenia Komisarza Generalnego, przez osoby prywatne;

3) przy regulowaniu obligacjami po kursie emisyjnym (96 za 100) składek w związkach, korporacjach i zrzeszeniach zawodowych, które posiadają zezwolenie na przyjmowanie obligacji tytułem wpłat na składki;

4) przy składaniu obligacji jako ofiary lub składki na rzecz instytucji społecznych, których działalność posiada znaczenie ogólnopństwowe;

5) w wypadku przejścia obligacji przez pracodawcę, który pokrył całą należność za subskrybcję, a obligacje zostały wypełnione na pracownika, oraz w razie przejścia obligacji przez pracodawcę tytułem pokrycia zobowiązań pracownika w stosunku do pracodawcy; przejście w tym wypadku obligacji musi nastąpić conajmniej po kursie emisyjnym (96 za 100).

W dniach najbliższych ukaże się obwieszczenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej, które umożliwi za stawa lub sprzedaż obligacji Pożyczki Narodowej poszczególnym subskrybentom: a) w wypadkach całkowitej utraty przez nich środków egzystencji, b) w razie zniszczenia ich majątku na skutek klęsk żywiołowych, c) w ciężkich wypadkach losowych. Zezwolenia te udzielane będą na podstawie należycie umotywowanych podań. Prawdziwość przytoczonych w podaniu motywów powinna być stwierdzona przez lokalne władze administracyjne względnie przez instytucje lub osoby, których spis podaje obwieszczenie. W razie przychylnego załatwienia podania petent zostanie powiadomiony w jakiej instytucji może dokonać sprzedaży lub zastawu posiadanych obligacji.

Skup obligacji odbywać się będzie po kursie zł 96 za 100 im. wart. plus wartość kuponu bieżącego, zastaw — po kursie 60 za 100 im. wart.

Również w najbliższym czasie wydane zostanie rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie utraconych obligacji Pożyczki Narodowej. Rozporządzenie to, wobec braku jednolitych przepisów w sprawie postępowania amortyzacyjnego przy utracie tytułów imiennych, przewidywać będzie specjalny w tych wypadkach tryb postępowania. Subskrybent, który zagubił obligację, winien złożyć podanie do Urzędu Długów Państwa w Warszawie. Po przeprowadzeniu postępowania amortyzacyjnego Urząd wyda petentowi nową obligację, jednakże bez arkusza kuponowego. Koszty postępowania amortyzacyjnego ustali osobne obwieszczenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej.

Jak wynika z powyższych zarządzeń, zbyt obligacji połączony został z akcją oddłużeniową słabszych ekonomicznie subskrybentów przez umożliwienie im racjonalnego realizowania po bardzo wysokim kursie posiadanych obligacji w formie regulowania niemi swych zobowiązań w instytucjach kredytowych, które skolei będą mogły w drodze zastawu upłynnić uzyskane w obligacjach wierzytelności.

J. Ł.

UMOWY UBEZPIECZEŃ BEZPOŚREDNICH W WALUCIE ZAGRANICZNEJ.

— Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 12/VI r. b. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 59, poz. 509) poświęca II rozdział przepisom, które ograniczają zaciąganie zobowiązań w walutach obcych; przepisy te mają charakter norm ogólnych, które w wielu przypadkach znajdować będą wyraz w przepisach, ujętych rozporządzeniami wykonawczymi.

Jedno z takich rozporządzeń ukazało się w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 73, poz. 700 jako rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 10/VIII r. b. w sprawie zawierania umów ubezpieczeń bezpośrednich w walucie zagranicznej. Przepisy cytowanego rozporządzenia opierają się na upoważnieniu, udzielonem w art. 12 rozporządzenia o wierzytelnościach w walutach zagranicznych

który postanawia, że zasadniczo umowy ubezpieczeń bezpośrednich mogą być zawierane tylko w walucie polskiej, przyczem przepis ten nie ogranicza prawa zawierania umów, które przewidują świadczenia w nat. rze. Powyższe przepisy nie można traktować bez uczynienia wyjątków, które w życiu ubezpieczeniowym grają niepowszednią rolę. Stąd w ust. II art. 12 upoważniono Ministra Skarbu do określenia w drodze wyjątku przypadków, w których umowy ubezpieczeń będą mogły być zawierane w walucie zagranicznej.

Omawiane rozporządzenie Ministra Skarbu podaje 3 wypadki, w których istnieje możność zawierania umów w walucie zagranicznej. Zwrócić należy uwagę, że te wypadki odnoszą się do umów bezpośrednich, to znaczy wyłączone są umowy reasekuracyjne.

Pierwszy wypadek obejmuje dział ubezpieczeń przewozowych; w tym dziale można zawierać umowy, opiewające na walutę obcą, o ile dotyczą one transportów w obrocie z zagranicą, ładunków, znajdujących się w wolnym obszarze celnym, w magazynach celnych i składach celnych, oraz morskich środków przewozowych. Z wyliczenia tego wynika, że swoboda zawierania umów w obcej walucie jest podyktowana interesami, które mają ścisły związek z międzynarodowym obrotem gospodarczym. Ogólna więc intencja rozporządzenia znalazła na tym odcinku stosunków gospodarczych dostateczne uwzględnienie.

Wypadek drugi dotyczy działu ubezpieczeń ogniowych, o ile umowy, zawierane w tym dziale, odpowiadają 2 warunkom, a mianowicie: 1) jeżeli odnoszą się do nieruchomości, na których ciężką pożyczką hipoteczną Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie, Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego oraz Banku Gospodarstwa Krajowego, przyczem pożyczki te były udzielone w listach zastawnych lub obligacjach, które — stosownie do art. 26 rozporządzenia z dn. 12/VI r. b. — nie podlegają konwersji, 2) jeżeli suma ubezpieczenia nieruchomości ma stanowić zabezpieczenie spłaty pożyczki i związanych z tą pożyczką należności.

W tych wypadkach zabezpieczenie może być zawarte w tej walucie zagranicznej, w jakiej emitowały wspomniane instytucje papiery wartościowe, będące przedmiotem pożyczki, i tylko do wysokości sumy, zabezpieczającej pożyczkę.

Z powyższego wynika, że odstępstwo od zakazu zawierania umów w obcych walutach w dziale ubezpieczeń ogniowych jest właściwie konsekwencją zasad, wyrażonych w art. 26 rozporządzenia z dn. 12/VI r. b.

Wszelkie więc argumenty, jakimi ustawodawca kierował się przy wyłączeniach, wyliczonych w omawianych przepisach, mają źródło i uzasadnienie w stosunkach ubezpieczeniowych, których one dotyczą. Niemniej łatwo zrozumiałemu okazuje się drugi warunek, podany w § 1 omawianego rozporządzenia Ministra Skarbu, a dotyczący ubezpieczenia, którego suma stanowi pokrycie spłat pożyczki. Swoboda umów, opiewających na obcą walutę, znajduje tu istotne uzasadnienie w istniejącej ściśle zależności ubezpieczenia nieruchomości z pożyczką, ciężącą na tej nieruchomości. Ta zależność szczególnie jest wielka, gdy na podstawie umów i obowiązujących przepisów suma ubezpieczenia gra rolę zabezpieczenia pożyczki długoterminowej, którą instytucja długoterminowa udzieliła i która ciąży na nieruchomości.

Wreszcie trzeci wypadek podaje omawiane rozporządzenie nie w formie pozytywnej, lecz negatywnej: zawieranie umów ubezpieczeń w innych wypadkach, nieobjętych poprzednio wskazaniem może nastąpić za zgodą władzy nadzorczej, sprawującej z mocy obowiązujących przepisów nadzór nad zakładami ubezpieczeń. Jeżeli bowiem okazałoby się, że rozwój stosunków ubezpieczeniowych wymagałby rozszerzenia swobody zawierania umów w walutach obcych, wówczas rozstrzygnięcie co do uwzględnienia przypadków wyjątkowych ocenia władza nadzorcza, która rozważy, czy pewien interes ogólny, którego wyra-

zem są normy rozporządzenia o wierzytelnościach w walutach zagranicznych, musi ustąpić w pewnym stopniu wobec interesu, podyktowanego rozwojem idei ubezpieczeniowej.

Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, t. j. z dniem 20/VIII r. b.

Dr. J. P.

ROZWÓJ OSZCZĘDNOŚCI. — W zesz. 22 tyg. „Polska Gospodarcza” z r. b. omawialiśmy rozwój oszczędności w okresie lat 1925 ÷ 1933, jednocześnie podając szereg danych za I kwartał r. b. i stwierdzając, że w r. b. wzrost wkładów oszczędnościowych następuje już we wszystkich instytucjach, przyjmujących oszczędności. Dane za I półrocze r. b. umacniają jeszcze powyższe stwierdzenie.

Jak wiadomo, wkłady oszczędnościowe gromadzone są przede wszystkim w specjalnych instytucjach oszczędnościowych, a więc: w Pocztowej Kasie Oszczędności, w kasach oszczędnościowych komunalnych (226 kas powiatowych, 130 kas miejskich, 5 kas związków międzykomunalnych, 1 kasa wojewódzka) oraz 2 niekomunalnych (Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczędnicya w Przemyśle), oraz w spółdzielniach oszczędnościowo-kredytowych (1743 powszechnych, 3549 rolniczych, 122 urzędnicze i pracownicze, 80 innych). Następnie, oszczędności są gromadzone, lecz w stosunkowo bardzo niewielkich rozmiarach, w gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych (woj. centralne i wschodnie). Wreszcie, wkłady oszczędnościowe posiada Bank Gospodarstwa Krajowego oraz specjalnie upoważnione przez Min. Skarbu banki prywatne.

Otóż, rozwój wkładów oszczędnościowych w wymienionych wyżej instytucjach w I półroczu r. b. oraz w okresie rocznym od połowy r. ub. do połowy r. b. ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	30/VI 1933	31/XII 1933	31/III 1934	30/VI 1934
Pocztowa Kasa Oszczędności	454·3	506·5	525·9	548·8
Kasy oszczędnościowe komunalne i społeczne	593·4	567·1	575·9	586·2
Spółdzielnie kredytowe ¹⁾	262·4	256·4	265·1	.
Bank Gospodarstwa Krajowego	52·1	56·2	57·8	56·8
Banki prywatne	75·1	72·3	76·6	83·3
Razem:	1 437·3	1 458·5	1 501·3	(1 540·2) ²⁾

Co do porównywalności danych powyższych można by wysunąć pewne zastrzeżenia, mianowicie co do danych spółdzielni kredytowych oraz banków prywatnych. Liczba spółdzielni, uwzględnionych w dn. 30/VI 1933 r., wynosi 4 949, liczba spółdzielni, uwzględnionych w dn. 31/XII 1933 r., wynosi 5 221 i uwzględnionych w dn. 31/III 1934 r. stanowi 5 416. Dalej, wkłady w bankach prywatnych dotyczą w dn. 30/VI 1933 r. 47 banków akcyjnych i 7 domów bankowych, a w pozostałych terminach — 43 banków i 8 domów bankowych. Efekt liczbowy jednak tych różnic jest bardzo mały — tak, że całości obrazu one nie zaciemniają.

Jak widzimy, wkłady oszczędnościowe stale wzrastają i w okresie rocznym (jeśli dla spółdzielni nieogłoszone jeszcze dane na połowę r. b. przyjmiemy w wysokości na ultimo I kwartału r. b.) wzrost ten wyniósł ok. 8%. Trzeba jednak zauważyć, że w II półroczu r. ub. wzrost oszczędności, lokowanych w instytucjach finansowych, był niewielki, a właściwie zwykowały tylko wkłady w Pocztowej Kasie Oszczędności i — w słabszym stopniu — w Banku Gospodarstwa Krajowego, wkłady zaś w innych instytucjach jeszcze zmniejszały. Natomiast poważny wzrost — i to już we wszystkich instytucjach — nastąpił w I półroczu r. b., a zwłaszcza w II kwartale r. b. W II półroczu r. ub. bowiem, a częściowo jeszcze i w pierwszych miesiącach r. b., odbywało się przerachowywanie wkładów dolarowych po nowym niższym kursie (względnie wycofywanie tych wkładów), co wpływało na obniżenie ogólnej sumy złotych wkładów.

Jak zrozumieliśmy, przez cały omawiany okres roczny nieprzerwanie zwykowały wkłady tylko w Pocztowej Kasie Oszczędności, przyczem suma wzrostu w II półroczu r. ub. była nieco większa niż w I półroczu r. b., kiedy wzrost wkładów oszczędnościowych stał się powszechnym. W ciągu roku oszczędności, lokowane w P. K. O., wzrosły o 21%.

¹⁾ Spółdzielnie, należące do związków rewizyjnych; łącznie z wkładami Centralnej Kasy Spółek Rolniczych.

²⁾ Suma wkładów w spółdzielniach, przyjęta w/g stanu z dn. 31/III r. b.

Wzrost wkładów oszczędnościowych w kasach oszczędności nastąpił dopiero w I półroczu r. b., przyczem wzmocnił się w II kwartale r. b. Na ultimo I półroczu nie osiągnęły one jeszcze całkowicie poziomu z połowy 1933 r. Jak się odbywał rozwój wkładów w poszczególnych grupach kas oszczędności — ilustruje nam następujące zestawienie (w miljn. zł):

	30/VI 1933	31/XII 1933	30/VI 1934
Kasy komunalne			
ogółem	557.0	537.5	556.3
Kasy powiatowe	182.3	176.6	187.1
" miejskie	374.7	356.7	364.4
" związków międzykomunalnych		3.3	3.7
Kasa wojewódzka (Pomorska w Toruniu)		0.9	1.0
Kasy społeczne	36.5	29.6	29.9

Jak widzimy, gros wkładów oszczędnościowych w kasach komunalnych znajduje w kasach miejskich (mniej więcej 2 razy więcej niż w powiatowych), ale przewaga kas miejskich słabnie, gdyż spadek wkładów w II półroczu r. ub. był większy w kasach miejskich, a wzrost wkładów w I półroczu r. b. był większy w kasach powiatowych. Wkłady w kasach powiatowych przewyższyły już (w połowie 1934 r.) sumę wkładów przed rokiem (w połowie 1933 r.), wkłady zaś w kasach miejskich jeszcze jej nie dorównały.

W województwach południowych i zachodnich kasy komunalne nagromadziły jednakowe i jednocześnie najpoważniejsze sumy oszczędności, mianowicie po zł 216.5 miljn. Kasy komunalne województw centralnych posiadają wkładów oszczędnościowych zł 114.5 miljn., a kasy województw wschodnich — zaledwie zł 8.8 miljn. W województwach zachodnich na 1 kasę przypada zł 1.6 miljn. wkładów, w województwach południowych zł 2.3 miljn., w województwach centralnych zł 1.2 miljn. i w województwach wschodnich zł 2.2 miljn.

W spółdzielniach kredytowych wkłady oszczędnościowe w I półroczu r. ub. nieznacznie jeszcze zmalały, ale w I kwartale r. b. tak wzrosły, że przekroczyły już poziom z połowy 1933 r. (porównywalność osłabiona ze względu na różną liczbę uwzględnianych spółdzielni). Na ultimo I kwartału r. b. w spółdzielniach województw zachodnich oszczędności zgromadzonych było najwięcej, bo zł 114.4 miljn., w spółdzielniach województw centralnych było zł 81.3 miljn., województw południowych zł 57.9 miljn. i województw wschodnich — zaledwie zł 10.5 miljn. Przeciętna suma wkładów oszczędnościowych w 1 spółdzielni wynosi obecnie (w dn. 1/IV 1934 r.) zł 4.9 miljn.

Podkreślić jeszcze należy, że w spółdzielniach mniejszości narodowych nagromadzono oszczędności nie tak wiele mniej niż w spółdzielniach polskich — zł 111.1 miljn. wobec zł 153.0 miljn.

W Banku Gospodarstwa Krajowego wkłady oszczędnościowe rosły nieprzerwanie od połowy r. ub. do kwietnia r. b. włącznie, dopiero w maju i czerwcu niezznacznie obniżyły się, ale wykazują w każdym razie przeszło 9% -owy wzrost w ciągu okresu rocznego.

W bankach prywatnych wkłady oszczędnościowe wzrosły dopiero w I półroczu r. b., ale bardzo silnie, bo przeszło o 15%; szczególnie silny dopływ oszczędności zaznaczył się w II kwartale r. b.

Jeśli chodzi o gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, nieuwzględnione w powyższym zestawieniu, to suma wkładów w nich jest stosunkowo bardzo niewielka, nie stanowiąc nawet pełnego dziesiątka milionów złotych.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 13 do 17 sierpnia 1934 r.

Cechą zasadniczą rynku dewiz w okresie sprawozdawczym była niejednorodność tendencji i ograniczone obroty; najpoważniejszym fluktuacjom ulegał kabel na Nowy Jork, wykazujący zresztą w efekcie końcowym minimalną zniżkę — zł 0.005 na \$ 1 (a więc dużo mniejszą niż dolar zwłkły — zł 0.07). Zarówno koronami czeskosłowackimi, jak i lirami włoskimi obracano po ostatnim kursie z ubiegłego tygodnia. Wyżej cenione były dewizy następujące (w zł na 100 jednostek walutowych): marki niemieckie (0.30), floreny holenderskie (0.30), guldeny gdańskie (0.04) i — jedyna z walut skandynawskich — korony norweskie (0.10), którei zresztą obracano w minimalnym zakresie. Reszta dewiz zniżkowała następująco (jak wyżej): franki francuskie (0.015), które stanowiły przedmiot najliczniejszych transakcji, franki

szwajcarskie (0.04), belgi (0.05), korony szwedzkie (0.05), korony duńskie (0.10) i funty szterlingi zł 0.01 na \$ 1.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po zł 5.19 za \$ 1 (wobec zł 5.18 za \$ 1 w okresie poprzedzającym).

		Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Ostatni kurs w tygodn. w zł
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5.21 ^{3/8}	5.20	5.20
" " telegr.	\$ 1	5.23 ^{1/8}	5.20 ^{7/8}	5.22 ^{1/2}
Funty szterlingi	£ 1	26.62	26.61	26.62
Franki francuskie	100 fr.	34.89 ^{1/2}	34.89	34.89
Franki szwajcarskie	100 fr.	172.77	172.73	172.73
Belgi	100 blg.	124.25	124.20	124.20
Marki niemieckie	100 RM	207.39	206.80	206.80
Korony czeskosłowackie	100 kor.	21.97	21.97	21.97
Liry włoskie	100 lir.	45.43	45.40	45.43
Floreny holenderskie	100 fl.	358.40	358.15	358.40
Guldeny gdańskie	100 gul.	172.62	172.60	172.62
Korony szwedzkie	100 kor.	137.35	137.35	137.35
Korony duńskie	100 kor.	119.00	119.00	119.00
Korony norweskie	100 kor.	133.90	133.90	133.90

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych w dziale pożyczek, emitowanych w dolarach — dał się ujemnie odczuć wpływ wahań tej waluty. I tak więc, 6% Pożyczka Dolarowa zniżkowała bardzo poważnie, bo o 4.25% nominalu, a 7% Poż. Stabilizacyjna, po szeregu wahań, straciła na kursie 0.12% nom. Największym popytem cieszyła się nadal 5% Poż. Konwersyjna, która zamknęła okres sprawozdawczy zyskiem 0.75% nom. Na podkreślenie zasługuje nieobecność na rynku 5% Poż. Kolejowej. W dziale pożyczek premjowych — 3% Poż. Budowlana i 4% Poż. Inwestycyjna (sztuki) obiegały po kursie z okresu poprzedzającego. Natomiast „dolarówka” zyskała zł 0.70 i 4% Poż. Inwestycyjna w serjach zł 0.50.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych panowało dość duże ożywienie i mocna tendencja, w rezultacie której wszystkie papiery wykazały zyski kursowe; i tak więc: 8% L. Z. Tow. Kred. Przemysłu Polskiego zwyżkowało o 0.50% nominalu, 4% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego — o 0.38% nom., — 4% — o 0.50% nom., z listów miejskich natomiast — Warszawa (5%) o 0.50% nom. i 5% skonwertowana o 0.45% nom. Zwraca uwagę poważniejsza transakcja 7% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego, emitowanymi w dolarach złotych.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodn.
Papiery państwowe				
w zł za 1 szt.				
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	43.50	43.50	43.50
4% " Dolarowa	\$ ¹⁾	53.70	53.25	53.50
				-53.70
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	117.25	117.00	117.00
4% " " serje	zł w zł. 100	119.50	119.50	119.50
		w % nominalu		
5% " Konwersyjna	zł	63.75	63.10	63.75
				-64.00
5% " Konwers. Kol.	zł	—	—	—
6% " Dolarowa	\$	69.50	67.25	68.00
				-67.50
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ¹⁾	67.63	67.38	67.50
				-67.63 ³⁾
				-67.50 ⁴⁾
				-67.50 ⁵⁾
				-67.63 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków

7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " "	zł w zł. 1927	94.00	94.00	94.00
7% " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00	94.00
7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00	94.00
6% " Bud. " " "	zł w zł. 1927	93.00	93.00	93.00

¹⁾ \$ 5 = zł 44.57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5.183 fr. szwajc. = Hfl. 2.488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

⁵⁾ Dotyczy odcinków po 100.

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych			
8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ¹⁾	zł	76:00 75:63 76:00
4%	L. Z. Tow. Kred. Ziemsk.	zł	42:75 42:00 42:38
4%	" " " " "	zł	50:75 49:75 50:50
7%	" " " " "	\$ w zł.	43:50 43:00 43:50
5%	" " " " m Warszawy	zł	70:00 69:50 70:00
5%	" " " " " z 1933 r.	zł	59:88 59:00 59:50
5%	" " " " " Kalisza	zł	55:00 55:00 55:00
5%	" " " " " " 1933 r.	zł	47:50 47:50 47:50
5%	" " " " " Kielec	zł	47:50 47:50 47:50
5%	" " " " " Lublina	zł	44:50 44:50 44:50
5%	" " " " " Łodzi	zł	51:50 51:50 51:50
5%	" " " " " Radomia	zł	44:00 44:00 44:00
Obligacje miast			
VI 6%	Poż. Konw. m. Warszawy	zł	57:50 57:50 57:50
VIII i IX 6%	Poż. Konw. m. Warszawy	zł	56:50 55:50 56:25

ZŁOTY ZAGRANICA

1934	New York ²⁾	London ³⁾	Parыз ³⁾
13/VIII	11:15	26:62	286:25
14/ "	—	—	—
15/ "	19:00	b r a k " n o t o w a ń	—
16/ "	—	26:62	286:50
17/ "	19:155	"	—
18/ "	19:15	"	—
1934	Zurych ²⁾	Berlin ²⁾	Praga ²⁾
13/VIII	57:90	47:40 ÷ 47:50	455:87
14/ "	—	—	—
15/ "	—	b r a k " n o t o w a ń	—
16/ "	57:90	47:40 ÷ 47:50	455:62
17/ "	—	—	—
18/ "	—	—	—

1934	Kopenhaga ¹⁾	Sztokholm ¹⁾	Oslo ¹⁾	Gdańsk ¹⁾
13/VIII	84:70	73:25	75:00	57:89 ÷ 58:00
14/ "	—	—	—	57:87 ÷ 57:99
15/ "	—	b r a k " n o t o w a ń	—	—
16/ "	—	—	—	57:88 ÷ 57:995
17/ "	—	—	—	57:88 ÷ 57:99
18/ "	—	—	—	—

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH²⁾

	30/VII ÷ 4/VIII	6 ÷ 11/VIII	13 ÷ 18/VIII
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obrotu)			
New York			
6% dolarowa			
1920	71—70½—70¾ (40 000)	72—70½—70½ (28 000)	70—68¾—68¾ (26 000)
8% Dillon			
1925	83¼—83—83¾ (30 000)	84½—82¼—84 (26 000)	84—82—82¼ (102 000)
7% stabilizac.			
1927	114½—113—113⅝ (106 000)	116—114½—116 (94 000)	117¼—115½—117¼ (182 000)
7% Warszaw 7			
1928	61—59½—60¼ (53 000)	64½—62—62 (25 000)	62½—61¼—61¼ (15 000)
7% ślaska			
1928	64—63—64 (5 000)	64½—64—64 (16 000)	63—63—63 (12 000)
London			
7% stabilizac.			
1927	88:93—87:93— 84:43	89:26—88:01 — 88:01	89:11—88:11— 88:86
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	67:00—66:00— 67:00	67:50—66:50— 66:75	—
Parыз			
7% stabilizac.			
1927	70:33—70:13	70:34—70:23	70:29—70:10
Medjolan			
7% włoska			
1924	99:30—99:25— 99:30 (525)	99:60—99:30 —99:60 (275)	— ³⁾

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

ANGLJA

UKŁAD PŁATNICZY Z NIEMCAMI.—Zawarcie w dn. 4/VII r. b. anglo-niemieckiego układu transferowego o obsłudze przez Niemcy obligacyj pożyczek Dawesa i Younga, znajdujących się w posiadaniu obywateli brytyjskich, nie załatwiło, rzecz prosta, kwestji przydziału dewiz w Niemczech na przywóz towarowy z Wielkiej Brytanji—kwestji, która dotychczas wogóle pomiędzy krajem tym a Niemcami nie była nigdy rozważana. Pomimo bowiem faktu, iż Francja, Holandia i inne kraje wierzycielskie Niemiec (nie mówiąc już o tych krajach europejskich, które same posiadały ograniczenia obrotu dewizami) posiadały i przed ostatnimi trudnościami dewizowymi Niemiec specjalne układy płatnicze (Zahlungsabkommen), uzupełniające

w pewnej mierze przydział autonomiczny dewiz w Niemczech na cele przywozu, to W. Brytanja—w swej niechęci do wszelkich form układów rozrachunkowych—zadawała się samym tym przydziałem autonomicznym i widocznie nie spotykała w swym handlu z Niemcami żadnych specjalnych trudności, skoro dotychczas żadnego układu rozrachunkowego z Niemcami mogła nie posiadać. Dopiero, kiedy na skutek rozporządzenia dewizowego w Niemczech z dn. 25/VI r. b. przydział dewiz zredukowany został dla niemieckich importerów do 5% zaledwie ich „kwot bazowych”—zaszła konieczność uregulowania tych spraw, co znalazło swój wyraz w układzie, jaki doszedł do skutku w początku sierpnia r. b., a wszedł w życie z dniem 20 b. m.

Układ ten posiada formę układu „płatniczego”, nie zaś układu „rozrachunkowego”, jak ostatnie układy Niemiec z Francją czy ze Szwajcarią, zawarte w końcu lipca r. b. Załatwiwszy, mianowicie, sprawę obsługi pożyczek Dawesa i Younga osobnym układem, mogła W. Bry-

tanja nie załatwiać spraw płatności za swój wywóz do Niemiec w formie układu, regulującego cały obrót płatniczy pomiędzy nią i Niemcami. Dlatego też—w przeciwieństwie do układów Niemiec z Francją czy Szwajcarią—układ z W. Brytanją przewiduje pozostanie jako podstawy formalnej dla zapłaty przez niemieckiego importera przywozu z Anglii owej minimalnej zresztą kwoty przydziału autonomicznego dewiz, jaką przewidują obecnie jeszcze niemieckie przepisy dewizowe. Dopiero kiedy ona nie wystarczy (a będzie to, oczywiście, regułą) mogą importerzy niemieccy resztę należności za towary angielskie wpłacać w markach na specjalne konto, jakie Bank of England otwiera sobie w Reichsbanku. Niemniej jednak Reichsbank może odmówić przyjmowania takich wpłat, o ile

¹⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.²⁾ Za zł 100.³⁾ Za £ 1.¹⁾ Za zł 100.²⁾ Kursy — w % ch nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.³⁾ Giełda nieczynna.

niezużyte sumy na koncie tem przekraczają każdorazowo RM 5 miljn. W zasadzie musi chodzić wyłącznie o zapłatę za towary angielskie. Niemniej jednak dla towarów, których przywóz odbywa się stale przy pośrednictwie Anglii, musi niemiecki importer przedstawić dowody, iż sprowadzał on już takie towary z Anglii przed dniem 1/I 1933 r. „jeśli nie stale, to przynajmniej w pewnej mierze i regularnie”. Ponadto cały szereg przepisów szczególnych reguluje warunki i sposób wpłat na wspomniane konto za poszczególne rodzaje towarów, przywozonych z W. Brytanii do Niemiec.

Sumy, jakie zbierają się na koncie, mogą być w każdej chwili użyte przez Bank of England na zapłacenie wywozu niemieckiego do W. Brytanii. Poza tem jednak prywatne umowy rozrachunkowe, jakie doszły już do skutku pomiędzy poszczególnymi firmami angielskimi i niemieckimi, pozostają mimo dojścia do skutku tego układu w mocy. Mogą być nawet za specjalnem pozwoleniem dopuszczane nowe tego rodzaju układy prywatne. Układ między państwowy nie powinien w każdym razie zmieniać na przyszłość tradycyjnego rozwoju stosunków handlowych anglo-niemieckich i, gdyby się to miało zdarzyć, Niemcy zobowiązują się do wszczęcia natychmiastowych rozmów o rewizji. Sam układ zresztą posiada zaledwie 2-tygodniowy termin wypowiedzenia.

Układ powyższy wywołał w W. Brytanii niezadowolenie. Prawo Bank of England rozporządzania powyżej wspomnianem kontem w Reichsbanku oceniane jest w Anglii jako bardzo szczupłe. Wogóle — powiada się — układ nie posiada dla eksportera angielskiego żadnego znaczenia, gdyż poza faktem, iż wykorzystanie przepisów układu jest dla angielskiego importera dopuszczalne tylko fakultatywnie, wogóle wywóz niemiecki do Anglii fakturowany jest nie w markach ale w funtach i zapotrzebowanie na marki dla opłacenia tego wywozu jest minimalne. Mimo to jednak daje się wyraz nadziejom, iż w drodze ściślejszych porozumień Bank of England z Reichsbankiem wypracowane zostaną tego rodzaju szczegółowe formy, które umożliwią niespotykane w handlu anglo-niemieckim niepokonalnych trudności.

Dla nas układ anglo-niemiecki ma znaczenie raczej symptomatyczne. Obecnie już w Europie jedna tylko Polska nie posiada jakiegokolwiek układu płatniczego ani rozrachunkowego z Rzeszą Niemiecką.

x.

NIEMCY

SPADEK HANDLU ZAGRANICZNEGO. — Przywóz do Niemiec w lipcu r. b. wyniósł RM 363 miljn., wywóz z Niemiec — RM 321 miljn. W stosunku do czerwca r. b. spadł przywóz o 3%, a w tem grupa surowców o 10%. Spadek surowców nie jest sezonowy, ale przypisać go należy utrudnieniom i zakazom. Najbardziej ucierpiała wlna (—RM 12'6 miljn.). Przywóz środków spożywczych wzrósł o 17%, w tem głównie owoców południowych, kawy i kakao, masła (Holandja) oraz pszenicy (Gdańsk). Spadek wywozu o przeszło 5% w porównaniu z czerwcem r. b. nie odpowiada normalnemu przebiegowi sezonowemu, poczęstł jednak da się wytłumaczyć tem, że w czerwcu r. b. sezonowego spadku nie było. Spadek objął głównie fabrykaty.

Przywóz niemiecki od początku r. b. wykazuje przeciętną miesięczną wartość RM 380'5 miljn. (w 1933 r. 350'3 miljn., w 1932 r. 388'9 miljn.). Przywóz surowców, który w latach 1932 i 1933 wynosił miesięcznie RM 205 miljn., wzrasta w I kwartale r. b. do RM 236'8 miljn., w II kwartale do RM 239'1 miljn., a w lipcu spada do RM 199'2 miljn. Najwyższy punkt osiągnął przywóz w kwietniu (RM 253 miljn.), od którego następuje stały spadek.

Wywóz z przeciętnej miesięcznej RM 478'3 miljn. w 1932 r. spada do RM 405'9 miljn. w 1933 r. i do RM 324'6 miljn. w r. b. (styczeń ÷ lipiec). Wywóz fabrykatów z RM 347'1 miljn. miesięcznie w 1932 r. spada do RM 315'6 miljn. w 1933 r., RM 277'7 miljn. w I kwartale r. b., RM 257'5 miljn. w II kwartale r. b. i wreszcie RM 250'4 miljn. w lipcu r. b. Saldo bierne w lipcu wynosi RM 42 miljn. (w r. ub. była nadwyżka RM 25 miljn.), w okresie zaś pierwszych 7 miesięcy r. b. — RM 258 miljn.

WŁOCHY

PROGRAM ROKOWAN HANDLOWYCH. — Ciężka sytuacja Włoch w dziedzinie handlu zagranicznego, stanowiąca przedmiot ciągłych rozważań sfer urzędowych i gospodarczych, zmusza Rząd włoski do energicznych kroków w kierunku stworzenia możliwości zwiększenia eksportu i powstrzymania w ten sposób pogłębiania się ujemnego salda obrotów handlowych. W tym też celu Rząd rozpoczął szereg rokowań handlowych przedewszystkiem z temi państwami, z którymi posiada bilanse handlowe ujemne.

Po układach rzymskich włosko-austrjacko-węgierskich, które mają charakter polityczny, nastąpiło po miesięcznych rokowaniach podpisanie konwencji handlowej i nawigacyjnej z Bułgarią, która — jak oczekują — jeśli nie spowoduje wzrostu eksportu, to przynajmniej zapobiegnie wzrastaniu salda ujemnego obrotów.

Dalszym krokiem Rządu jest próba uregulowania szeregu spraw gospodarczych z Niemcami. Jak wiadomo, bilans handlowy Włoch z Niemcami jest w ostatnich latach wybitnie ujemny (w 1933 r. eksport wyniósł 727'7 miljn. lir., import 1 086 miljn. lir., w 3 mies. 1934 r.: eksport 221'9 miljn. lir., import 363'3 miljn.). Porozumienie z Niemcami jest dla Włoch o tyle ważne, iż Niemcy są — obok Francji — najpoważniejszym odbiorcą ryżu, kartofli, wazwy świeżych (eksport do Niemiec jest większy niż do wszystkich innych krajów łącznie), pomarańczy, cytryn, winogron, migdałów, orzechów, konopi, siarki i innych podstawowych artykułów wywozu włoskiego. Wywóz tych artykułów do Niemiec spadł do połowy w ostatnich 3 latach i ma tendencję dalszej niżki.

W najbliższej przyszłości rozpocząć się mają rozmowy z Rumunją, z którą wprowadzie zawarto niedawno nowy traktat handlowy, ale który jednak nie zapobiegł powstaniu licznych trudności dla Włoch, wynikających z ograniczeń wwozowych i transferowych. I z Rumunją mają Włochy bilans ujemny (w 1933 r. wartość eksportu była 119'2 miljn. lir., importu 158'1 miljn. lir., w 3 miesiącach 1934 r.: 26'2 miljn. i 39'3 miljn. lir.), przyczem eksport do Rumunji ma także znaczenie wyjątkowe, gdyż jest eksportem w dużej

ilości przemysłowym; Rumunja bowiem bierze obok owoców południowych i ryżu, duże ilości tkanin, maszyn i motorów.

Projektuje się również podjęcie w krótkim okresie czasu rokowań z Jugosławją, które utknęły na kwestji drzewa, stanowiącego $\frac{2}{3}$ eksportu jugosłowiańskiego do Włoch. Jugosławja domaga się w dziedzinie eksportu tego swojego głównego artykułu wywozowego conajmniej takiego samego traktowania, jakie przyznano Austrii, oraz takiego samego traktowania swego wywozu bydła, z jakiego korzystają Węgry, albowiem było wraz z mięsem stanowi 10% wywozu jugosłowiańskiego do Włoch. Bilans handlowy z Jugosławją jest dla Włoch także pasywny (eksport w 1933 r. 188'8 miljn. lir., import 124'4 miljn. lir., w 3 miesiącach 1934 r.: eksport 47'4 miljn. lir., import 70'6 miljn. lir.) przy tendencji pogarszania się pod wpływem zmniejszającego się eksportu.

W najbliższym, podobno, czasie mają się zacząć także nowe rozmowy z Francją, gdyż wyniki rozmowy Lamoureux-Anquini w Medjolanie i późniejsze negocjacje w Paryżu nie dały w rezultacie Włochom tego, czego życzyli sobie, t. j. zniesienia trudności kontyngentowych i obciążeń fiskalnych w odniesieniu do eksportu. Tymczasem saldo bilansu handlowego kształtuje się dla Włoch coraz bardziej ujemnie przy kurczeniu się eksportu. Obecnie włoskie czynniki przyznają już otwarcie, że rezultaty spotkań medjolańskich i paryskich są żadne, a to spowoduje nieustępliwość Francji, o ile chodzi o regimie ograniczeń przywozowych. Koncesje, jakie uzyskano w negocjacjach, dały drobne możliwości tylko w dziedzinie eksportu serów i innych drobnych artykułów, wobec czego utrzymuje się opinia, iż rozwikłanie trudności możliwe jest tylko w drodze zupełnego zrewidowania istniejących zarządzeń przeciw-eksportowych, co może być osiągnięte w drodze rokowań.

W toku znajdują się wstępne rozmowy na temat zrewidowania stosunków handlowych z Anglią, z którą Włochy mają także ujemny bilans handlowy (w 1933 r. eksport wyniósł 681'5 miljn. lir., import 724'9 miljn., w 3 miesiącach 1934 r.: eksport 184'2 miljn., import 226'6 miljn.). Podobno w rokowaniach z Anglią mają być poruszone także sprawy Indji, do których eksport włoski spadł o 50% w ostatnich 3 latach i spada ciągle przy ujemnem saldzie obrotów.

W dominjach brytyjskich przygotowują się rokowania z Australją celem zawarcia traktatu handlowego. Strona włoska żąda tutaj koncesyj, stojących w pewnej sprzeczności z zobowiązaniami, uczynionymi w uchwałach ottawskich.

Także słyhać o podjęciu rokowań z Portugalją.

CZECHOSŁOWACJA

STOSUNKI HANDLOWE Z RUMUNJĄ. — Wysoce kłopotliwa sytuacja, w jakiej znalazł się czechosłowacki przemysł, eksportujący do Rumunji, spowodowała, że z inicjatywy Czechosłowacji zostały nawiązane rokowania, których rezultatem było usunięcie pewnych technicznych trudności wzajemnej wymiany, jednak bez gruntownej poprawy i powiększenia obrotów.

Jedną z głównych trudności było ustalenie przez Bank Narodowy rumuński kwoty 100 miljn. Kcz. dla wpłat na czecho-

słowackie konto clearingowe. Z tego powodu inne wierzytelności czeskosłowackie, obliczane na 250 miljn. Kcz., były depozytowane w bankach w lejach, czekając na zwolnienie się miejsca na koncie clearingowym. Stwarzało to dla wierzyciela ryzyko walutowe oraz przedłużało do niego możliwości termin realizacji wierzytelności. Obecnie rumuński Bank Narodowy zgodził się poczynić pewne w tym względzie ułatwienia, które umniejszają dla eksportera ryzyko walutowe. Nie rozwiązuje to jednakże kwestji, w jaki sposób tych 350 miljn. Kcz. zostanie przez Rumunię zapłacone.

Dotychczasowy stosunek wymiany 100 : 125 na korzyść Rumunii pozostaje bez zmiany, przyczem, jak wiadomo, owych 25 jednostek nadwyżki ma służyć na zwalnianie zamrożonych czeskosłowackich wierzytelności.

Zawierając z początkiem r. b. powyższy układ, spodziewała się Czechosłowacja, że import z Rumunii wzrośnie conajmniej do 250 miljn. Kcz., podczas gdy wywóz utrzyma się w wysokości ok. 200 miljn. Kcz. W ten sposób, w myśl powyższej relacji, 50 miljn. Kcz. rocznie służyłoby do zwalniania zamrożonych czeskosłowackich wierzytelności. Układ ten nie był bynajmniej idealny, gdyż nawet przy projektowanej wysokości obustronnych obrotów, trzeba byłoby ok. 5 lat do całkowitego zwolnienia wierzytelności. Wyniki 5 miesięcy r. b. przekreślają te przypuszczenia, w okresie tym import rumuński do Czechosłowacji wyniósł bowiem identyczną kwotę, co w 1933 r., t. j. 61'8 miljn. Kcz. Aktywum na rzecz Czechosłowacji, jakkolwiek spadło poważnie, utrzymuje się jednak nadal, czyli że zamrożone kredyty, zamiast zmniejszać się, rosną dalej.

W obecnie zawartym układzie system kompensaty prywatnej oraz stosunek 125 : 100 został utrzymany nadal dla wszystkich eksportów do Rumunii, dokonanych od dn. 6/IV r. b. Natomiast zapłata za eksport do dn. 5/IV r. b. odbywać się będzie przez konto clearingowe. W wypadkach wyjątkowych, o ile wartość eksportu (dokonanego po dniu 5/IV r. b.) nie przekracza 5 tys. Kcz. (franco granica bez cła), odbywać się będzie zapłata również przez clearing. Przywóz z Rumunii do Czechosłowacji odbywać się będzie tylko w drodze prywatnej kompensaty, z wyjątkiem olejów mineralnych, za które zapłata odbywać się będzie przez clearing. Zapłata za import z Rumunii, o ile nie przekracza 5 tys. Kcz., może być dokonana przez clearing lub drogą prywatnej kompensaty.

Rumuński Bank Narodowy zrzekł się więc plafonu i przyjął na konto clearingowe wszystkie wierzytelności czeskosłowackie za dokonany eksport do dn. 5/IV r. b. Zabezpiecza to wprawdzie eksportera czeskosłowackiego od spadku leja, gdyż następuje od razu przerachowanie na Kcz., jednak pozostawia go nadal w tej sytuacji, że niemożność za dostarczony towar będzie uwięziona bezprocentowo na niewiadomo jak długi czas. Obowiązek dokonywania wypłat za cały eksport naftowy przez clearing jest również ofiarą ze strony rumuńskiego Banku Narodowego, gdyż dotychczas tylko część eksportu do Czechosłowacji odbywała się drogą clearingu.

Stosowany dotychczas system kompensaty prywatnej z Czechosłowacją doprowadził w Rumunii do rozrostu biur, pośredniczących w nawiązywaniu interesów

kompensacyjnych; biura te, zagarnawszy faktycznie monopol pośrednictwa, obciążały wymianę tak wysokimi prowizjami, że pochłonęły one całą premję eksportową i uczyniły towar importowany nierentownym. Dokonane obecnie ułatwienia techniczne zredukują w części konieczność posługiwania się temi biurami. Pozaatem strona czeskosłowacka otrzymała pewne przyrzeczenia w kierunku ograniczenia działalności tych biur.

Wszystko to jednak nie wpłynie wiele na powiększenie objętości wzajemnej wymiany. Wprawdzie strona rumuńska opracowała listę artykułów, których wywóz do Czechosłowacji mógłby być zwiększony (np. owoce), jednakże niema dotychczas pewności, jakie będą możliwości wywozu głównych artykułów rumuńskich do Czechosłowacji. Zwłaszcza co do zboża panuje całkowita niepewność. Wprawdzie, według kolportowanych wiadomości, Rumunię zwolniła wywóz zboża, z wyjątkiem pszenicy, jednakże posiadać ma do wywozu jedynie 30 tys. wagonów jęczmienia, którego Czechosłowacja nie potrzebuje. Natomiast kukurydza, której Czechosłowacja potrzebuje, ma być zwolniona dopiero po obliczeniu wysokości nowych zbiorów. Ale i wtedy nadwyżki eksportowe nie będą wielkie. Pozostają wreszcie

świnie, których wywóz do Czechosłowacji mimo posiadania kontyngentu jest obecnie minimalny ze względu na nierentowne ceny. Nie przyczyni się też do ułatwienia sytuacji nowopowstały monopol zbożowy w Czechosłowacji.

Przyszłość więc stosunków handlowych z Rumunią przedstawia się bardzo niepewnie, tak z powodu braku obiektów kompensacyjnych po stronie rumuńskiej, jak i dla niemożności szybkiego zlikwidowania zamrożonych w clearingu wierzytelności czeskosłowackich.

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

LITWA. — Umowa handlowa z Anglią. — W dn. 6/VII r. b. podpisana została w Londynie umowa handlowa litewsko-angielska¹⁾. Traktat ten należy do rzędu taryfowych, zawiera bowiem niezależnie od KNU szereg wzajemnie przyznanych zniżek celnych, z których ważniejsze podajemy poniżej (wysokość cła w litach od 1 kg):

Pozycja litew. taryfy celnej	Cł o:	
	przyznane Anglii	autono- miczne
13 Paszety wszelkie w opakowaniu hermetycznym	3	6
33 Sól mielona lub rozdrobniona	0'02	0'02 ÷ 0'05
37 Ryby marynowane w oliwie, occie lub w inny sposób przyrządzone, wszystko w opakowaniu hermetycznym	2	4
65 p. 3 Cement	0'01	0'01 ÷ 0'03
79 p. 1 Węgiel kamienny	0'005	0'0075
p. 3 Koks	0'004	0'0075
141 p. 1a Blacha żelazna i stalowa, blacha biała, płyty żelazne i stalowe, pokryte cynkiem, miedzią, niklem lub innymi zwykłymi metalami bez rysunków	0'26	0'35
173 p. 7a Samochody osobowe o wadze sztuki: do 1 000 kg od 1 000 do 1 200 kg Podwozia samochodowe o wadze sztuki powyżej 1 200 kg	2'50 3'— 0'75	3'50 3'50 1'—
183 p. 1a Przędza bawełniana niebielona	1'—	1'—
1b Przędza bawełniana barwiona oraz merceryzowana	1'30	1'30
186 p. 2a Przędza wełniana niebarwiona	2'—	2'—
Przędza wełniana barwiona	2'50	3'50
p. 3a Przędza wełniana skręcona niebarwiona	2'50	2'50
b Przędza wełniana barwiona	3'50	3'50
187 Niebarwione, bielone lub merceryzowane tkaniny bawełniane, zawierające w 1 kg wagi: p. 1 do 6 m ² p. 2 powyżej 6 do 10 m ² p. 3 powyżej 10 do 15 m ² p. 4 powyżej 15 m ²	3'50 4'50 5'50 6'—	3'50 5'— 6'— 6'—
179 p. 1 Wyroby półjedwabne ze sztucznego jedwabiu (zawierające 20 ÷ 50% sztucznego jedwabiu): a) barwione również drukowane, o szerokości powyżej 88 cm b) innych szerokości	20'— 30'—	60'— 60'—

U w a g a. — Tkaniny bawełniane, zawierające do 20% sztucznego jedwabiu, cła się, jak tkaniny bawełniane ze zniżką 10%. Tkaniny wełniane, które zawierają do 5% sztucznego jedwabiu, cła się, jak tkaniny wełniane.

Wiele z artykułów, wymienionych powyżej, zostało na Litwie skontyngentowane. W związku z zakończeniem rokowań z Anglią oczekiwać należy nowej listy towarów, podlegających ograniczeniom

w przywozie, co utrudni państwom trzecim korzystanie z KNU, przyczyni się zaś do rozwoju stosunków handlowych z Anglią, w stosunku do której ograniczenia te nie będą miały zastosowania.

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 30/1934, str. 942.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 9÷22/VIII r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	9÷15/VIII	16÷22/VIII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszonica:			
Berlin . . .	19 90	19 90	—
Praga . . .	160 00	164 50	+ 28
Chicago . . .	4 08	4 00	- 20
Buenos Aires	1 54½	2 60	+ 11 2
Liverpool . .	3 54	3 46½	- 23
Wiedeń . . .	35 59	35 59	—
Hamburg . . .	6 10	5 77	- 5 5

	9÷15/VIII	16÷22/VIII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Zyto:			
Berlin . . .	15 90	15 90	—
Praga . . .	124 70	128 50	+ 3 1
Chicago . . .	3 38	3 38	—
Wiedeń . . .	25 12½	25 12½	—
Hamburg . . .	4 54	4 43	- 2 5

	9÷15/VIII	16÷22/VIII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Owies:			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	115 50	114 50	- 0 9
Chicago . . .	3 63	3 58	- 1 4
Buenos Aires	1 23	2 16	+ 43 1
Liverpool . .	3 39½	3 53½	+ 4 1
Wiedeń . . .	23 50	23 50	—
Hamburg . . .	4 03	3 78	- 6 3

	9÷15/VIII	16÷22/VIII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	20 87	21 00	+ 0 6
Praga . . .	—	132 50	—
Chicago . . .	3 59	4 09	+ 13 9
Wiedeń . . .	27 25	27 25	—
Hamburg . . .	4 80	5 21	+ 8 5

	9÷15/VIII	16÷22/VIII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Jęczmień zwykły:			
Berlin . . .	—	—	—

METALE

ŻELAZO. — I połowa sierpnia nie przyniosła żadnych poważniejszych zmian na rynku żelaznym, który w dalszym ciągu pozostawał w kompletnym zastoju. Pewna lekka poprawa dała się zauważyć jedynie w blachach, dzięki dosyć znacznym obciążeniom sowieckim i japońskim; Sowiety w ogólnym obciążeniu na ok. 40 tys. t zamówiły blachy ok. 8 tys. t i żelaza uniwersalnego ok. 7 tys. t, Japonia natomiast — ok. 6 tys. t blachy. Dla Danii została podniesiona cena żelaza o sz. 2. Jest to jednak wyjątek, gdyż ceny nigdzie nie zdradzają możliwości zwykłych. W Indiach projektowane jest wprowadzenie cła, przyczem Anglia otrzymałaby znaczne preferencje; motywowane to jest koniecznością ochrony rodzimego przemysłu, jeżeli się jednak zważy, że roczne zapotrzebowanie Indji wynosi ok. 1 5 milijn. t, z czego przemysł krajowy może pokryć zaledwie 600 tys. t, to argument ochrony przemysłu nie wydaje się być istotnym.

W poszczególnych krajach położenie było następujące:

Na rynku niemieckim położenie nie wykazywało widocznej zmiany, zapotrzebowanie jest naogół dosyć dobre, pomimo letniego zastoju, który tu daje się odczuwać tylko w nieznacznym stopniu

i przeważnie tylko w stosunku do pewnych wytworów. Dzięki dosyć ożywionej działalności przemysłu przetwórczego zapotrzebowanie na żelazo sztabowe i formowe było dobre, słabsze natomiast było na gatunki budowlane. W dziale blach, szczególnie grubych i cienkich, ożywienie utrzymywało się, mniejszy popyt zaznaczył się w blachach średnich. Dla rur zainteresowanie powoli wzmagą się. Ceny utrzymywały się bez zmiany.

Interesy eksportowe już w lipcu wykazywały osłabienie, w okresie zaś sprawozdawczym nie było widać poprawy. Pomimo to jednak eksport w I połowie r. b. wzrósł o 66% w stosunku do zeszłorocznego. Pomimo wzrostu wytwórczości wywóz stanowił 25 ÷ 27%. Wobec trudności płatniczych i dewizowych w różnych krajach huty niemieckie starają się zawierać umowy kompensacyjne za swoje wytwory gotowe; tak, w ostatnich czasach zostały zawarte umowy z Mandżukuo, z Palestyną, z Chili, z Brazylią i z kilku stanami Amer. Centralnej — wzajemnie za kawę, wełnę, oleje i t. d. Szczególnie dobrze rozwija się eksport szyn, na które w różnych krajach jest duże zapotrzebowanie wobec zaniechania w ostatnich latach wielu inwestycji.

We Francji zmian wyraźniejszych nie było. Lekka poprawa, jaka zaznaczyła się w II połowie lipca, utrzymywała się w dalszym ciągu, jednakże ciągle była daleka od zapewnienia hutom dostatecznego zatrudnienia. Syndykat sprzedawczy hut zwrócił się do władz z memorjałem, w którym żąda szerszego udziału przemysłu w zamówieniach ogólnego programu robót. Duża uwaga hutnictwa francuskiego zwrócona jest obecnie na polepszenie gatunku żelaza. W sprawie tej dużą szkodę przynoszą drobne walcownie, które skupiają lepsze gatunki żelastwa i fabrykują z niego t. zw. żelazo pakietowe, które jest gorsze od zlewego (z pieców martenowskich lub z tomasów). Żelazo to może być taniej sprzedawane i robi dużą konkurencję hutom. To też huty postanowiły nie wypuszczać od siebie i nawet skupować na rynku żelastwo, używane przez wspomniane walcownie, ażeby zmusić te ostatnie do walcowania żelaza zlewego i tem podnieść ogólny gatunek francuskiego żelaza. W dziale surowki położenie się nie zmieniło, zapotrzebowanie jest słabe, gdyż spozycy mają jeszcze duże zapasy z zakupów dawniejszych, pomimo to jednak cena utrzymywała się na osiągniętej wysokości 210 fr. za Nr. PL 3. W dziale stalowni i walcowni zamówień jest mało. Portfele zaopatrzone są stosunkowo niezłe w walcowniach szyn i ciężkich profili, natomiast znacznie słabiej w drobnych profilach, żelazie handlowym, betonowym i t. d. Ceny pozostawały bez zmiany przy podstawowej cenie 560 fr. za tonnę żelaza sztabowego w gat. tomasowskim.

W Belgii położenie naogół nie jest najgorzej, jednakże konjunktura sezonowa odbiła się tu w dużym stopniu. Poważniejszych zamówień brak jest zupełnie, jednak drobne napływają ciągle — tak, że niektóre działy, jak np. blacha, zatrudnione są w niezłym stopniu. Notowano za żelastwo martenowskie 21 ÷ 22 fr., za wielkopieczowe 20 fr. za 100 kg. Są nadzieje na większy zbył do Niemiec, które narazie, ze względu na pertraktacje handlowe, trzymają się w rezerwie.

W Anglii w dalszym ciągu zaznacza się zmniejszenie obrotów, naogół jednak

nastroj jest optymistyczny, opinia przypisuje to zmniejszenie konjunktury sezonowej i oczekuje ożywienia się interesów z nastąpieniem jesieni w skali jeszcze większej, niż to było uprzednio. Jednakże koła fachowe oceniają sytuację mniej optymistycznie, uważając, że rynek wewnętrzny jest już nasycony i że główną uwagę należy obecnie zwrócić na eksport. W dziale półproduktów jest do zanotowania parę większych obciążunków po £ 5.10.0 za kęsy. W dziale wytworów gotowych daje się odczuwać coraz silniejsza konkurencja hut kontynentalnych. W belkach i grubych profilach położenie hut jest dosyć dobre. W blaszach grubych ostatnie specyfikacje wyniosły 30 tys. t, dzięki zamówieniom stoczni. Cena żelaza sztabowego utrzymywała się na wysokości £ 7.10.0 ÷ 8.2.0.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ złot. fob port — notowane były w dn. 10/VIII 1934 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surowka:			
odlewn. Nr. III (2 5-3 0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.6	2. 7.0
platinny	—	2. 8.6	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	3. 0.0	2.19.6
kałowniki	—	3. 1.6	3. 1.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.17.6	5.17.6
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
drut-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 7.6	4. 7.0
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynk.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.15.0	5.15.0

METALE NIEŻELAZNE. — I połowa sierpnia nie przyniosła na światowym rynku metali żadnej poważniejszej zmiany. Ogólny nastrój na rynku był dobry, co pomimo zmniejszonego pokupu pozwoliło na utrzymanie cen, a nawet w niektórych metalach na lekką ich wyżkę. Jedyne cyna wykazała w okresie sprawozdawczym dosyć znaczną zniżkę cen. Jak wiadomo, w Niemczech w końcu kwietnia zostały wprowadzone ograniczenia w handlu metalami nieżelaznymi, a właściwie zakaz ich przywozu bez specjalnego zezwolenia, co miało na celu podźwignięcie własnej wytwórczości tych metali i uzyskanie lepszej ceny na rynku wewnętrznym. Ceny te, rzeczywiście, zaczęły wzrastać — tak, że różnica ich na giełdach londyńskiej i berlińskiej stawała się coraz większa. Na początku sierpnia specjalnym dekretem został ustalony dla miedzi, cynku, ołowiu, cyny i niklu poziom cen, którego nie wolno jest przekraczać. Poziom ten regulowany jest dekretemi, które mają za zadanie zbliżyć wewnętrzne ceny niemieckie do cen światowych i jednocześnie zapewnić rynkowi możliwie największą ich stałość.

Położenie na rynkach poszczególnych metali przedstawiało się, jak następuje:

Na rynku miedzi położenie pozostawiało wiele do życzenia. Wydarzenia międzynarodowe, jakie obecnie ciągle zachodzą, bynajmniej nie przyczyniają się do wzrostu zaufania i nie usposabiają do zawierania interesów. Poza ten okres letni wpływa również hamująco na rozwój rynku. Niemcy prawie zupełnie nie wchodzi już w rachubę. Francja pokrywa jedynie swoje bieżące zapotrzebowanie, wstrzymując się od poważniejszych zakupów, inne państwa wykazują również wielką rezerwę. Jedynie Anglia wykazywała dosyć duże zainteresowanie, szczególnie co do cynku elektrolitycznego, którego zakupy były dosyć znaczne.

Na rynku cyny zapotrzebowanie było słabe i ograniczało się przeważnie do zakupów dla potrzeb bieżących. Zwyżka ceny, jaka się ujawniła w II połowie lipca, spowodowana została zwiększoną zakupami dla stworzenia zapasów poolu buforowego, z chwilą jednak zgromadzenia ich cena od razu spadła; tendencja zniżkowa w sprawozdawczym okresie wywołana była wzrostem zapasów, jaki okazał się w końcu lipca, oraz porównaniem liczb konsumpcji i wytwórczości. W dn. 13/VIII odbyło się w Londynie posiedzenie komitetu cynowego, który postanowił zmniejszenie kwoty wytwórczości na okres 1 X ÷ 31/XII 1934 r. z 50% na 40% w stosunku do tonnażu zasadniczego. Jak wiadomo, w kwietniu na przeciąg ½ roku podwyższona była produkcja do 50%. Decyzję zmniejszenia wytwórczości spowodowało bardzo silne w ostatnich czasach zmniejszenie się spożycia, które szczególnie zaznaczyło się w Ameryce. Cena cyny jest narazie utrzymywana przez komitet na poziomie £ 225 ÷ 230, jednakże coraz liczniej pojawiają się głosy za obniżeniem tej ceny do ok. £ 200 ze względu na konieczność podniesienia spożycia oraz przeciwdziałania wprowadzaniu namiastek, jak: aluminium, chrom i inne, co do których Niemcy prowadzą szerokie studia.

Rynek cynkowy nie wykazywał żadnych prawie zmian. Zapotrzebowanie było niezłe i usposobienie rynku naogół

dobrze. Przedłużenie kartelu wywarło korzystny wpływ, zwiększając ogólne zaufanie do kierownictwa tego rynku. Okazało się to w lekkim podniesieniu się ceny, jaka ujawniła się w ciągu sprawozdawczego okresu.

Rynek ołowiu wykazywał znacznie słabsze usposobienie; zapotrzebowanie jest bardzo małe, z wyjątkiem Anglii i jej kolonii, gdzie zakupy były względnie niezłe. Ceny nie wykazywały poważniejszych wahań i utrzymywały się mniej więcej na dotychczasowym poziomie. Położenie statystyczne nie jest korzystne, gdyż zapasy się nie zmniejszają i w silnym stopniu ciąży na rynku.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się, jak następuje (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga — terminowe): Miedź standard wykazała w okresie sprawozdawczym stratę £ $\frac{3}{8}$, wzgl. $\frac{5}{16}$; miedź elektrolityczna również straciła £ $\frac{1}{4}$, natomiast rafinowana przy zamknięciu swego rachunku nie wykazała zmiany. Cyna straciła przy obu rodzajach transakcji po £ $\frac{1}{2}$. Ołów wykazał stratę £ $\frac{3}{16}$ przy operacjach kasowych, natomiast zyskał £ $\frac{1}{8}$ przy sprzedaży na termin. Cynk zyskał £ $\frac{3}{16}$, wzgl. $\frac{5}{16}$. Srebro straciło d $\frac{1}{16}$, wzgl. $\frac{1}{16}$ na uncji. Złoto zyskało d $\frac{3}{2}$ na uncji. Inne metale oraz blacha biała zmian w cenach nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali w £ za 1016 kg z wyjątkiem blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach o wym. 20' × 14' × 0.24 mm, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję:

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy			
	okres ultimo	maksy- mum	mini- mum	ulti- mo
M i e d z :				
standard:				
kasa	28 $\frac{13}{16}$ -7 $\frac{7}{8}$	29 $\frac{5}{16}$	28 $\frac{2}{8}$	28 $\frac{3}{8}$ - $\frac{1}{2}$
term.	29 $\frac{1}{8}$ -3 $\frac{3}{16}$	29 $\frac{11}{16}$	28 $\frac{13}{16}$	28 $\frac{13}{16}$ -7 $\frac{7}{8}$
elektrol.	31 $\frac{3}{4}$ -32 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{1}{4}$	31 $\frac{1}{2}$	31 $\frac{1}{2}$ -32
rafinow.	31 $\frac{1}{4}$ -32 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{3}{4}$	31 $\frac{1}{4}$	31 $\frac{1}{4}$ -32 $\frac{1}{2}$

C y n a :

kasa	231 $\frac{1}{4}$ -3 $\frac{3}{8}$	230 $\frac{3}{4}$	227 $\frac{1}{2}$	229 $\frac{3}{4}$ -7 $\frac{7}{8}$
term.	231 $\frac{1}{4}$ -3 $\frac{3}{8}$	230 $\frac{7}{8}$	227 $\frac{3}{8}$	229 $\frac{3}{4}$ -7 $\frac{7}{8}$

O ł ó w :

kasa	11 $\frac{1}{16}$	11 $\frac{1}{8}$	10 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{7}{8}$
term.	11 $\frac{1}{16}$	11 $\frac{1}{8}$	10 $\frac{1}{8}$	11 $\frac{3}{16}$

C y n k :

kasa	13 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{11}{16}$	13 $\frac{3}{8}$	13 $\frac{11}{16}$
term.	13 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{13}{16}$	13 $\frac{1}{8}$	13 $\frac{3}{16}$

G l i n :

dla kraju	100	100	100	100
" za gr.	—	—	—	—

N i k i e l :

dla kraj	200-205	205	200	200-205
" za gr.	200-205	205	200	200-205

B l a c h a

biała.	18	18	18	18
--------	----	----	----	----

P l a t y n a

"Spong"	7 $\frac{1}{4}$	7 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{3}{4}$
---------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

S r e b r o :

kasa	20 $\frac{5}{16}$	21 $\frac{3}{4}$	20 $\frac{7}{16}$	21 $\frac{3}{4}$
term.	20 $\frac{3}{8}$	21 $\frac{11}{16}$	20 $\frac{1}{2}$	21 $\frac{11}{16}$

Z ł o t o .	138.0 $\frac{1}{2}$	138.4	137.10	138.4
-------------	---------------------	-------	--------	-------

Na rynku starych metali we Francji panowało usposobienie spokojne przy cenach bez zmiany. W Niemczech natomiast, skutkiem ograniczenia przywozu nowych metali, zapotrzebowanie na stare było duże i ceny miały tendencję wybitnie zwyżkową. Jednakże dekret rządowy ograniczył wzrost tych cen, równając je stopniowo do cen światowych — tak, że w porównaniu z dawnymi cenami nastąpiła zniżka. Notowano w handlu hurtowym (za 100 kg) następujące ceny: w Niemczech loco zakład spożywający — w RM w dn. 11/VIII (w nawiasie ceny z dn. 31/VII): miedź 40 $\frac{1}{2}$ —42 $\frac{1}{2}$ (43 $\frac{1}{2}$ 44 $\frac{1}{2}$), brąz 42—45 (48—51), mosiądz 27—29 (35—36), cynk 13—14 (12 $\frac{1}{2}$ —13 $\frac{1}{2}$) i ołów 14—16 (14—15). Analogiczne ceny we Francji loco Paryż w dn. 13/VIII (i 27/VII) — we fr. fr. wynosiły: 175 (175), 190 (190), 115 (115), 65 (65) i 70 (70).

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie—zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki zł 1 200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/8 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GRYSZTOR

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
**XVIII NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się we wtorek dn. 4 września 1934 r., o godz. 17, w Warszawie, w siedzibie Zarządu (Al. Ujazdowska Nr. 51), z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Nabycie nieruchomości;
- 3) Emisja obligacji.

Właściciele akcji imiennych (ser. A), zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, mają prawo głosu bez osobnego zgłoszenia, zaś właściciele akcji na okaziciela (ser. B), winni złożyć swe akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, t. j. do dn. 27 sierpnia r. b. włącznie, w Banku Handlowym w Warszawie (Wydział Depozytowy, ul. Traugutta Nr. 9), w Polskim Banku Komercyjnym (Al. Jerozolimskie Nr. 36), lub do Kasy Zarządu Spółki (Al. Ujazdowska Nr. 51). Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. Takież kwity mogą wydawać: Banque de Bruxelles (Bruksela, 2 rue de la Régence) i Trust Métallurgique Belge-Français (Bruksela, 168, rue Royale). Na kwitach tych powinny być oznaczone numery akcji.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akc. Przemysłu Cementowego „Wiek“ w Ogrodzieńcu

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — w myśl § 17 Statutu Spółki — zostaje zwołane

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

na dz. 9 września 1934 r. o godz. 17 w Warszawie, ul. Kredytowa Nr. 16 w lokalu Rady Prawnego naszej Spółki P. Adwokata Adama Taubwurcla z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Uchylenie uchwał Walnych Zgromadzeń, zatwierdzających bilanse za lata 1931, 1932 i 1933 w punktach, dotyczących pokrycia strat z r-ku „Pozostałość Nadwyżki z Przerachowania Bilansu“;
- 3) Powzięcie uchwały co do zaniechania pokrycia strat za lata 1931, 1932 i 1933 z r-ku „Pozostałość Nadwyżki z Przerachowania Bilansu“ i reasumcja bilansów za lata 1931, 1932 i 1933;
- 4) Reasumcja bilansu za 1933 r. przez utworzenie specjalnego rachunku przejściowego różnic kursowych w myśl ustawy z dn. 18 marca 1932 r. („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 25, poz. 226) oraz rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 2 lipca 1932 r. („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 64, poz. 604);
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej zgodnie z § 40 Statutu;
- 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów i Zarządu.

W myśl § 19 Statutu, Akcjonariusze, chcący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni zawczasu powiadomić o tem Zarząd, celem umieszczenia zgłoszonych spraw w II ogłoszeniu.

W myśl § 21 Statutu, Akcjonariusze, chcący brać udział w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni przedstawić swe akcje lub świadectwa depozytowe z wyszczególnieniem Nr. Nr. akcji najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w biurze Spółki w Łodzi, Al. Kosciuszki Nr. 53, lub w którymkolwiek z banków akcyjnych w Polsce.

Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II Handlowy
dn. 17 kwietnia 1934 r. Firm. 907/34 B. I. 258

Zmiany, dotyczące firmy Spółki Akcyjnej.

Do rejestru wpisano dn. 27 kwietnia 1934 r. Brzmienie firmy:
Spółka Akcyjna „Nafta”

Siedziba Spółki: Lwów, plac Marjacki 8. Zmiany: Wpisuje się prokurę Inż. Stanisława Psarskiego, zam. w Borysławiu.

Dr. Lisowski, Sędzia Okręgowy

Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II Handlowy
dn. 9 marca 1934 r. Firm. 618/34 B III 10

Zmiany przy istniejącej już Spółce Akcyjnej.

Do rejestru wpisano dn. 8 maja 1934 r. Nazwa firmy:

„Pionier” Spółka Akcyjna dla Poszukiwania i Wydobywania Mineralów Bitumicznych we Lwowie

Siedziba firmy: Lwów. Zmiany: 1) Uchwała Walnego Nadzwyczajnego Zgromadzenia z dn. 15 lutego 1934 r. Nr. Rozp. 231/34, wybrano do Zarządu Dr. Jerzego Kozickiego we Lwowie na miejsce Pawła Setkowicza, który ustąpił; 2) Uchwałę Zarządu z dn. 18/I 1934 r. udzielono prokury Inż. Stanisławowi Paraszczakowi.

Dr. Lisowski, Sędzia Okręgowy

Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II Handlowy
dn. 18 kwietnia 1934 r. Firm. 904/34 B. II. 202

Zmiany, dotyczące firmy spółki akcyjnej.

Do rejestru wpisano: dnia 26 kwietnia 1934 r. Brzmienie i siedziba firmy:

„Premier” Polska Naftowa Spółka Akcyjna we Lwowie, pl. Marjacki 8

Zmiany: Prokurę nadano Inż. Stanisławowi Psarskiemu, zamieszkałemu w Borysławiu.

Dr. Lisowski, Sędzia Okręgowy

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Przemysł Wełniany S. Barciński i S-ka” w Łodzi

zawiadamia, że w ciągnięciu, odbytem w dn. 30 czerwca 1934 r. wylosowane zostały następujące numery obligacji Spółki:

2, 5, 47, 153, 208, 244, 296, 310, 403, 441, 459, 562, 625, 659, 703, 704, 729, 827, 842, 995, 1012, 1141, 1205, 1229, 1494, 1601, 1675, 1693, 1765, 1780, 1869, 1884, 1888, 1981, 2006, 2028, 2143, 2146, 2273, 2311, 2312, 2321, 2332, 2362, 2397, 2432, 2442, 2446, 2474, 2475, 2476, 2486, 2508, 2569, 2585, 2591, 2599, 2641, 2704, 2706, 2727, 2748, 2753, 2757, 2762, 2771, 2775, 2783, 2802, 2813, 2815, 2819, 2827, 2831, 2868, 2879, 2884, 3039, 3048, 3091, 3128, 3151, 3162, 3175, 3181, 3311, 3461, 3625, 3631, 3657, 3664, 3682, 3691, 3719, 3790, 3795, 3840, 3912, 3934, 3958.

I OGŁOSZENIE

Stosownie do uchwały Walnego Zebrania z dn. 27/III 1934 r.
otwarta została likwidacja

Spółki Akcyjnej Tow. „Solomit” w Katowicach

Zostało to zapisane w rejestrze handlowym Sądu Grodzkiego w Katowicach do L. IV R. H. B 1096.

Wzywa się wierzycieli o zgłaszanie swych pretensyj w ciągu 6 miesięcy od dnia ostatniego opublikowania niniejszego ogłoszenia.

Tow. „Solomit”, Sp. Akc. w likwidacji
Katowice, Powstańców 44

(—) Koczan, (—) Czok, likwidatorzy

Z powodu niedojścia do skutku dla braku kompletu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, zwołanego na dz. 31 lipca 1934 r., zwołuje niniejszem

Zarząd Spółki Akcyjnej „Małopolska Fabryka Żarówek” we Lwowie na podstawie ostatniego ustępu § 7 statutu i uchwały Rady Nadzorczej z dn. 31 lipca 1934 r., ponownie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

które bez względu na wysokość reprezentowanego kapitału akcyjnego, może powziąć prawomocne uchwały we wszystkich sprawach, umieszczonych na porządku dziennym pierwszego Walnego Zgromadzenia. Walne Zgromadzenie odbędzie się dn. 6 września 1934 r., o godz. 18, w Warszawie, w lokalu Oddziału Sprzedaży Małopolskiej Fabryki Żarówek, Spółki Akcyjnej, przy ul. Ś-to Krzyskiej 25, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok gospodarczy 1933/34;
- 2) Uchwała o użyciu kapitałów rezerwowych;
- 3) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 4) Kwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków za rok gospodarczy 1933/34;
- 5) Djetety członków Rady Nadzorczej przy podróży dla spółki, tudzież ich roczne wynagrodzenie;
- 6) Potwierdzenie kooptacji i wybór Rady Nadzorczej na okres 3 letni;
- 7) Sposób i rozmiar dalszej pracy Spółki.

Dodatkowe sprawy na porządek dzienny należy zgłosić do Zarządu pisemnie nie później jak czterdzieści dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji mają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli akcje lub przewidziane art. 399 rozporządzenia Prezyd. Rzeczypospolitej z 27 czerwca 1934 r. zaświadczenia depozytowe złożone zostaną w kasach Spółki we Lwowie, ul. Lwowskich Dzieci 25, lub w Warszawie, Ś-to Krzyska 25, lub w Rotterdamsche Bankvereening N. V. wraz z filjami w Holandji, lub w Powszechnym Banku Kredytowym S. A. wraz z filjami w Polsce, przynajmniej 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Ogłoszeniem tem prostuje się równocześnie poprzednie mylne ogłoszenie, umieszczone w dn. 11 sierpnia 1934 r. w numerze 32 „Polski Gospodarczej”.

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Delatyn—Kołomyja—Stefanówka

SPÓŁKA AKCYJNA

Stosownie do postanowień §§ 11—20 statutu podpisany Zarząd Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Delatyn—Kołomyja—Stefanówka” zwołuje niniejszem

XXXIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Delatyn—Kołomyja—Stefanówka” na dz. 14 września 1934 r. o godz. 10 przedpoł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1, II p.

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od I/I do 31/XII 1933 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Po myśli postanowień § 21 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Kasie Skarbowej I we Lwowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być ogłoszone najpóźniej w dn. 29 sierpnia 1934 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Jagiellońska 1, II p. (Gmach Galicyjskiej Kasy Oszczędności).

Lwów, dn. 16 sierpnia 1934 r.

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Towarzystwo Ubezpieczeń „Piastr”, Spółka Akc.

w wykonaniu uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 6 lipca 1934 r., zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

które odbędzie się w dn. 30 sierpnia 1934 r., o godz. 6 po poł., w sali posiedzeń Towarzystwa w Warszawie, przy ul. Mo-niuszki Nr. 10, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia przez Prezesa Zarządu i wybór Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r.;
- 3) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów (o ile były zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych).

Wolnych wniosków PP. Akcjonariuszów nie zgłoszono.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne, o ile na niem reprezentowana będzie, stosownie do § 21 statutu Spółki, nie mniej niż jedna czwarta ogólnej ilości akcji.

PP. Akcjonariusze, posiadający akcje na okaziciela, a chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w kasie Spółki swe akcje względnie świadectwa depozytowe, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

Zarząd Spółki Akcyjnej Towarzystwo Ubezpieczeń „Piastr” przypomina tym PP. Akcjonariuszom Towarzystwa „Piastr” a także sfuzjonowanej Spółki Akcyjnej „Zjednoczone Towarzystwo Ubezpieczeń Omnium i Wilja”, którzy nie wymienili dotychczas posiadanych przez nich akcji po zł 10, nominalnej wartości każda na nowe po zł 100, a życzyliby sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, o konieczności dokonania wymiany akcji przynajmniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia. Wymiana akcji dokonywa się codziennie w wydziale Sekretarjatu od 9 godz. do 13, z wyjątkiem niedziel i świąt.

Sąd Okręgowy we Lwowie. Wydział II Handlowy

dn. 12 kwietnia 1934 r.

Firm. 705/34-B. III 171

Wpis Oddziału Spółki Akcyjnej.

Do rejestru wpisano dn. 4 maja 1934 r. Brzmienie firmy:

POLSKA AKCYJNA SPÓŁKA TELEFONICZNA SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

Siedziba Zakładu Głównego: Warszawa, ul. Zielna 37. Siedziba Oddziału: Lwów. Przedmiot przedsiębiorstwa: przebudowa, rozbudowa i eksploatacja sieci telefonicznych w Warszawie, Łodzi, Lwowie, Boryslawiu oraz Zagłębiu naftowym, Bydgoszczy, Lublinie, Białymstoku. Zakres działalności Spółki może być rozszerzony i na inne miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej. Wysokość kapitału zakładowego zł 42 477 120, podzielonych na 49 392 akcji po zł 860, całkowicie wpłaconych. Wszystkie akcje są imienne bez prawa zamiany ich na akcje na okaziciela. Członkowie Zarządu: Przewodniczący Inż. Aleksander Olendski, Warszawa, Aleje Ujazdowskie 48, członkowie: Ludwik Klewin, Warszawa, Kielecka 37 i Inż. Siegfried Häggberg, Warszawa, Tłomackie 10. Prezes Rady Nadzorczej Spółki Inż. Franciszek Drzewiecki, Warszawa, Barbary 2a. Wiceprezes Franciszek Sienkiewicz, Warszawa, Sędziowska 19. Spółka opiera się na statucie, zatwierdzonym przez Ministra Przemysłu i Handlu i Ministra Skarbu w dn. 4.VIII 1931 r. Czas trwania Spółki: nieograniczony. Zastępstwo Spółki: Prezes Rady Nadzorczej lub wiceprezes podpisują łącznie z przewodniczącym Zarządu lub innym członkiem Zarządu weksle, plenipotencje pod ścieploną Spółki oraz akty hipoteczne i notarialne. Zarząd zastępuje Spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Ogłoszenia Spółki umieszczane będą w „Monitorze Polskim”.

Dr Lisowski, Sędzia Okręgowy

!!! PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI !!!

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akc. „Siew” Hodowla Roślin na Włoszanie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 września 1934 r. o godz. 17 w lokalu Towarzystwa Łowieckiego w Poznaniu ul. Młyńska 9, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności S-ki; przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933/34 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933/34 r. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej oraz ustalenie djet dla Rady Nadzorczej w myśl § 5 statutu; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, podlegają stwierdzeniu według księgi akcjonariuszy S-ki Akc. „Siew”.

Zarząd: *Czesław Danielewicz, Chostowski*

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Dom Książki Polskiej, Hurtownia dla Księgarzy i Wydawców w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 września 1934 r. o godz. 18 w Siedzibie Spółki, przy ul. Pi. Trzech Krzyży 8, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej oraz bilansu za 1933/34 r., r-ku zysków i strat i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1934/35 r.; 4) Wybór 3 członków Zarządu i 3 członków Rady Nadzorczej; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej; 6) Wybór trzeciego czasopisma do ogłoszeń Spółki; 7) Wolne wnioski.

Spółka Akcyjna

„Nasza Księgarnia” w Warszawie

Bilans zamknięcia w dn. 31 marca 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 2 021·65; P. K. O. zł 28 281·38; Udziały zł 500·00; Weksle obce zł 357·40; Pożyczka Narodowa zł 1 896·00; Towary własne zł 192 683·31; Ruchomości zł 28 237·31; Dłużnicy zł 76 428·13; Sumy przechodnie zł 532·00; Towary komisowe zł 181 409·05; Różni za n/komis zł 82 345·71. Razem zł 594 691·94.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 120 000·00; Kapitał zapasowy zł 30 400·43; Fundusz amortyzacyjny zł 8 090·09; Fundusz specjalny rezerwowy zł 40 000·00; Niepodjęta dywidenda za popr. lata zł 7 721·60; Wierzyciele zł 96 099·13; Akcepty zł 5 000·00; Sumy przechodnie zł 103·00; Różni za towary komisowe zł 181 409·05; Towary konsygn. (n-komisowy) zł 82 345·71; Czysty zysk zł 23 522·93. Razem zł 594 691·94.

Rachunek strat i zysków

za okres od dn. 1 kwietnia 1933 r. do dn. 31 marca 1934 r.

Pensje pracowników zł 65 800·50; Pensje Zarządu zł 10 000·00; Lokal, światło i inne zł 22 247·84; Mater. kanc. zł 1 917·53; Ogłoszenia i reklama zł 14 614·71; Ubezpieczenia zł 728·95; Podatki zł 14 094·61; Znacznki stempl. i blankiety wekslowe zł 2 267·62; Poradnia bibliograficzna zł 428·30; Procenty od pożyczek zł 515·00; Opł. manip. w P.K.O. zł 1 066·15; Dyskonto i inkaso weksli zł 15·16; Koszty sądowe i rejentalne zł 707·55; Świadczenia socjalne zł 5 964·95; Drobnie ofiary zł 266·69; Poczta zł 2 064·35; Skradzione pap. % i gotówka zł 4 786·95; Zysk do podziału zł 23 522·93. Razem zł 171 009·79.

Zysk brutto na sprzedaży zł 170 066·74; % w P. K. O. zł 285·85; Dywidenda od udziałów zł 8·00; Z prenumeraty „Poradnika Językowego” zł 649·20; Razem zł 171 009·79.

NASZA KSIĘGARNIA

Związku Nauczycielstwa Polskiego, Sp. Akc.
Warszawa, Świętokrzyska 18

Towarzystwo Karwice-Gzierańskiej Cukrowni i Rafinerji

SPOŁKA AKCYJNA

Bilans za rok operacyjny 1933/34 od dn. 1 kwietnia 1933 r. do dn. 31 marca 1934 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 4 163 754·69; Inwentarze zł 530 859·63; Kasa i banki zł 5 142·20; Weksle obce zł 170 000·00; Udziały i kaucje zł 64 556·81; Materjały zł 106 237·81; Cukier zł 1 644 725·35; Melas zł 713·16; Dłużnicy zł 564 369·66; Sumy przechodnie zł 54 817·52; Dzierżawa majątków zł 313 394·13; Straty ubiegłego okresu zł 488 194·53; Razem zł 8 106 765·49.

Różni za gwarancje i kaucje hipoteczne zł 2 743 500·00.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 1 750 000·00; Kapitał zapasowy zł 34 734·68; Kapitał amortyzacyjny zł 720 667·73; Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego zł 661 001·25; Akcepty zł 638 366·06; Banki zł 1 709 651·48; Wierzyciele zł 1 342 418·48; Zaliczki na cukier zł 1 156 725·35; Zysk zł 93 200·46; Razem zł 8 106 765·49.

Gwarancje i kaucje hipoteczne zł 2 743 500·00

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Strata na kampanji zł 244 844·90; Strata na majątkach zł 32 923·86; Spisano na straty przy spisach inwentarzy zł 40 353·09. Zysk do podziału przez Walne Zgromadzenie zł 93 200·46. Razem zł 411 322·31.

ZYSKI. — Zysk na różnicy kursu zł 410 096·82; Zysk na realizacji cukru zł 1 225·49. Razem zł 411 322·31.

Towarzystwo Włókiennicze A. Aronson i Sydowie, Sp. Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Maszyny, ruchomości, utensylja i urządzenie zł 193 335·70; Kasa zł 563·27; Remanenty zł 41 095·38; Papiery wartościowe zł 772·70; Koszty organizacji zł 1 324·70; Sumy przechodnie zł 236·03; Dłużnicy, wierzyciele, różni i banki zł 105 061·47; Straty niepokryte zł 182 040·57; Strata za 1933 r. zł 44 556·72; Razem zł 568 986·54.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 250 000·00; Kapitał zapasowy zł 3 038·95; Kapitał amortyzacyjny zł 79 932·86; Dłużnicy, wierzyciele, banki, różni i podatki zaległe zł 140 235·42; Akcepty zł 84 179·31; Sumy przechodnie zł 11 600·00; Razem zł 568 986·54.

Rachunek strat i zysków

Przychód razem zł 210 922·58; Suma zł 210 922·58.
Rozchód razem zł 166 365·86; Strata za 1933 r. zł 44 556·72; Suma zł 210 922·58.

Ogólne Zebranie uchwaliło wezwać Zarząd do niezwłocznego przystąpienia do uzupełnienia kapitału akcyjnego, zgodnie z wymaganiami Kodeksu Handlowego.

Browar i Słodownia w Włocławku

SPOŁKA AKCYJNA

Bilans w dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 261 905·75; Maszyny i aparaty zł 131 305·87; Instalacje elektryczne zł 7 317·15; Urządzenia biura zł 5 028·42; Różne urządzenia zł 36 432·54; Ruchomości zł 24 919·69; Inwentarz żywy zł 600·00; Inwentarz martwy zł 23 673·10; Kasa zł 1 778·35; Piwo zł 7 437·00; Magazyn zł 30 669·61; Weksle zł 150·00; Sumy przechodnie zł 170·42; Dłużnicy zł 56 939·24; Straty i zyski zł 17 273·81. Ogółem zł 605 600·95.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 300 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 110 924·36; Kapitał zasobowy zł 41 533·73; Akcepty zł 35 691·48; Wierzyciele zł 85 311·92; Sumy przechodnie zł 32 139·46; Ogółem zł 605 600·95.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Strata na kampanji zł 17 603·41; Ogółem zł 17 603·41.

MA. — Zysk ze sprzedaży obcych piw zł 329·60; Strata z 1933 r. zł 17 273·81. Ogółem zł 17 603·41.

Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II Handlowy
dn. 4 maja 1934 r. Firm. 1016/34 B. I. 50

Zmiany, dotyczące firmy Spółki Akcyjnej
Do rejestru wpisano dn. 12 maja 1934 r. Brzmienie firmy:
„Kolej Lokalna Lwów—Stojanów”, Spółka Akcyjna
Siedziba Lwów.

Zmiany: Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 30/VI 1932 r. l. rep. 35 360/32, postanowiono zmianę § 6 ust. 3 § 47 statutu, uchwałą zaś Walnego Zgromadzenia z dn. 9/VI 1933 r. l. rep. 36 637/33 zmieniono § 6 ust. 7 statutu w brzmieniu, ustalonym w dołączonych do zbioru dokumentów protokołach. Odtąd: Rok obrotowy Spółki rozpoczyna się 1 stycznia, a kończy 31 grudnia każdego roku kalendarzowego.

Dr. Lisowski, Sędzia Okręgowy



Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II Handlowy
dn. 4 maja 1934 r. Firm. 1015/34 B. I. 19

Zmiany, dotyczące firmy Spółki Akcyjnej
Do rejestru wpisano dn. 12 maja 1934 r. Brzmienie firmy:
„Kolej Lokalna Przeworsk—Dynów”, Spółka Akcyjna
Siedziba Spółki Lwów

Zmiany: Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 21/IV 1923 r. postanowiono zmianę ustępów 3 i 7 § f 6 statutu w brzmieniu, ustalonym w dołączonym do zbioru dokumentów protokołach.

Dr. Lisowski, Sędzia Okręgowy

AMERYKA

JEST NAJWIĘKSZYM
RYNKIEM NA ŚWIECIE
AMERYKAŃSKO-POLSKA
IZBA HANDLOWA
W STANACH ZJEDNOCZONYCH
149 East 67th Street New York City

POŚREDNICZY W NAWIĄZYWANIU
STOSUNKÓW HANDLOWYCH
POMIĘDZY AMERYKA A POLSKA

KUPCZE I PRZEMYSŁOWCZE POLSKII!
po przybyciu do Nowego Yorku
UDAJ SIĘ ZARAZ DO IZBY

ROZMÓWISZ SIĘ TAM PO POLSKU, OTRZYMASZ
WSKAZÓWKI I POMOC BIUROWĄ ZADARMO!
KORRESPONDENCJA W JĘZYKU POLSKIM

W POLSCE

załatwiają swe sprawy przez

Polsko - Amerykańską Izbę Handlową
Warszawa, Nowy Świat 72, tel. 6-26-62

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

W dniu 16 sierpnia r. b.

weszła w życie ustawa z dn.
10/III 1934 r., nowelizująca roz-
porządzenie Prezydenta Rze-
czypospolitej z dn. 7/VI 1927 r.

o prawie przemysłowym



Komentarz do tej ustawy,
w opracowaniu Rady Minister-
stwa Przemysłu i Handlu, P. Ro-
mana St. Śląskiego, p. t.

„Prawo przemysłowe“

został wydany nakładem tyg.
„POLSKA GOSPODARCZA”
i jest do nabycia w Administracji
(Warszawa, ul. Elekoralna 2)
oraz w większych księgarniach.

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

**REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8**

**PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY**

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ———

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

**SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
WPIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

**ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO**

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DAJSZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYLOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WAPUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH), P. K. O. SKUPIE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE, .. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, LOTWY, WŁOCH, TUNISU, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach